

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Meziregionální redistribuce v ČR

Vypracovala: Bc. Veronika Kolářiková

Vedoucí práce: doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.

České Budějovice 2021

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Akademický rok: 2019/2020

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Veronika KOLÁŘÍKOVÁ
Osobní číslo: E19571
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku
Téma práce: Mezuregionální redistribuce v ČR
Zadávající katedra: Katedra účetnictví a financí

Zásady pro vypracování

Cílem diplomové práce je popsat a vyhodnotit nástroje a rozsah meziregionální redistribuce v ČR.

Rámcový postup zpracování:

1. Fiskální federalismus a fiskální decentralizace. Role a formy meziregionální redistribuce.
2. Ekonomické rozdíly mezi regiony v ČR a jejich vývoj.
3. Systém financování územních samosprávných celků v ČR.
4. Popis nástrojů meziregionální fiskální redistribuce v ČR.
5. Kvantitativní zhodnocení meziregionální redistribuce v ČR.

Zdrojem dat bude zejména databáze ARIS, ÚFIS a Monitor Ministerstva financí ČR.

Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran
Rozsah grafických prací: dle potřeby
Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam doporučené literatury:

JÍLEK, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI-Wolters Kluwer.

PADOVANO, F. (2007). *The politics and economics of regional transfers : decentralization, interregional redistribution and income convergence..* Cheltenham: Edward Elgar.

PEKOVÁ, J. (2011). *Finance územní samosprávy. Teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer.

PROVAZNIČKOVÁ, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. 3. vyd., Praha: Grada Publishing.

Vedoucí diplomové práce: doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: 5. února 2020
Termín odevzdání diplomové práce: 15. dubna 2021

doc. Dr. Ing. Dagmar Škodová Parmová
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 27. srpna 2021

.....

Bc. Veronika Kolářiková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce doc. Ing. Milanu Jílkovi, Ph.D. za odborné vedení práce a množství cenných připomínek.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Literární rešerše	9
2.1. Fiskální federalismus	9
2.1.1. Modely fiskálního federalismu	9
2.2. Decentralizace funkcí veřejných financí	10
2.2.1. Decentralizace alokační funkce	11
2.2.2. Decentralizace redistribuční funkce.....	12
2.2.3. Decentralizace stabilizační funkce.....	13
2.2.4. Vertikální a horizontální fiskální nerovnováha	13
2.3. Role a formy meziregionální redistribuce.....	14
2.4. Ekonomické rozdíly mezi regiony ČR.....	16
2.4.1. Hlavní město Praha	19
2.4.2. Středočeský kraj	21
2.4.3. Jihočeský kraj	22
2.4.4. Plzeňský kraj.....	24
2.4.5. Karlovarský kraj	25
2.4.6. Ústecký kraj	27
2.4.7. Liberecký kraj.....	28
2.4.8. Královéhradecký kraj.....	30
2.4.9. Pardubický kraj	31
2.4.10. Kraj Vysočina.....	33
2.4.11. Jihomoravský kraj	34
2.4.12. Olomoucký kraj.....	36
2.4.13. Zlínský kraj	37
2.4.14. Moravskoslezský kraj.....	39
2.5. Fiskální pozice	40

2.6.	System financování územních samosprávných celků v ČR.....	42
2.6.1.	Místní daně	42
2.6.2.	Daňové přírázky.....	42
2.6.3.	Uživatelské poplatky.....	42
2.6.4.	Příjmy z vlastněného majetku a z vlastní podnikatelské činnosti.....	43
2.6.5.	Sdílení daní	43
2.6.6.	Dotace	43
2.7.	Nástroje meziregionální fiskální redistribuce v ČR.....	44
2.7.1.	Rozpočtové určení daní	44
2.7.2.	Dotace	47
3.	Metodika	49
4.	Řešení a výsledky	53
4.1.	Zhodnocení fiskální kapacity krajů.....	53
4.1.1.	Regionální HDP	53
4.1.2.	Regionální HDP na obyvatele.....	55
4.1.3.	Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru	57
4.2.	Daňové příjmy.....	59
4.2.1.	Daňové příjmy	59
4.2.2.	Sdílené daně.....	61
4.2.3.	Porovnání sdílených daní s fiskální kapacitou.....	63
4.2.4.	Sdílené daně na obyvatele.....	65
4.2.5.	Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru	67
4.2.6.	Porovnání sdílených daní na obyvatele s regionálním HDP na obyvatele.....	69
4.3.	Transferové příjmy.....	71
4.3.1.	Transferové příjmy	71
4.3.2.	Porovnání transferových příjmů s fiskální kapacitou	73
4.3.3.	Transferové příjmy na obyvatele	74

4.3.4.	Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru	76
4.3.5.	Porovnání transferových příjmů na obyvatele s regionálním HDP na obyvatele	78
4.4.	Transfery z ekonomického hlediska	81
4.4.1.	Sdílené daně a transferové příjmy	81
4.4.2.	Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě	82
4.4.3.	Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele	84
5.	Závěr	86
	Summary	89
	Seznam použité literatury	90
	Seznam tabulek	
	Seznam grafů	
	Seznam obrázků	
	Seznam použitých zkratk	

1. Úvod

Tématem diplomové práce je „Meziregionální redistribuce v ČR“. V České republice jsou daně vybírány centrálně a poté jsou rozděleny pomocí různých nástrojů do rozpočtů krajů a obcí. Proto je možné se domnívat, že dochází v nějaké míře k redistribuci mezi kraji. Cílem diplomové práce je popsat a vyhodnotit nástroje a rozsah meziregionální redistribuce v ČR. Práce se snaží objasnit, jaké nástroje fiskální redistribuce jsou v ČR používány, jaký je stav a vývoj míry fiskální redistribuce mezi regiony a jak se na redistribuci podílí jednotlivé nástroje fiskální redistribuce. Výsledky této práce mohou být užitečné pro ověření toho, zda úpravy zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní měly předpokládaný efekt. Případně posloužit jako východisko pro další úpravy zákona.

Práce se zakládá na datech Českého statistického úřadu a Monitoru Ministerstva finance, ze kterých byly čerpány informace o fiskální kapacitě, daňových a transferových příjmech. Při sledování fiskální kapacity pomocí regionálního HDP je nutné brát v úvahu, že nezohledňuje různé míry zdanění jednotlivých daňových základů. V práci také není věnována pozornost fiskální potřebě jednotlivých územních samosprávných celků.

V kapitole 3, Literární rešerše, je popsán fiskální federalismus a jeho dva modely – horizontální a vertikální. Vertikální model může mít podobu centralizovaného nebo decentralizovaného modelu, ale v praxi se využívá kombinovaný model fiskálního federalismu, kdy stát prostřednictvím přerozdělování může zmírňovat prostorově nerovnoměrný daňový výnos v jednotlivých regionech a obcích. Následuje popis decentralizace alokační, redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí a poté vertikální a horizontální fiskální nerovnováhy. Dále jsou definované příčiny a formy meziregionální redistribuce v obecné rovině. Následuje popis systému územní samosprávy v ČR a vymezení kraje a obce. Důležitou součástí je určení ekonomických rozdílů mezi regiony ČR. Jsou rozdílne počtem obyvatel, rozlohou, počtem obcí v rámci kraje, objemem vyprodukovaného regionálního HDP, čistým disponibilním důchodem domácností a tvorbou hrubého fixního kapitálu. Všechny kraje ČR jsou postupně krátce popsány z hlediska rozlohy, regionálního HDP, odvětví, které se na tvorbě produktu podílí a také z hlediska infrastruktury. Poté je uveden způsob výpočtu fiskální pozice

a nakonec je podrobněji popsán systém financování územních samosprávných celků v ČR.

Následuje kapitola obsahující metodiku provedeného výzkumu. Jeho řešení a výsledky obsahuje kapitola 4. V této kapitole je nejprve zhodnocen vývoj fiskální kapacity krajů v čase. Poté se práce zaměřuje na daňové příjmy, konkrétně na sdílené daně, které jsou nástrojem fiskální redistribuce. Sdílené daně jsou uvedeny v mil. Kč za jednotlivé kraje včetně obcí a jsou porovnány s fiskální kapacitou regionu. Dále jsou sdílené daně přepočteny na obyvatele a vyjádřeny v procentech průměru. Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru jsou graficky porovnány s regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru. Následně jsou obdobně zkoumány transferové příjmy. Nejdříve jsou transferové příjmy za jednotlivé kraje včetně obcí uvedeny v mil. Kč a porovnány s fiskální kapacitou regionu. Dále jsou transferové příjmy přepočteny na obyvatele. Transferové příjmy na obyvatele vyjádřené v procentech průměru jsou graficky porovnány s regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru. Nakonec jsou sdílené daně a transferové příjmy za jednotlivé kraje včetně obcí sečteny dohromady a uvedeny v mil. Kč i v přepočtu na obyvatele a porovnány s fiskální kapacitou regionu.

2. Literární rešerše

2.1. Fiskální federalismus

Jako první použil termín fiskální federalismus Richard Musgrave, později následován Wallacem Oatesem. Pojem federalismus nezahrnuje jen systémy založené na federativním uspořádání, ale týká se fungování veřejných financí obecně. Z ekonomického hlediska má každý veřejný sektor povahu sektoru federativního, protože fiskální rozhodnutí jsou rozdělena mezi různé stupně řízení a správy. (Provazníková, 2015)

Teorie fiskálního federalismu se zabývá tím, jak optimálně rozdělit pravomoci a odpovědnosti za zabezpečování netržních činností mezi jednotlivé stupně veřejné vlády, jak optimálně využívat funkce veřejných financí na jednotlivých vládních úrovních a jak optimálně přiřadit veřejné příjmy a veřejné výdaje rozpočtům jednotlivých vládních úrovní, s cílem zvýšit efektivnost. (Peková, Veřejné finance: teorie a praxe v ČR, 2011)

Dle Kruntorádové (2015) je předmětem fiskálního federalismu zkoumání optimální velikosti fiskálního společenství, optimální míry decentralizace alokační, redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí, vertikálních a horizontálních struktur rozpočtové soustavy a optimalizace finančních vazeb.

2.1.1. Modely fiskálního federalismu

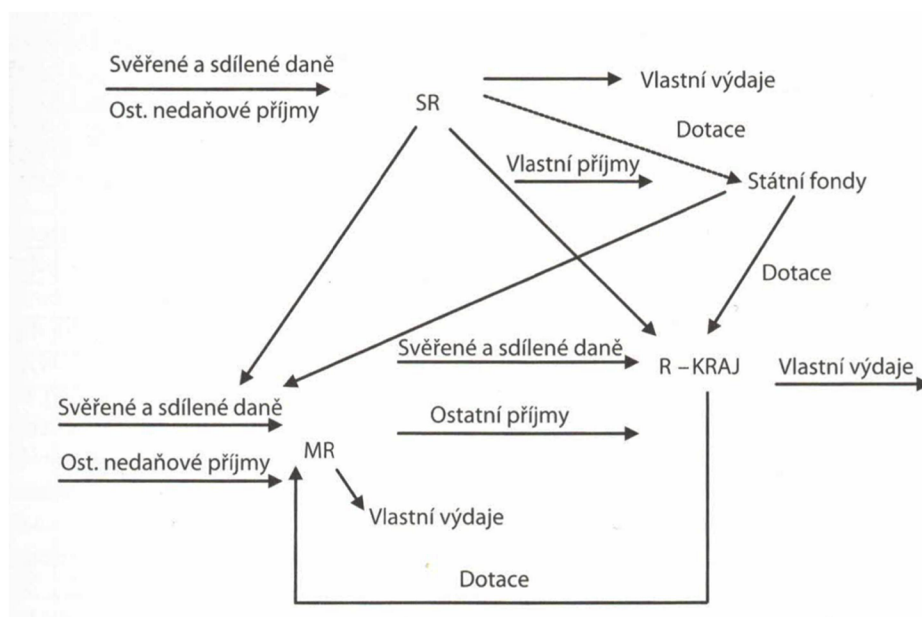
Existují dva základní modely fiskálního federalismu podle rozdělení veřejných příjmů a výdajů mezi jednotlivé rozpočty a vazeb mezi rozpočty. Prvním z nich je horizontální model fiskálního federalismu, kde dochází k finančním vztahům mezi rozpočty na stejných vládních úrovních. Bohatší regiony poskytují dotace chudším regionům na principu solidarity. Druhým modelem je vertikální model fiskálního federalismu, který může mít podobu centralizovaného nebo decentralizovaného modelu. (Peková, 2011)

Centralizovaný model je charakteristický velmi nízkou mírou soběstačnosti nižších vládních úrovní. Pouze ústřední rozpočet, do kterého plynou nejvýznamnější příjmy, je soběstačný. Z ústředního rozpočtu jsou příjmy přerozdělovány prostřednictvím účelových dotací nižším vládním úrovním. (Provazníková, 2015)

Decentralizovaný model je pouze teoretickým modelem, který předpokládá úplnou míru finanční samostatnosti nižších vládních úrovní bez existence přerozdělovacích procesů. I nejnižší úrovně vlády by musely disponovat dostatečným objemem příjmů, aby pokryly celoroční výdaje. Z toho důvodu by musely mít vlastní rozsáhlou daňovou pravomoc. (Provazníková, 2015)

V praxi se využívá kombinovaný model fiskálního federalismu. Každá vládní úroveň má vyčleněny své vlastní příjmy, které doplňují dotace z vyššího rozpočtu, zejména ze státního rozpočtu. Prostřednictvím přerozdělování může stát zmírňovat prostorově nerovnoměrný daňový výnos v jednotlivých regionech a obcích a umožnit tak všem územním samosprávám zabezpečovat základní lokální veřejné statky ve srovnatelné kvalitě. (Peková, 2011)

Obrázek 1: Model kombinovaného fiskálního federalismu v ČR ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Model of combined fiscal federalism in the Czech Republic. Zdroj: Provazníková (2015)

2.2. Decentralizace funkcí veřejných financí

Teorie fiskálního federalismu se zabývá hledáním optimální míry decentralizace jednotlivých funkcí veřejných financí, která by vedla k vyšší efektivnosti a současně alespoň zčásti stabilizovala lokální ekonomiku. (Peková, 2011)

2.2.1. Decentralizace alokační funkce

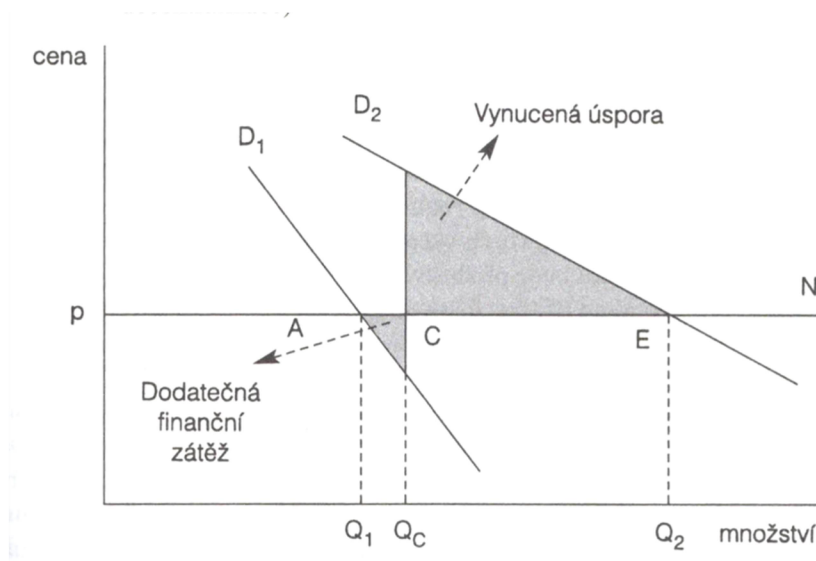
Základem fiskálního federalismu je decentralizace alokační funkce veřejných financí. Při decentralizaci alokační funkce je hlavní rozhodnout, které veřejné statky budou zajišťovány státem a financovány ze státního rozpočtu, a které budou zabezpečovány decentralizovaně jednotlivými stupni územní samosprávy a financovány z jejich rozpočtů. Klasická teorie fiskálního federalismu se řídí při rozhodování o decentralizaci veřejných statků analýzou prospěchu (užitku), tzn. kdo má z veřejných statků prospěch, zda obyvatelstvo celého státu nebo obyvatelstvo určitého regionu nebo obce. Podle toho daný veřejný statek zabezpečuje stát nebo nižší vládní úroveň. (Peková, 2011)

Mezi hlavní argumenty proti decentralizaci alokační funkce patří externality, ztráta úspor z rozsahu, neefektivní daňový systém a nižší úspory z rozsahu při výběru daní. Naopak mezi argumenty podporující decentralizaci lze zařadit možnost využití různých způsobů zabezpečování veřejných statků v jednotlivých samosprávách a možnost porovnání jejich dosažených výsledků. Také konkurence mezi jednotlivými územními samosprávami, veřejná kontrola a odpovědnost místních politiků se řadí mezi argumenty pro decentralizaci. Dalším argumentem pro decentralizaci je přizpůsobení nabídky místním preferencím. Centrální vláda poskytuje veřejné statky ve stejné úrovni po celé zemi, naopak decentralizovaná úroveň vlády je schopna přizpůsobit nabídku veřejných statků místním preferencím a snížit tak neefektivní alokaci zdrojů. Na rozsah potencionálních efektů z decentralizace poukazuje decentralizační teorém. (Jílek, 2008)

Decentralizační teorém

Decentralizační teorém popsal Wallace Oates, proto bývá někdy nazýván Oatesův decentralizační teorém. Podle decentralizačního teorému je, při respektování řady předpokladů, decentralizované poskytování místních veřejných statků oproti centralizovanému poskytování pareto efektivní. Když si může každá územní samospráva rozhodnout, jaké množství veřejných služeb bude poskytovat, tak zvolí množství, které je při daných nákladech optimální (Q_1 a Q_2). V případě stanovení povinného rozsahu poskytování veřejných služeb centrální vládou (Q_C) dojde k vynucené úspoře nebo dodatečné finanční zátěži. Čím rozdílnější jsou preference v různých územních samosprávách a čím je poptávka po místních veřejných statcích méně elastická, tím větší jsou užitky z decentralizace. (Maaytová, Ochrana, Pavel, & kolektiv, 2015)

Obrázek 2: Decentralizační teorém ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *Decentralization theorem. Zdroj: Peková (2011)*

V případě, že neexistují úspory z rozsahu ani externality při poskytování místních veřejných statků, potom celkový užitek bude vždy větší nebo stejný, pokud pareto efektivní úroveň veřejných statků bude zabezpečována v každé územní samosprávě zvlášť, a nikoliv centralizovaným způsobem. (Jílek, 2008)

Tieboutův model

Charles Tiebout vytvořil model, který je založen na „volbě nohou“. Jedinec vyjadřuje své preference o místních veřejných statcích přestěhováním do územní samosprávy, která mu svou nabídkou veřejných služeb a výší zdanění nejvíce vyhovuje. Jeho rozhodnutí je tedy na stejném principu jako při nákupu zboží na trhu. (Maaytová, Ochrana, Pavel, & kolektiv, 2015)

Tieboutův model je spojen s řadou omezujících předpokladů. Mezi ně patří například předpoklad, že spotřebitelé jsou zcela mobilní, dokonale znají rozdíly mezi příjmy a výdaji územních samospráv a jsou schopni na ně reagovat, že existuje velké množství územních samospráv, mezi kterými si mohou spotřebitelé vybírat, nebo předpoklad neexistence pozitivních a negativních externalit mezi územními samosprávami při poskytování veřejných statků. (Jílek, 2008)

2.2.2. Decentralizace redistribuční funkce

Redistribuční funkce veřejných financí má za cíl zmírnit důchodové a sociální nerovnosti ve společnosti. (Peková, 2011)

S decentralizací redistribuční funkce jsou spojena podstatná omezení. Decentralizace může způsobit velké rozdíly v životním standardu sociálně potřebných občanů na území různých samospráv a vzniknout tak rozpor z hlediska horizontální spravedlnosti. Také může docházet k migraci obyvatel a vzniku lokalit s chudšími občany a lokalit, kde jsou bohatší občané. Proto by redistribuční funkce měla být prováděna centrálně státem a decentralizované jednotky by měly mít jen omezenou možnost přerozdělování ve svém regionu. (Jílek, 2008)

Územní samosprávy mohou redistribuci provádět i zajišťováním některých lokálních veřejných statků, které využívají především sociálně slabé vrstvy obyvatel. Projevem redistribuční funkce veřejných financí je také přerozdělování finančních prostředků v rámci rozpočtové soustavy s cílem zmírnit prostorové nerovnosti v ekonomickém potenciálu mezi jednotlivými regiony a obcemi. Prostorové rozdíly v daňové kapacitě a v daňovém výnosu mezi obcemi jsou zpravidla velké. (Peková, 2011)

2.2.3. Decentralizace stabilizační funkce

Stabilizační funkci dle Musgrave (1994) nelze ponechat na místní nebo regionální úrovni vlády, ale je nutné ji provádět centrálně. Trhy jsou vzájemně propojené, proto jednotlivé územní samosprávy nemohou efektivně řešit problémy nezaměstnanosti nebo inflace.

Od 70. let 20. století dochází ke změně a územní samosprávy jsou motivovány, aby alespoň částečně využily prostředky svých rozpočtů ke stabilizaci ekonomiky a zaměstnanosti na svém území. Ve vyspělých zemích se snaží obce a regiony vytvářet podmínky pro fungování soukromého sektoru, podmínky, které by zvýšily příliv kapitálu a investorů. V delším časovém období může stabilizační úsilí vést i ke zvýšení příjmů územních rozpočtů vlivem růstu daňového výnosu. (Peková, 2011)

2.2.4. Vertikální a horizontální fiskální nerovnováha

Určitá míra fiskální nerovnosti je obvyklá v zemích s více než jednou úrovní veřejné správy. Zatímco centrální vláda vybere více daní, než potřebuje, místní vlády jsou často odpovědné za objem výdajů, který nejsou schopny financovat z vlastních zdrojů. Rozdíl mezi výdaji a příjmy z vlastních zdrojů na různých úrovních veřejné správy se nazývá vertikální fiskální nerovnováha. Rozdíl ve zdrojích dostupných vládám na stejné úrovni veřejné správy se nazývá horizontální fiskální nerovnováha. (Bosh, Espasa, & Solé Ollé, 2010)

2.3. Role a formy meziregionální redistribuce

Bosh, Espasa, & Solé Ollé (2010) uvádí dvě různá politická vysvětlení meziregionální fiskální redistribuce. První chápe meziregionální fiskální toky jako způsob přerozdělování z bohatých do chudých regionů. Tento druh přerozdělování lze nazvat jak programové, protože centrální vláda je nucena používat dané principy jako jsou alokační vzorce založené na příjmech. Druhé vysvětlení chápe meziregionální fiskální toky jako zdroj taktického přerozdělování, kdy se ústřední vláda při rozhodování o alokaci zdrojů řídí krátkodobými volebními úvahami bez normativních kritérií.

Existuje několik příčin meziregionální redistribuce:

- decentralizace alokační funkce veřejných financí, tzn. přenesení kompetencí za zabezpečování veřejných statků na nižší vládní úrovni,
 - celostátně stanovený minimální standard základních lokálních a regionálních veřejných statků,
 - omezená míra decentralizace redistribuční a stabilizační funkce veřejných financí,
 - spravedlnost v rozdělování v rámci rozpočtové soustavy,
 - externality, tzn. užitek z veřejných statků i pro lidi, kteří v dané obci nebydlí,
 - velmi omezená daňová pravomoc územních samospráv,
 - rozdíly v daňové kapacitě a daňovém výnosu mezi územními samosprávami,
 - vliv státu a makroekonomická kontrola nad hospodařením územích samospráv.
- (Peková, 2011)

K redistribuci mezi regiony jsou používány transferové příjmy, za které lze považovat sdílení daní a dotace od centrální vlády. (Jílek, 2008)

Bosh, Espasa, & Solé Ollé (2010) uvádí, že redistribuce může mít podobu například pojištění v nezaměstnanosti nebo podpory příjmů, ale také podobu dotací na veřejné statky, například vzdělání nebo infrastrukturu.

Cílem dotací je zmenšit rozdíly v daňové kapacitě a vyrovnat finanční potenciál území, přispět k vyrovnání finančního úsilí a místních potřeb územní samosprávy, respektovat výdajové externality a zajistit standardní úroveň některých lokálních veřejných statků. V poslední době je snaha snižovat podíl dotací ze státního rozpočtu v rozpočtech územních samospráv, protože dotace vedou zpravidla k růstu veřejných výdajů a ke

snížení zájmu o efektivní využití vlastních veřejných příjmů. Důsledkem však často bývá omezování kapitálových (investičních) dotací a nezvyšování standardu základních lokálních a regionálních veřejných statků.

Dotace jsou do územních rozpočtů převáděny pomocí tří základních typů finančních vztahů:

- přímých finančních vztahů mezi státním rozpočtem a příjemcem dotace – obcí či krajem,
- zprostředkovaných finančních vztahů, kdy ze státního rozpočtu jsou poskytovány prostředky do rozpočtu obcí prostřednictvím rozpočtu kraje,
- vztahů programového financování, kterými jsou poskytovány finanční prostředky od správců programů do příslušných územních rozpočtů jako účastníků cílených programů.

Nenávratné dotace mohou být poskytnuty jako účelové dotace nebo neúčelové dotace. Ty lze rozčlenit na běžné a kapitálové dotace. Běžné dotace jsou poskytovány na pravidelně se opakující potřeby a kapitálové dotace na jednorázové, pravidelně se neopakující dlouhodobé potřeby. Běžné účelové dotace jsou nejčastěji poskytovány na financování potřeb souvisejících s výkonem státní správy, na financování vzdělání, záchranné služby, policie a hasičů. Kapitálové účelové dotace jsou poskytovány na financování konkrétní investice a zpravidla jsou kromě splnění podmínek použití podmíněny i využitím vlastních zdrojů financování na pořízení investice. Nejčastěji se jedná o investice na údržbu komunikací, zlepšení bydlení nebo výstavbu komunálních bytů. U neúčelových dotací rozhodují o způsobu jejich využití územní samosprávy. S neúčelovými dotacemi je spojeno riziko zanedbání některých služeb, k jejichž financování bude později potřeba více finančních prostředků, například zanedbání údržby komunikací, vodovodů, kanalizací a vozového parku městské hromadné veřejné dopravy. (Peková, 2011)

Poskytnutí dotace územním samosprávám, které vykazují vysokou fiskální mezeru, je základním způsobem, jak snížit fiskální rozdíly mezi územními samosprávami. Fiskální mezera je rozdíl mezi fiskální potřebou a fiskální kapacitou. Celkový objem vyrovnávacích dotací určený k rozdělení je mezi územní samosprávy rozdělen podle podílu fiskální mezery dané územní samosprávy k součtu fiskálních mezer všech územních samospráv. (Jílek, 2008)

2.4. Ekonomické rozdíly mezi regiony ČR

V České republice existuje dvouúrovňový systém územní samosprávy. Základními územními samosprávnými celky jsou obce a vyššími územními samosprávnými celky jsou kraje. Česká republika je rozčleněna na 14 samosprávných krajů a dle Českého statistického úřadu k 1. 1. 2019 na jejím území existovalo 6 258 obcí. Obec je v právním smyslu vymezena územím, občany a samosprávou veřejných záležitostí v hranicích obce. Obce také vykonávají v různém rozsahu státní správu, tzv. přenesenou působnost. Ale vlastní samospráva, tzv. samostatná působnost je prioritní. Obec má právo samostatně rozhodovat ve věcech územní samosprávy. Děje se tak prostřednictvím voleného zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce v rámci samostatné působnosti schvaluje například program rozvoje obce, rozpočet obce a závěrečný účet obce za uplynulý kalendářní rok, rozhoduje o založení nebo zániku svých organizačních složek, příspěvkových organizací a obecně prospěšných společností. Na některé činnosti v rámci samostatné působnosti jednotlivé obce nestačí a využívají různé formy spolupráce. Kraj je vymezen územím, občany ČR s trvalým pobytem v obcích na území kraje a dále samostatnou a přenesenou působností. Kraj nemůže v rámci samostatné působnosti zasahovat a přímo ovlivňovat rozhodování obcí v samostatné působnosti. Ale mělo by docházet ke sladění postupů obcí a krajů při zabezpečování úkolů a činností v rámci samostatné působnosti. U přenesené působnosti je krajský úřad nadřazeným orgánem obcí. Kraje jsou rozdílné svou rozlohou, počtem obyvatel, strukturou osídlení i ekonomickým potenciálem. (Peková, 2011)

Tabulka 1: Kraje v ČR k 31. 12. 2019 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	Počet obyvatel ⁽³⁾	Rozloha (v km ²) ⁽⁴⁾	Počet obcí ⁽⁵⁾
Hlavní město Praha	1 324 277	496	1
Středočeský kraj	1 385 141	10 928	1 144
Jihočeský kraj	644 083	10 058	624
Plzeňský kraj	589 899	7 649	501
Karlovarský kraj	294 664	3 310	134
Ústecký kraj	820 965	5 339	354
Liberecký kraj	443 690	3 163	215
Královéhradecký kraj	551 647	4 759	448
Pardubický kraj	522 662	4 519	451
Kraj Vysočina	509 813	6 796	704
Jihomoravský kraj	1 191 989	7 188	673
Olomoucký kraj	632 015	5 272	402
Zlínský kraj	582 555	3 963	307
Moravskoslezský kraj	1 200 539	5 430	300

⁽¹⁾ The regions in the Czech Republic as at 31. December 2019; ⁽²⁾ The region;

⁽³⁾ Population; ⁽⁴⁾ Area (in km²); ⁽⁵⁾ Number of municipalities. Zdroj: ČSÚ

Ekonomická výkonnost územního celku je často vyjádřena tvorbou regionálního HDP v přepočtu na jednoho obyvatele. Úroveň regionálního HDP na obyvatele i její vývoj je v jednotlivých krajích České republiky různý. Mezi příčiny rozdílů v ekonomické výkonnosti patří zejména přírodní podmínky, kulturní a společenské faktory, věkové a vzdělanostní složení obyvatelstva a především odvětvová struktura ekonomiky. Dalšími faktory, které působí na ekonomickou výkonnost, jsou například stupeň rozvoje infrastruktury a míra nezaměstnanosti. (Ježdík & Chlad, 2009)

Ukazateli ekonomické výkonnosti jsou i čistý disponibilní důchod domácností (ČDDD) a tvorba hrubého fixního kapitálu (THFK). Čistý disponibilní důchod domácností představuje částku, kterou mohou domácnosti využít na konečnou spotřebu, úspory a na akumulaci hmotných a nehmotných aktiv. (ČSÚ, 2019)

Tabulka 2: ČDDD na 1 obyvatele v jednotlivých krajích a jejich pořadí ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2000		2019	
	v Kč ⁽³⁾	Pořadí ⁽⁴⁾	v Kč ⁽³⁾	Pořadí ⁽⁴⁾
Česká republika	123 003	-	268 108	-
Hlavní město Praha	162 894	1	364 253	1
Středočeský kraj	129 663	2	283 840	2
Plzeňský kraj	123 000	3	265 019	3
Královéhradecký kraj	122 598	4	263 398	4
Karlovarský kraj	122 581	5	242 837	11
Jihočeský kraj	121 502	6	247 293	8
Liberecký kraj	120 099	7	245 497	10
Jihomoravský kraj	117 382	8	262 018	5
Ústecký kraj	114 713	9	234 545	14
Olomoucký kraj	113 434	10	238 773	13
Zlínský kraj	113 359	11	247 030	9
Pardubický kraj	112 537	12	250 788	7
Moravskoslezský kraj	112 201	13	239 284	12
Kraj Vysočina	108 025	14	261 028	6

⁽¹⁾ Net disposable income of the households per capita in the individual regions and their order; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ in CZK; ⁽⁴⁾ Order. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka 3: THFK na 1 obyvatele v jednotlivých krajích a jejich pořadí ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2000		2019	
	v Kč ⁽³⁾	Pořadí ⁽⁴⁾	v Kč ⁽³⁾	Pořadí ⁽⁴⁾
Česká republika	72 461	-	141 439	-
Hlavní město Praha	141 568	1	332 415	1
Středočeský kraj	85 399	2	174 313	2
Jihočeský kraj	81 473	3	105 642	6
Plzeňský kraj	72 434	4	108 796	5
Kraj Vysočina	68 152	5	100 616	8
Jihomoravský kraj	65 791	6	131 818	3
Královéhradecký kraj	63 563	7	92 892	12
Liberecký kraj	59 358	8	97 271	10
Olomoucký kraj	58 547	9	111 418	4
Pardubický kraj	57 213	10	98 656	9
Zlínský kraj	55 664	11	102 612	7
Moravskoslezský kraj	50 788	12	95 588	11
Ústecký kraj	49 645	13	92 301	13
Karlovarský kraj	45 694	14	85 765	14

⁽¹⁾ Gross fixed capital formation per capita in the individual regions and their order;

⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ in CZK; ⁽⁴⁾ Order. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tvorba hrubého fixního kapitálu vyjadřuje hodnotu pořízení hmotného i nehmotného investičního majetku pořízeného koupí, bezúplatně převzatého, vyrobeného nebo pořízeného formou finančního leasingu, sníženou o hodnotu jeho prodeje a majetku předaného bezúplatně. Pořízení investičního majetku musí být za účelem využívání při produktivní činnosti. (ČSÚ, 2019)

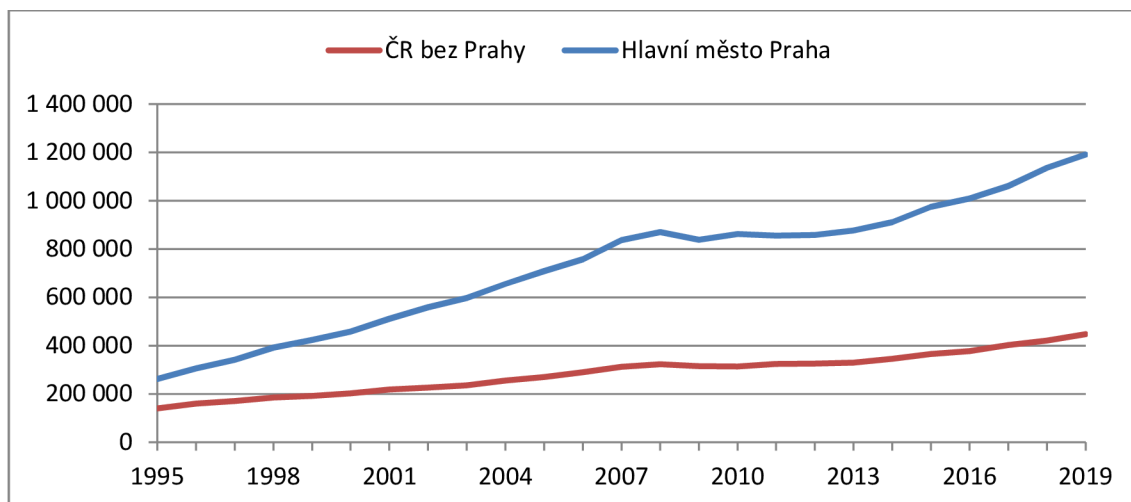
Hýblová (2013) zkoumala vliv přímých zahraničních investic na ekonomickou výkonnost regionu. Zjistila značně nerovnoměrné rozložení přímých zahraničních investic na území ČR. Důvodem může být rozdílná poloha regionů, kvalita lidských zdrojů, dostupná dopravní infrastruktura a další. Také byla prokázána souvislost mezi objemem přímých zahraničních zdrojů a velikostí regionálního HDP proto je možné se domnívat, že přímé zahraniční investice jsou významným stimulem pro ekonomickou výkonnost regionu.

Vztahem mezi proinovačními zdroji a ekonomickou výkonností regionu se zabývali Kraftová & Kraft (2016). Prokázali, že proinovační zdroje působí na ekonomickou výkonnost regionu a také zjistili jejich nerovnoměrné rozložení.

2.4.1. Hlavní město Praha

Statutární město Praha je rozčleněno na 22 správních obvodů a z hlediska samosprávy je tvořeno 57 městskými částmi s vlastními volenými orgány. Praha stabilně vytváří kolem čtvrtiny celostátního HDP. V roce 2019 činilo regionální HDP 1 375 mil. Kč. Dlouhodobě vykazuje také výrazně vyšší hodnotu HDP na obyvatele než zbytek ČR. To je způsobeno celou řadou faktorů. V Praze pracuje velká část mimopražských obyvatel, jsou zde registrovaná sídla ekonomických subjektů, zahraniční pobočky nadnárodních firem a centrální orgány veřejného i privátního sektoru.

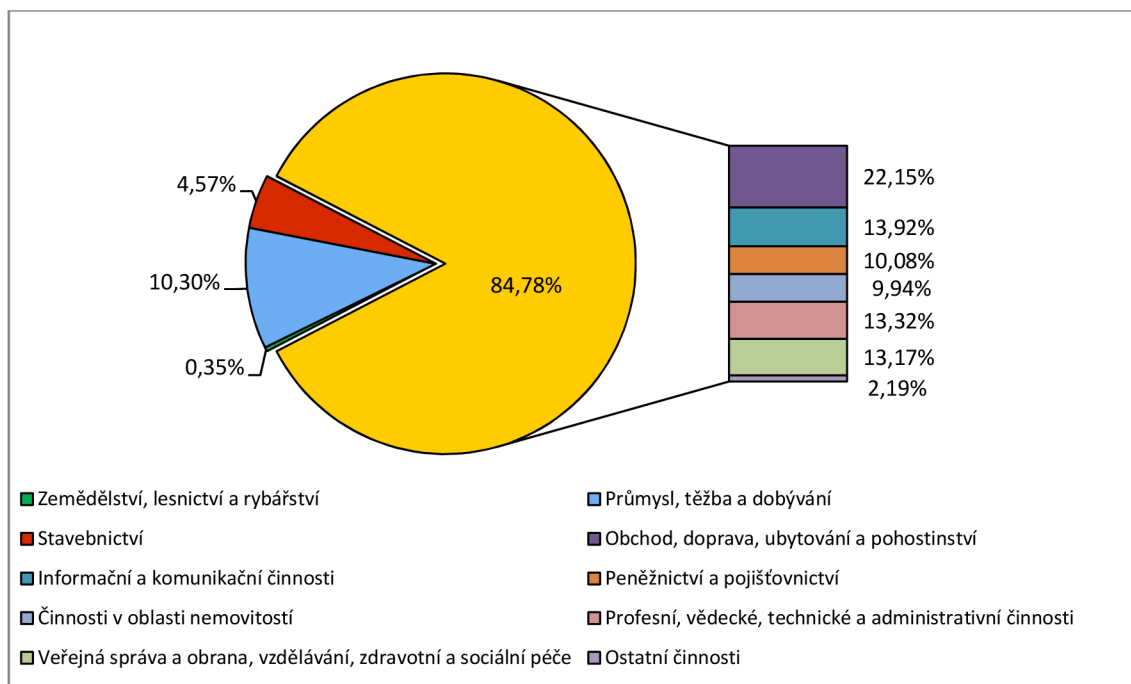
Graf 1: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v hlavním městě Praze ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in the capital city, Prague. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hlavní město je specifické také svou odvětvovou strukturou hrubé přidané hodnoty. Podíl zemědělství, lesnictví a rybářství je minimální. Význam průmyslu je o něco větší, ale jeho podíl se neustále snižuje. Největší podíl zaujímá terciální sektor, v roce 2019 téměř 85 %. Ze služeb se na tvorbě HDP nejvíce podílel obchod, doprava, ubytování a stravování.

Graf 2: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Praze v roce 2019 ⁽¹⁾

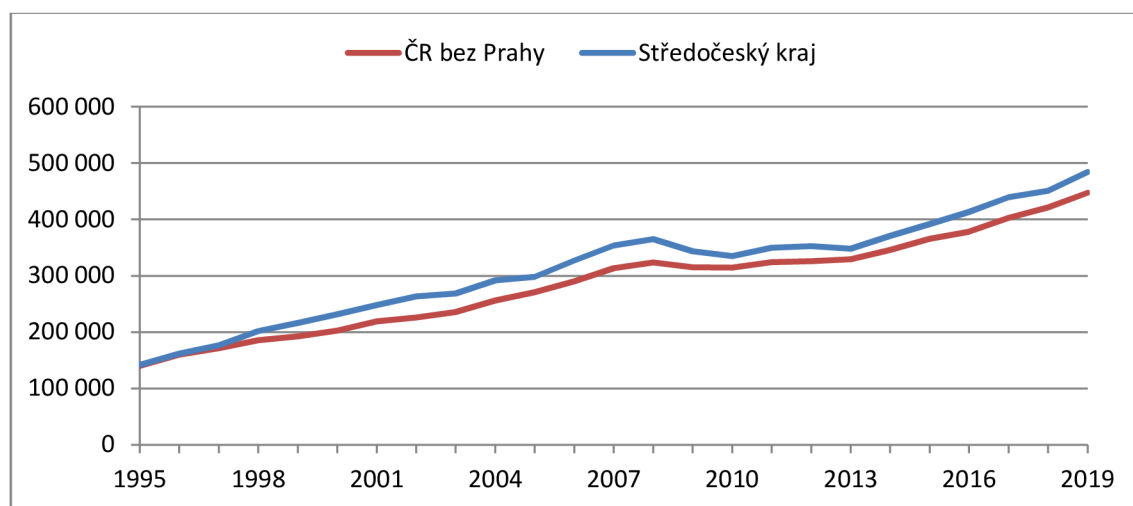
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Prague in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Praze dokončeno 6 002 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 4,6 bytů. Nacházelo se zde 27 nemocnic, 7,4 lůžek na 1 000 obyvatel, 8 lékařů na 1 000 obyvatel a 2 758 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Praze 427 mateřských škol, 284 základních škol, 185 středních škol, 37 vyšších odborných škol a 28 univerzit. Z hlediska dopravní infrastruktury spravovala Praha 30 km silnic II. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 99,1 % obyvatel a na veřejný vodovod 100 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v hl. m. Praze, 2020)

2.4.2. Středočeský kraj

Středočeský kraj je největším krajem České republiky jak velikostí, tak počtem obyvatel. Zaujímá téměř 14 % území ČR. Pro kraj je charakteristické vysoké zastoupení obcí s počtem obyvatel do dvou tisíc. Jako jediný kraj nemá Středočeský kraj své krajské město, krajský úřad sídlí v Praze. Ekonomická výkonnost kraje je ovlivněna strategicky výhodnou polohou v blízkosti hlavního města a automobilovým průmyslem. Na HDP České republiky se kraj roce 2019 podílel 11,6 %, vytvořil regionální HDP v hodnotě 667 367 mil. Kč. V porovnání s ostatními kraji měl Středočeský kraj ve všech sledovaných letech vyšší regionální HDP na obyvatele než průměr za ostatní kraje (kromě Prahy).

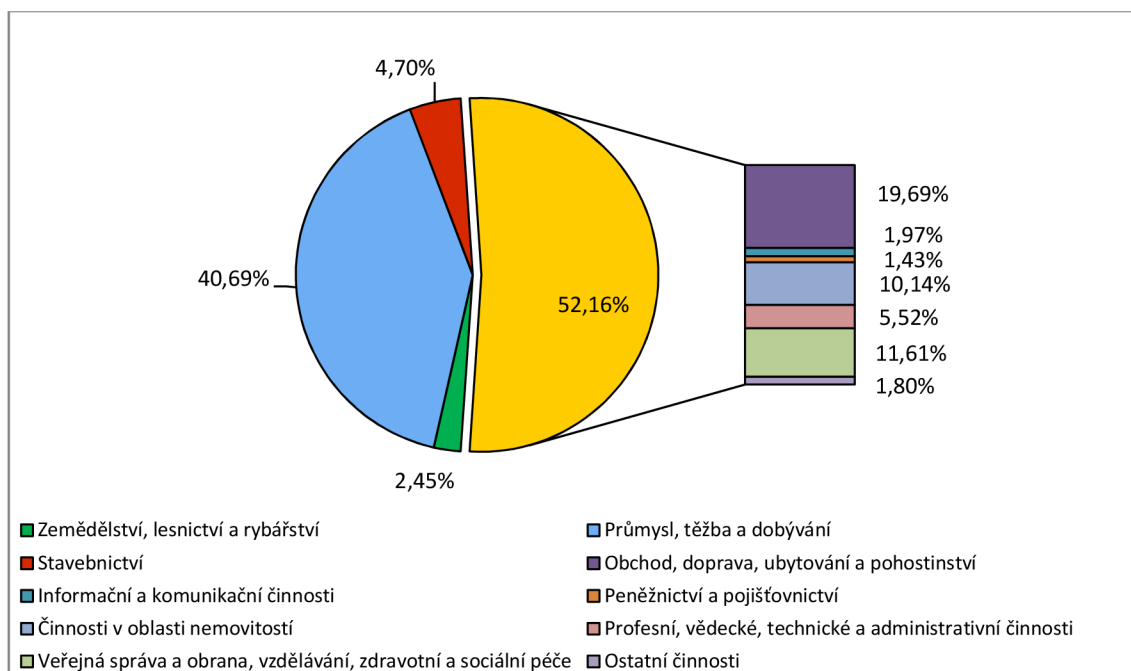
Graf 3: Vývoj regionálního HDP na obyvatele ve Středočeském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Středočeský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na ekonomické výkonnosti Středočeského kraje se nejvíce podílely služby a poté průmysl. Zastoupení průmyslu ve Středočeském kraji je dlouhodobě vyšší, než je průměr za celou ČR.

Graf 4: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE ve Středočeském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

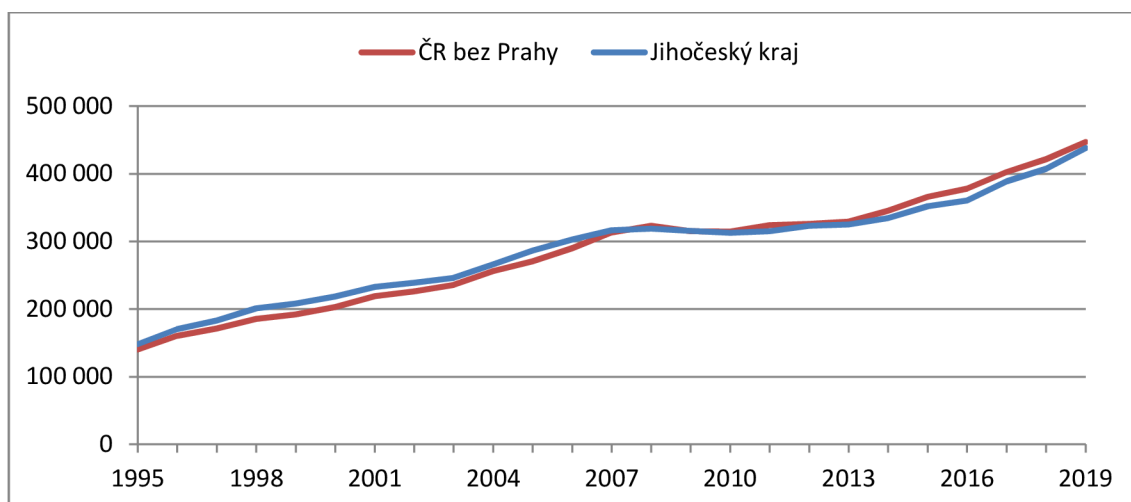
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Středočeský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo ve Středočeském kraji dokončeno 7 030 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 5,1 bytů. Nacházelo se zde 29 nemocnic, 4,5 lůžek na 1 000 obyvatel, 3,3 lékařů na 1 000 obyvatel a 5 183 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo ve Středočeském kraji 797 mateřských škol, 559 základních škol, 150 středních škol, 18 vyšších odborných škol a 2 univerzity. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Středočeský kraj 2 385 km silnic II. třídy a 6 234 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 74,4 % obyvatel a na veřejný vodovod 86,5 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu pro Středočeský kraj, 2020)

2.4.3. Jihočeský kraj

Jihočeský kraj se rozprostírá na téměř 13 % České republiky a je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé ČR. Kraj vytvořil v roce 2019 HDP v hodnotě 281 771 mil. Kč, což představovalo 4,9 % HDP České republiky. V přepočtu regionálního HDP na obyvatele se Jihočeský kraj od roku 2010 pohybuje pod celorepublikovým průměrem bez hlavního města.

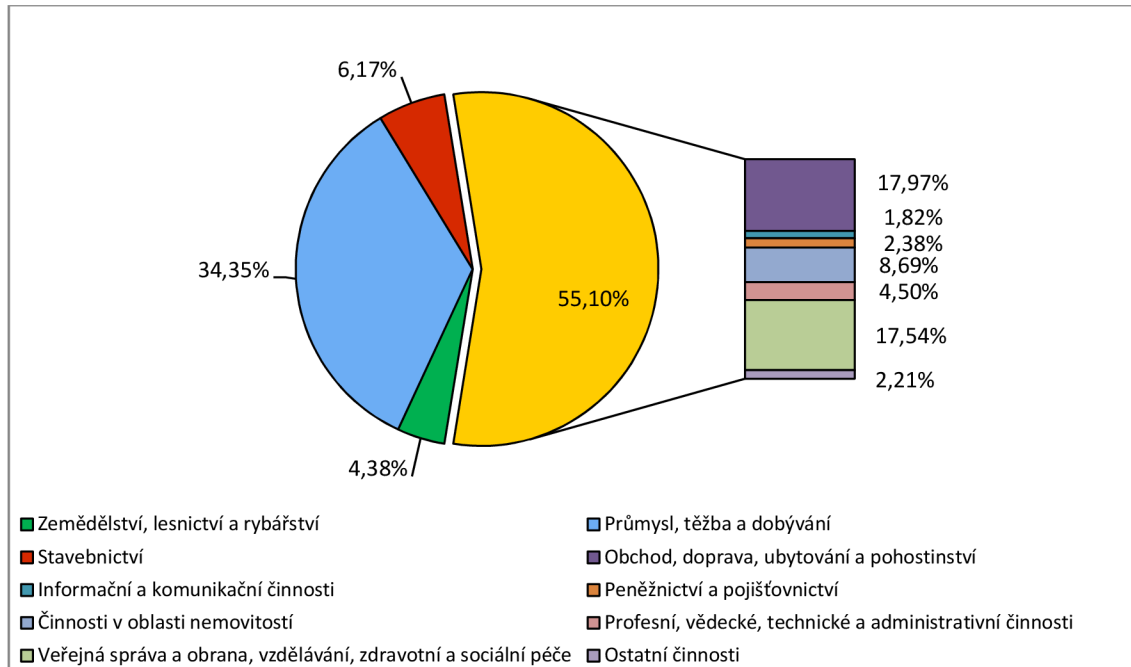
Graf 5: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Jihočeském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Jihočeský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V Jihočeském kraji se na tvorbě bohatství nejvíce podílely služby a poté průmysl. Oproti průměrným hodnotám za ČR měl Jihočeský kraj vyšší podíl zemědělství, lesnictví a rybářství.

Graf 6: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Jihočeském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Jihočeský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

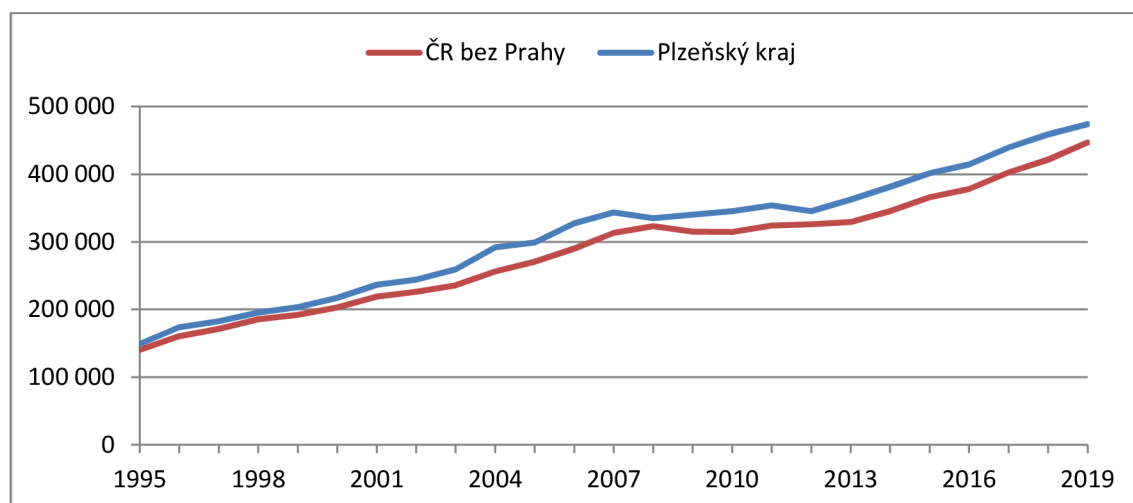
V roce 2019 bylo v Jihočeském kraji dokončeno 2 229 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 3,5 bytů. Nacházelo se zde 9 nemocnic, 5,4 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,2 lékařů

na 1 000 obyvatel a 2 951 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Jihočeském kraji 324 mateřských škol, 264 základních škol, 89 středních škol, 15 vyšších odborných škol a 4 univerzity. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Jihočeský kraj 1 627 km silnic II. třídy a 3 807 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 86,3 % obyvatel a na veřejný vodovod 89,4 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích, 2020)

2.4.4. Plzeňský kraj

Plzeňský kraj zaujímá 9,7 % rozlohy ČR. Jedná se o třetí největší kraj. Je pro něj typický vysoký počet malých sídel s nerovnoměrným rozmístěním a chybí zde města střední velikosti. Na HDP ČR se kraj podílel 4,8 %, vytvořil regionální HDP ve výši 278 672 mil. Kč. Při přepočtu HDP na obyvatele dosahoval Plzeňský kraj ve všech sledovaných letech vyšších hodnot než ČR bez Prahy.

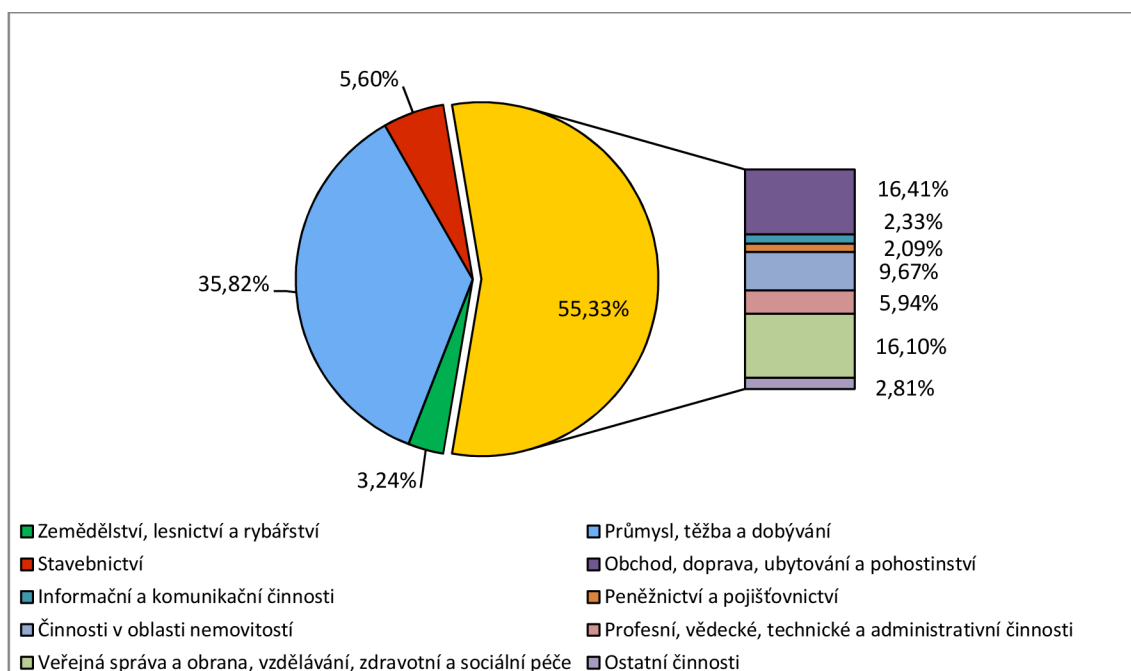
Graf 7: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Plzeňském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *The development of regional GDP per capita in Plzeňský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

Na tvorbě bohatství Plzeňského kraje se nejvíce podílely služby. Následoval průmysl s téměř 36 %. Procentní zastoupení stavebnictví se pohybovalo kolem průměru ČR. Nejmenší část pocházela ze zemědělství.

Graf 8: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Plzeňském kraji v roce 2019⁽¹⁾

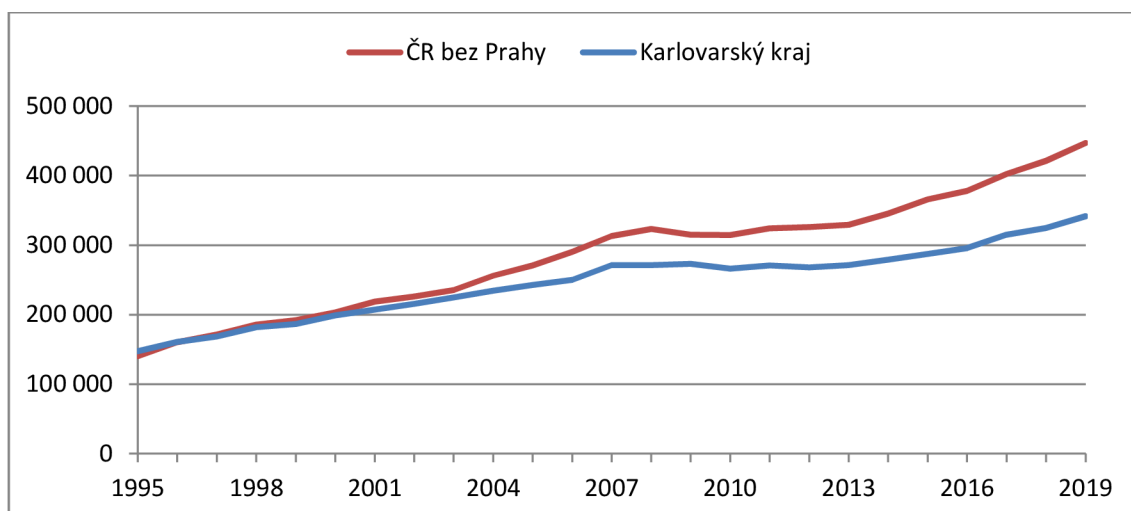
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Plzeňský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Plzeňském kraji dokončeno 2 688 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 4,6 bytů. Nacházelo se zde 10 nemocnic, 5,7 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,7 lékařů na 1 000 obyvatel a 1 639 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Plzeňském kraji 279 mateřských škol, 223 základních škol, 55 středních škol, 5 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Plzeňský kraj 1 494 km silnic II. třídy a 3 108 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 85,9 % obyvatel a na veřejný vodovod 85,9 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Plzni, 2020)

2.4.5. Karlovarský kraj

Karlovarský kraj je po Libereckém kraji druhým nejmenším krajem, zaujímá pouze 4,2 % území ČR. Je známý hlavně lázeňstvím. Z přírodních zdrojů se zde nachází kromě minerálních a léčivých vod také zásoby hnědého uhlí a keramické jíly. V roce 2019 bylo v kraji vytvořeno regionální HDP ve výši 100 512 mil. Kč, kraj se podílel 1,8 % na HDP České republiky. Z dlouhodobého vývoje regionálního HDP na obyvatele je vidět, že v Karlovarském kraji je regionální HDP v téměř všech sledovaných letech nižší než průměr za ČR bez Prahy.

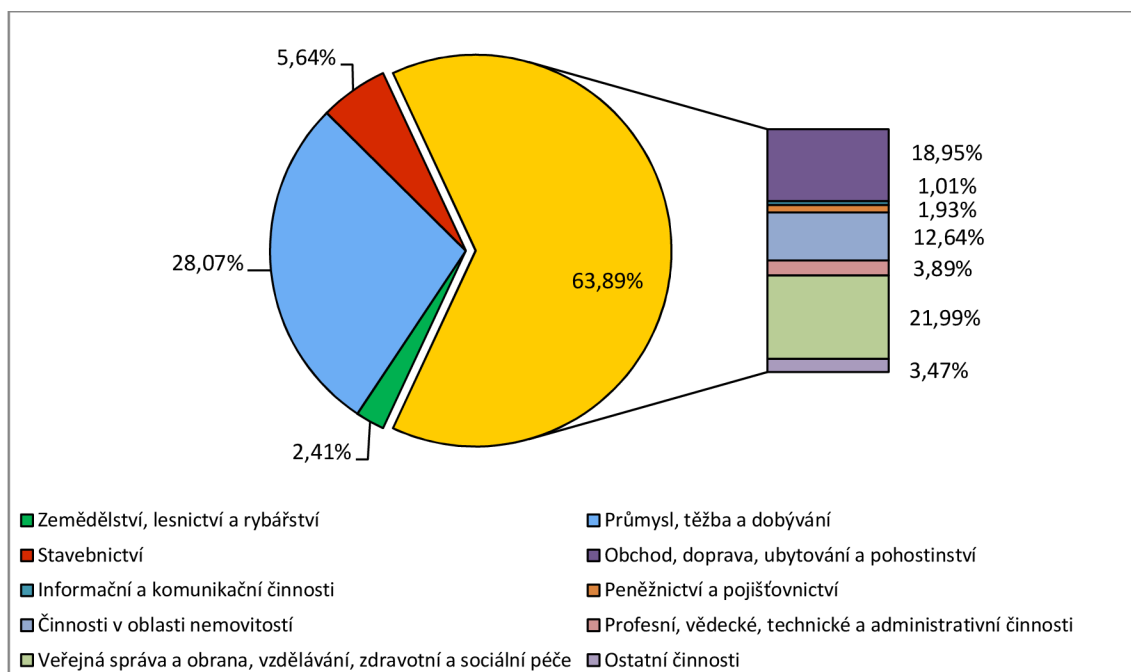
Graf 9: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Karlovarském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Karlovarský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Po Praze a Jihomoravském kraji měl Karlovarský kraj v roce 2019 třetí nejvyšší podíl služeb na hrubé přidané hodnotě kraje. Ze služeb zaujímala největší část veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče. Podíl průmyslu byl nižší než průměr za ČR.

Graf 10: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Karlovarském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

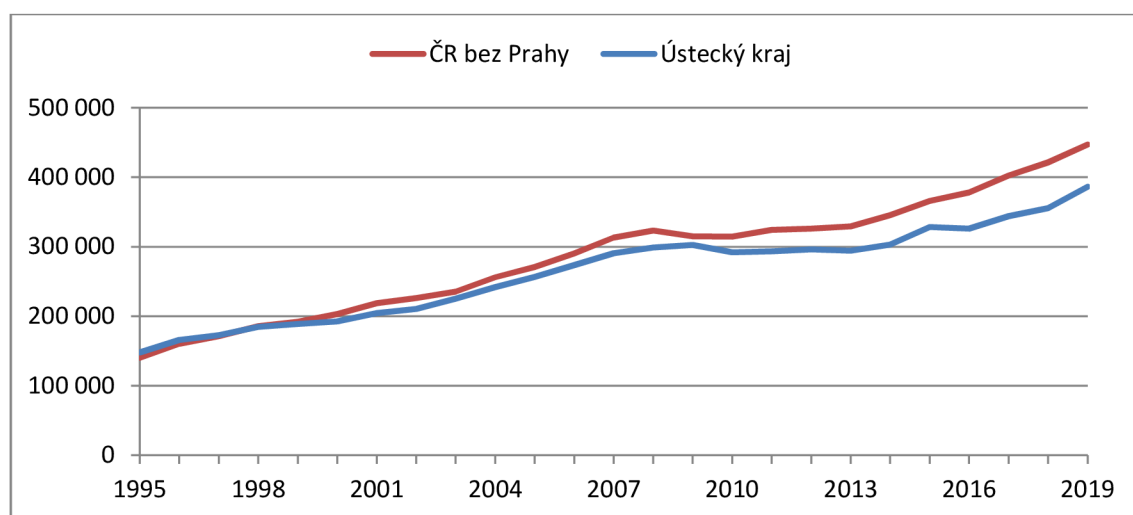
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Karlovarský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Karlovarském kraji dokončeno 683 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 2,3 bytů. Nacházelo se zde 5 nemocnic, 4,2 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,5 lékařů na 1 000 obyvatel a 797 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Karlovarském kraji 124 mateřských škol, 106 základních škol, 32 středních škol a 4 vyšší odborné školy. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Karlovarský kraj 473 km silnic II. třídy a 1 364 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 100 % obyvatel a na veřejný vodovod 100 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Karlových Varech, 2020)

2.4.6. Ústecký kraj

Ústecký kraj se rozprostírá na 6,8 % rozlohy České republiky. Hustota obyvatel v kraji je vyšší než celostátní průměr i přes to, že je vnímán jako kraj s nejpoškozenějším životním prostředím. Z důvodu poklesu těžby uhlí, restrukturalizace podniků, útlumu výroby i zemědělství je v Ústeckém kraji dlouhodobě jeden z nejvyšších podílů nezaměstnaných osob v republikovém srovnání. Regionální HDP v roce 2019 bylo 317 025 mil. Kč. Na tvorbě HDP v České republice se kraj podílel 5,5 %. Vývoj regionálního HDP na obyvatele je uveden v následujícím grafu. Od roku 1998 je regionální HDP na obyvatele v Ústeckém kraji nižší než v České republice bez hlavního města Prahy.

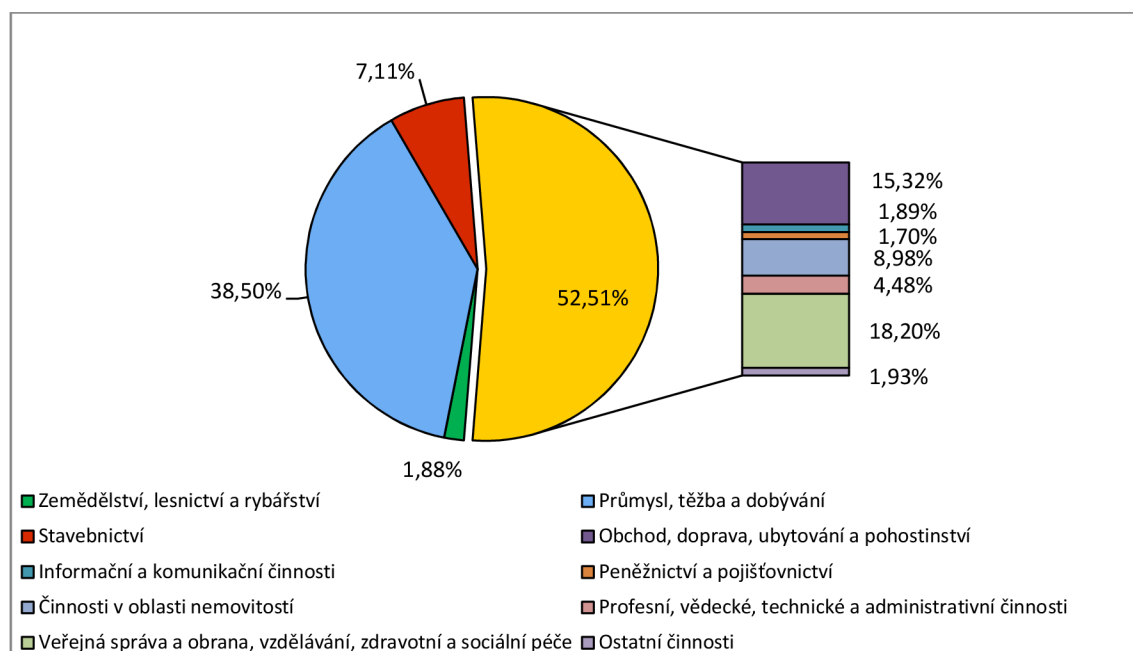
Graf 11: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Ústeckém kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Ústecký region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na tvorbě bohatství Ústeckého kraje se v roce 2019 nejvíce podílely služby, následoval průmysl a poté stavebnictví, které v Ústeckém kraji zaujímalo nejvyšší podíl ze všech krajů. Zemědělství ovlivnilo výši hrubé přidané hodnoty jen minimálně.

Graf 12: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Ústeckém kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

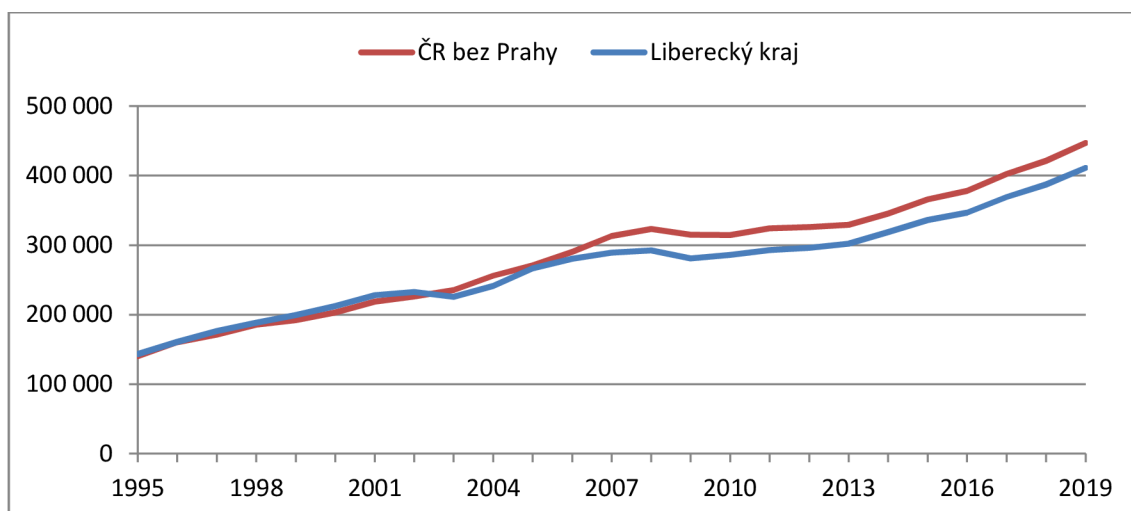
⁽¹⁾ *Gross value added according to CZ-NACE in Ústecký region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

V roce 2019 bylo v Ústeckém kraji dokončeno 1 317 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 1,6 bytů. Nacházelo se zde 19 nemocnic, 6,5 lůžek na 1 000 obyvatel, 3,7 lékařů na 1 000 obyvatel a 3 322 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Ústeckém kraji 360 mateřských škol, 281 základních škol, 94 středních škol, 8 vyšších odborných škol a 2 univerzity. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Ústecký kraj 897 km silnic II. třídy a 2 747 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 83,5 % obyvatel a na veřejný vodovod 98 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Ústí nad Labem, 2020)

2.4.7. Liberecký kraj

Liberecký kraj je s výjimkou hlavního města Prahy nejmenším krajem v republice, tvoří pouze 4 % území ČR. Kraj v roce 2019 vykázal HDP v hodnotě 182 228 mil. Kč, což odpovídalo 3,2 % HDP celé republiky. V porovnání s průměrem regionálního HDP na obyvatele za ostatní kraje kromě Prahy dosahuje Liberecký kraj od roku 2003 nižších hodnot.

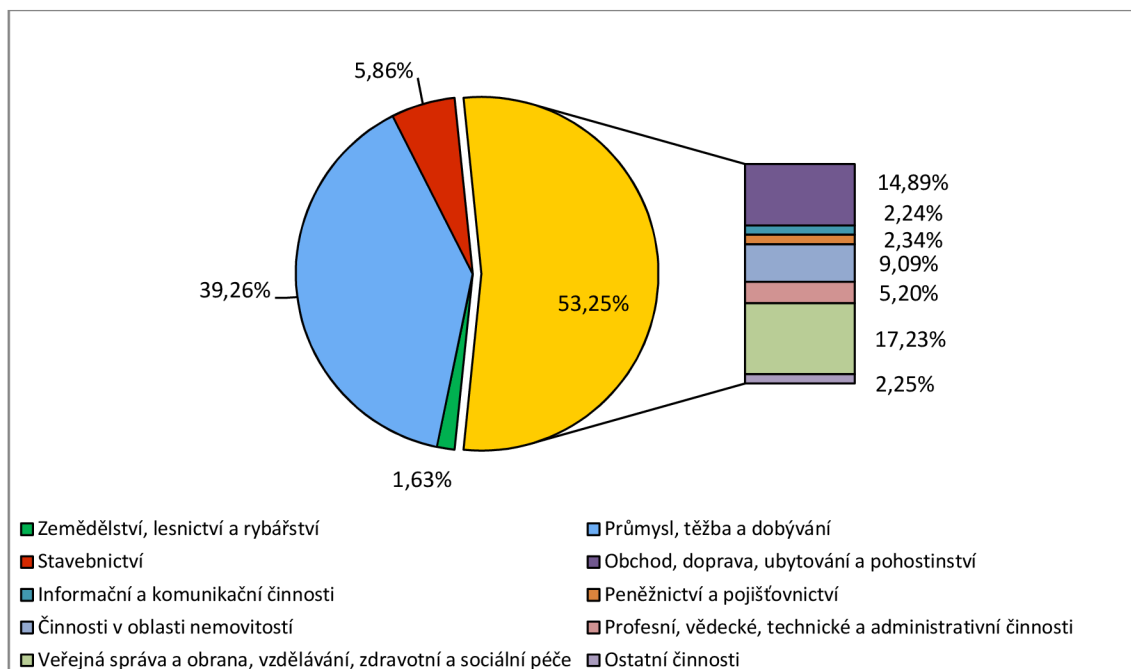
Graf 13: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Libereckém kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Liberecký region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V odvětvové struktuře hrubé přidané hodnoty v roce 2019 v Libereckém kraji byly nejvíce zastoupeny služby. Druhou výraznou část zaujímal průmysl. Nejmenší část tvořilo zemědělství, jehož podíl byl po Praze druhý nejnižší ze všech krajů.

Graf 14: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Libereckém kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

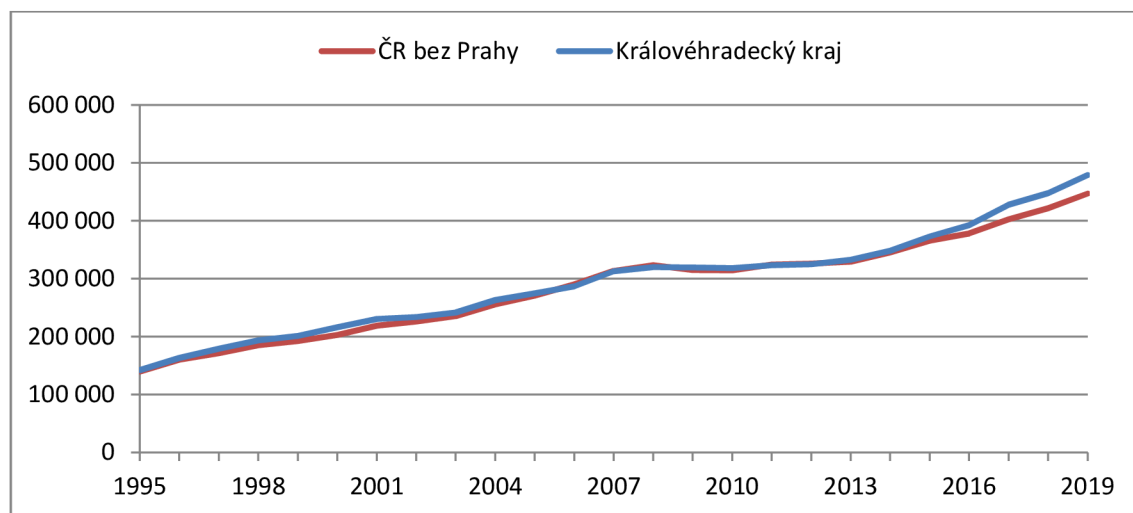
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Liberecký region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Libereckém kraji dokončeno 838 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 1,9 bytů. Nacházelo se zde 9 nemocnic, 5,4 lůžek na 1 000 obyvatel, 4 lékaři na 1 000 obyvatel a 1 042 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Libereckém kraji 235 mateřských škol, 201 základních škol, 48 středních škol, 5 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Liberecký kraj 483 km silnic II. třídy a 1 581 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 69,5 % obyvatel a na veřejný vodovod 93 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci, 2020)

2.4.8. Královéhradecký kraj

Královéhradecký kraj se rozkládá na 6 % rozlohy ČR. V roce 2019 se kraj podílel na tvorbě celostátního HDP 4,7 %, což odpovídalo regionálnímu HDP ve výši 248 273 mil. Kč. Vývoj regionálního HDP na obyvatele byl až do roku 2015 téměř totožný s vývojem za ČR bez Prahy. Poté dosahovalo regionální HDP na obyvatele mírně vyšších hodnot než průměr za ČR bez Prahy.

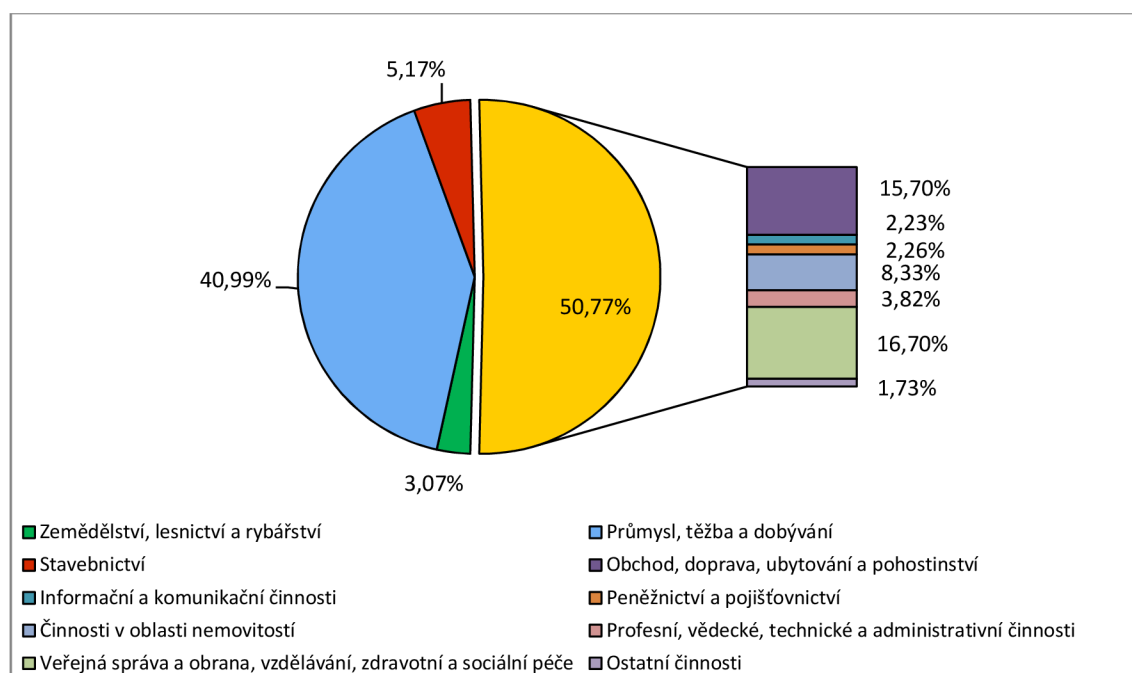
Graf 15: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Královéhradeckém kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *The development of regional GDP per capita in Královéhradecký region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

Na ekonomické výkonnosti kraje se v roce 2019 z poloviny podílely služby a z téměř 41 % průmysl. Po Zlínském kraji to byl druhý největší podíl průmyslu na hrubé přidané hodnotě.

Graf 16: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Královéhradeckém kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Královéhradecký region in 2019.

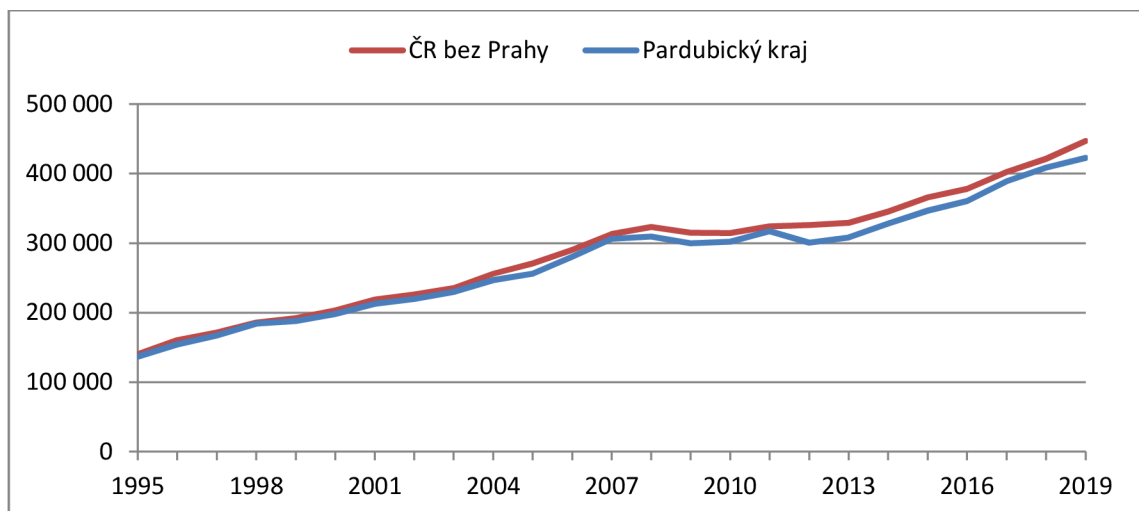
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Královéhradeckém kraji dokončeno 1 473 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 2,7 bytů. Nacházelo se zde 9 nemocnic, 6,2 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,7 lékařů na 1 000 obyvatel a 2 422 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Královéhradeckém kraji 314 mateřských škol, 272 základních škol, 74 středních škol, 9 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Královéhradecký kraj 894 km silnic II. třídy a 2 388 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 78,9 % obyvatel a na veřejný vodovod 94,6 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Hradci Králové, 2020)

2.4.9. Pardubický kraj

Pardubický kraj zaujímá 5,7 % rozlohy ČR. V kraji bylo za rok 2019 vytvořeno regionální HDP 220 280 mil. Kč, představující 3,8 % HDP ČR. Ve sledovaném období bylo regionální HDP na obyvatele ve všech letech nižší než průměr za ČR bez Prahy.

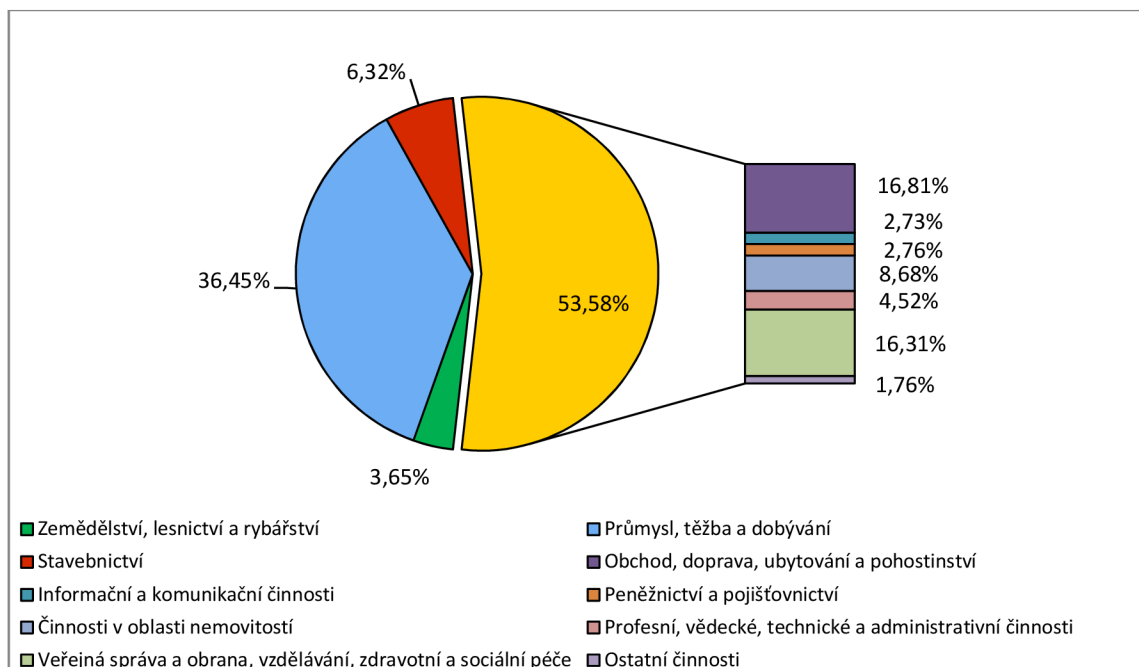
Graf 17: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Pardubickém kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Pardubický region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Rozhodující měrou se dlouhodobě na tvorbě bohatství podílí průmysl a služby. Podíl zemědělství byl v roce 2019 po kraji Vysočina a Jihočeském kraji třetí nejvyšší ze všech krajů.

Graf 18: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Pardubickém kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

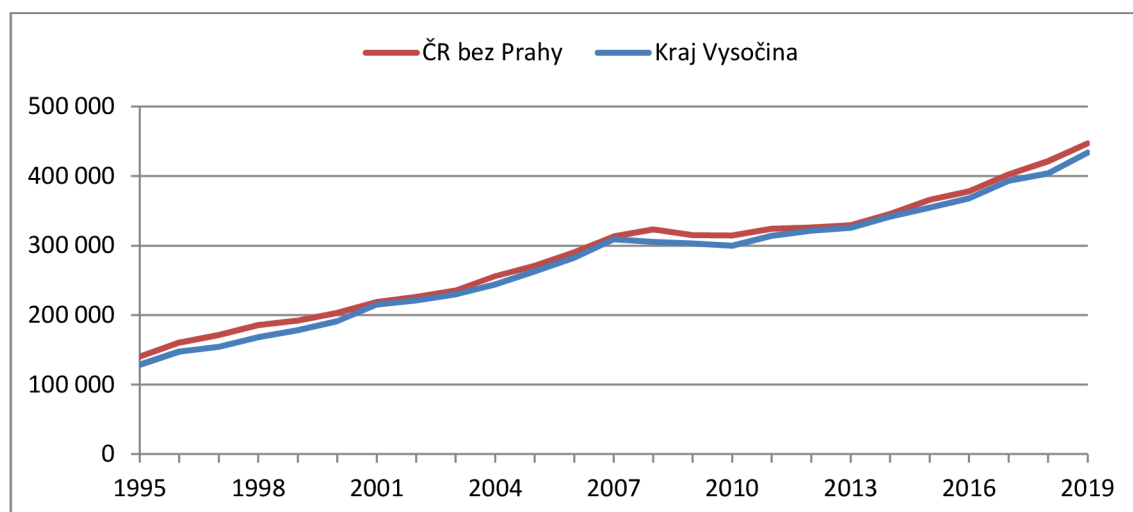
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Pardubický region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Pardubickém kraji dokončeno 1 724 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 3,3 bytů. Nacházelo se zde 8 nemocnic, 4,8 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,1 lékařů na 1 000 obyvatel a 2 092 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Pardubickém kraji 319 mateřských škol, 250 základních škol, 74 středních škol, 7 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Pardubický kraj 913 km silnic II. třídy a 2 206 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 74,8 % obyvatel a na veřejný vodovod 97 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích, 2020)

2.4.10. Kraj Vysočina

Kraj Vysočina se rozkládá na 8,6 % ČR. Nejčtenější zastoupení zde mají obce s méně než 500 obyvateli. Podíl Vysočiny na HDP ČR v roce 2019 byl 3,8 %, 221 076 mil. Kč. V přepočtu HDP na obyvatele se kraj pohybuje těsně pod průměrem za ČR bez Prahy.

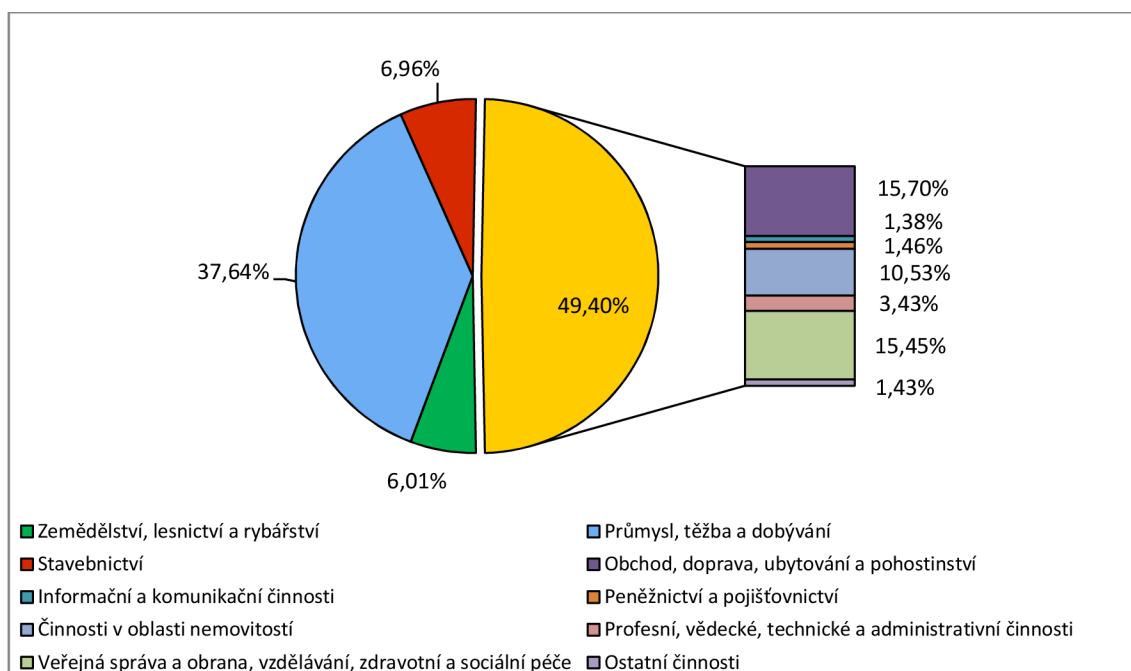
Graf 19: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v kraji Vysočina ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in region Vysočina. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Kraj Vysočina měl ze všech krajů druhé nejnižší zastoupení služeb na ekonomické výkonnosti. Nižší procento služeb lze nalézt jen u Zlínského kraje. Naopak byl kraj Vysočina krajem s nejvyšším podílem zemědělství ze všech krajů České republiky.

Graf 20: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v kraji Vysočina v roce 2019 ⁽¹⁾

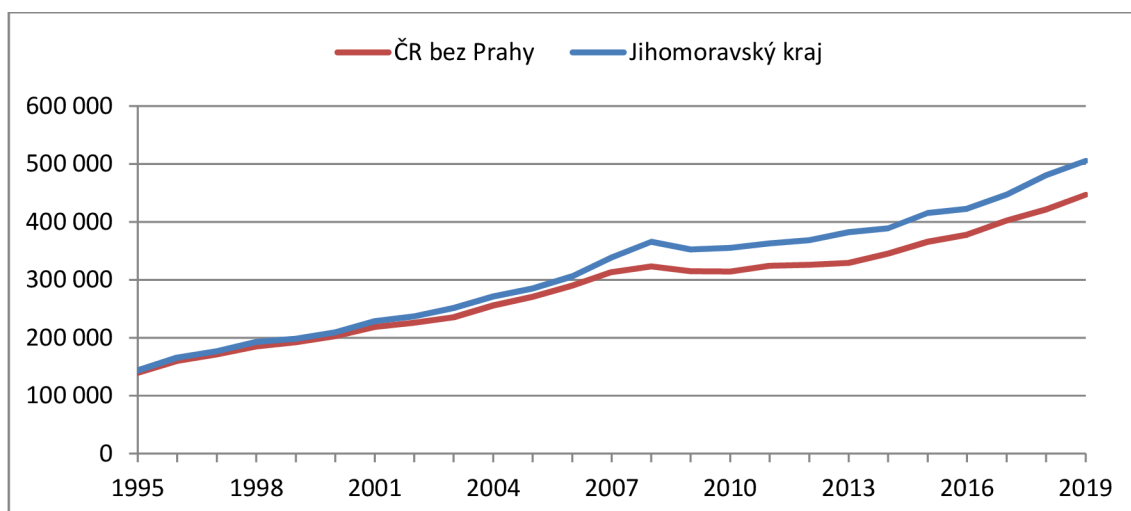
⁽¹⁾ *Gross value added according to CZ-NACE in region Vysočina in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

V roce 2019 bylo v kraji Vysočina dokončeno 1 484 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 2,9 bytů. Nacházelo se zde 6 nemocnic, 5,2 lůžek na 1 000 obyvatel, 4 lékaři na 1 000 obyvatel a 2 036 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v kraji Vysočina 288 mateřských škol, 267 základních škol, 65 středních škol, 13 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval kraj Vysočina 1 626 km silnic II. třídy a 2 923 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 88 % obyvatel a na veřejný vodovod 94,8 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě, 2020)

2.4.11. Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj se rozprostírá na 9,1 % ČR a za rok 2019 vytvořil regionální HDP v hodnotě 601 779 mil. Kč, jež odpovídá 10,5 % HDP ČR. Je krajem s nadprůměrným regionálním HDP na obyvatele.

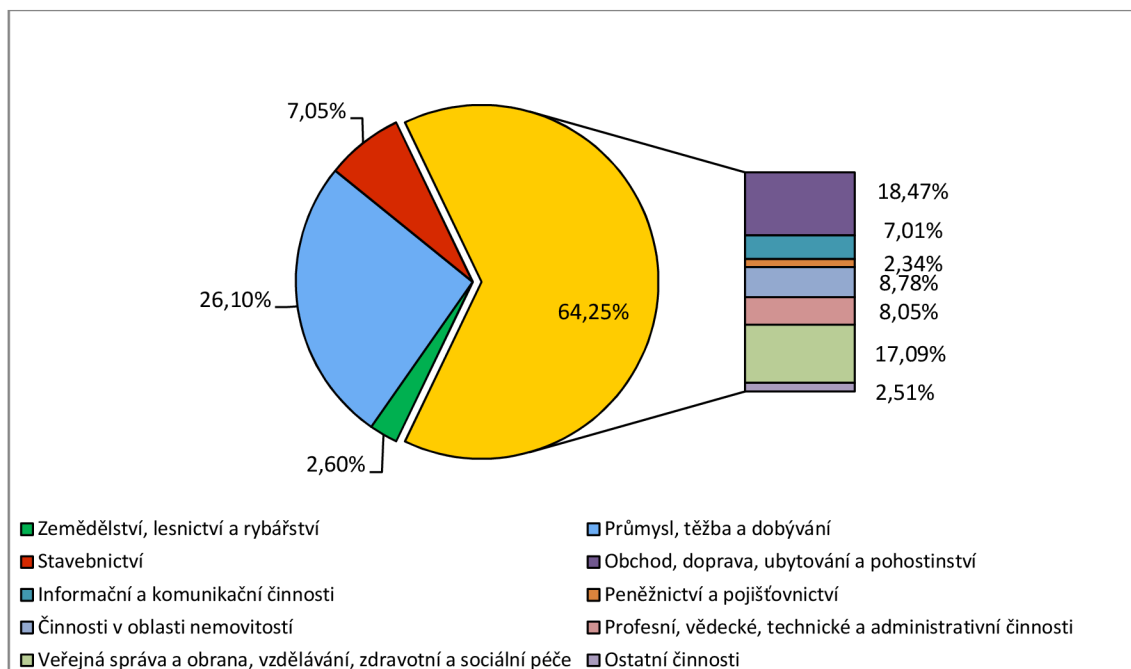
Graf 21: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Jihomoravském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Jihomoravský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na tvorbě bohatství se nejvíce podílely služby a poté průmysl. V roce 2019 měl Jihomoravský kraj hned po Praze druhý nejvyšší podíl služeb a naopak po Praze druhý nejnižší podíl průmyslu. Podíl zemědělství byl jen necelá 3 %.

Graf 22: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Jihomoravském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

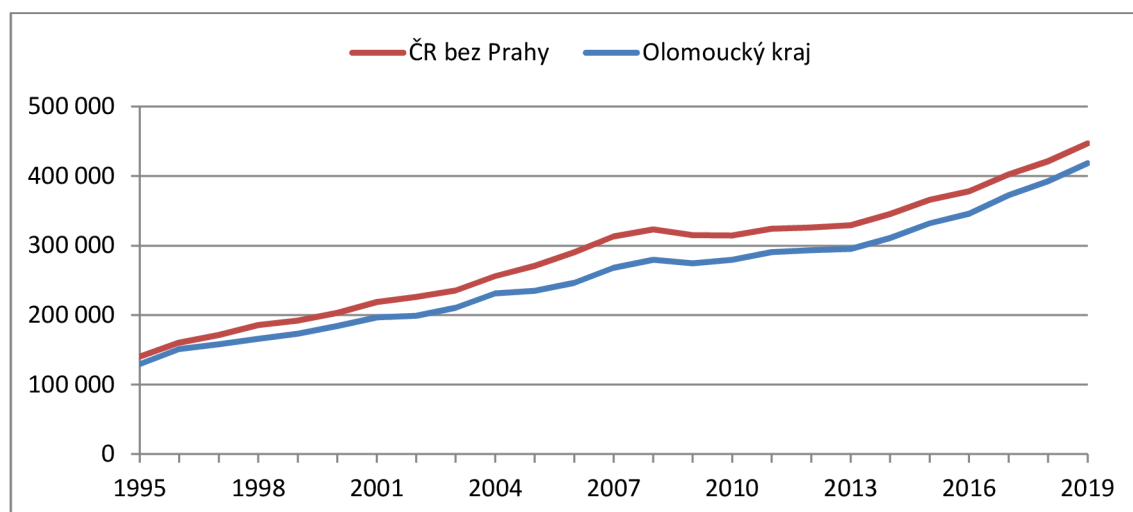
⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Jihomoravský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2019 bylo v Jihomoravském kraji dokončeno 4 719 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 4 byty. Nacházelo se zde 24 nemocnic, 6,4 lůžek na 1 000 obyvatel, 5,4 lékařů na 1 000 obyvatel a 2 647 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Jihomoravském kraji 671 mateřských škol, 485 základních škol, 122 středních škol, 10 vyšších odborných škol a 9 univerzit. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Jihomoravský kraj 1 467 km silnic II. třídy a 2 390 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 90,3 % obyvatel a na veřejný vodovod 95,1 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Brně, 2020)

2.4.12. Olomoucký kraj

Olomoucký kraj zaujímá 6,7 % rozlohy ČR. V roce 2019 zde bylo vytvořeno 4,6 % HDP ČR, v peněžním vyjádření se jedná o regionální HDP v hodnotě 264 567 mil. Kč. V přepočtu na obyvatele dosahoval Olomoucký kraj podprůměrného regionálního HDP.

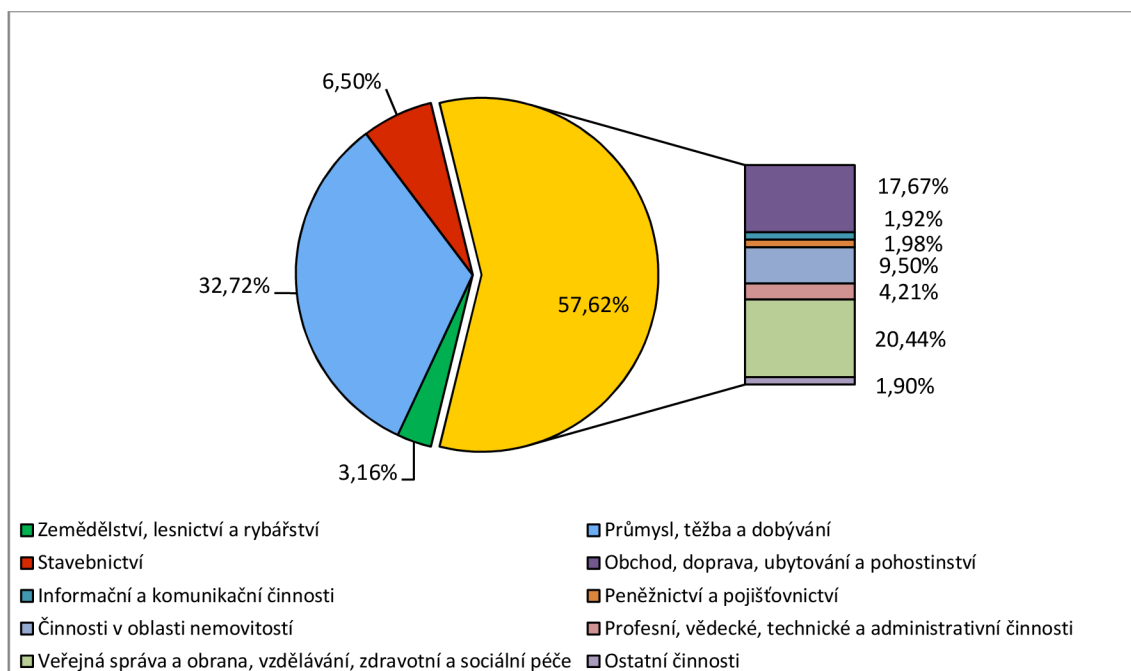
Graf 23: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Olomouckém kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *The development of regional GDP per capita in Olomoucký region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

Největší podíl na hrubé přidané hodnotě v roce 2019 zaujímaly služby, následoval průmysl, poté stavebnictví a nejméně se na výši hrubé přidané hodnoty podílelo zemědělství. Do podílu služeb největší měrou přispěla veřejná správa a obrana, vzdělávání, zdravotní a sociální péče.

Graf 24: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Olomouckém kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

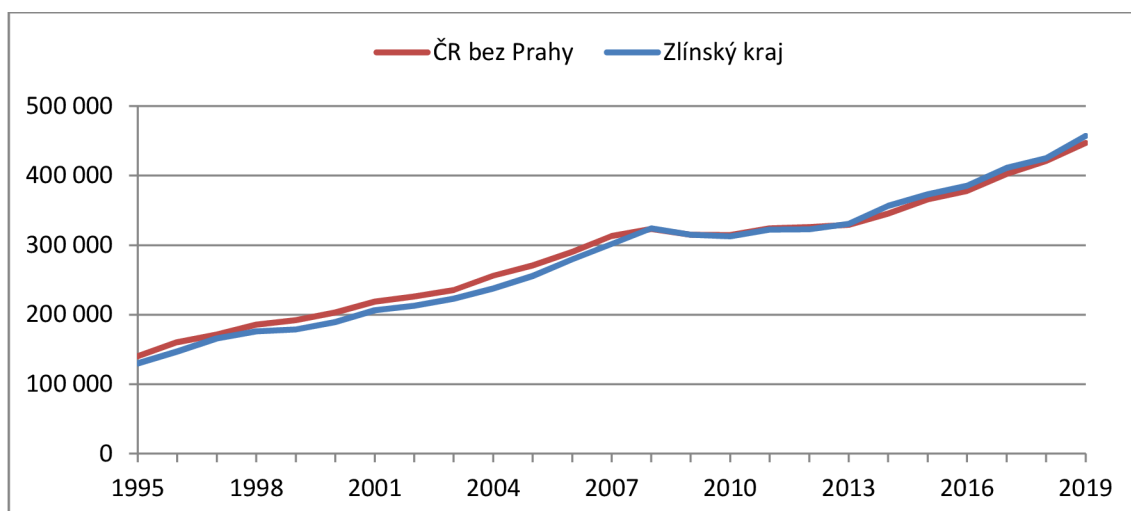
⁽¹⁾ *Gross value added according to CZ-NACE in Olomoucký region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

V roce 2019 bylo v Olomouckém kraji dokončeno 1 984 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 3,1 bytů. Nacházelo se zde 9 nemocnic, 5,3 lůžek na 1 000 obyvatel, 5,1 lékařů na 1 000 obyvatel a 2 632 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Olomouckém kraji 388 mateřských škol, 296 základních škol, 91 středních škol, 6 vyšších odborných škol a 3 univerzity. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Olomoucký kraj 937 km silnic II. třídy a 2 172 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 85,6 % obyvatel a na veřejný vodovod 93,4 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci, 2020)

2.4.13. Zlínský kraj

Zlínský kraj se rozprostírá na 5 % rozlohy ČR. V roce 2019 vyprodukoval regionální HDP ve výši 266 509 mil. Kč, což odpovídalo 4,6 % HDP celé ČR. Regionální HDP na obyvatele se v celém sledovaném období pohybovalo blízko průměru za ČR bez Prahy. Až do roku 2013 se regionální HDP drželo pod průměrem za ČR bez Prahy, s výjimkou let 2008 a 2009, poté bylo lehce nadprůměrné.

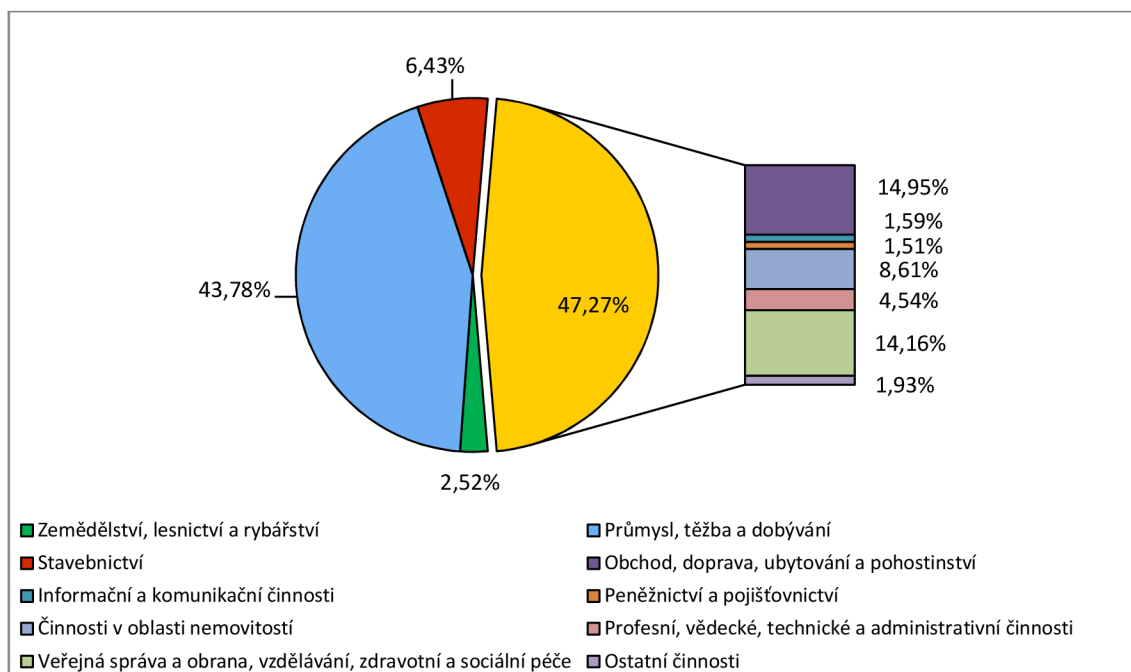
Graf 25: Vývoj regionálního HDP na obyvatele ve Zlínském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The development of regional GDP per capita in Zlínský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Zlínský kraj byl v roce 2019 krajem s nejnižším podílem služeb na hrubé přidané hodnotě a naopak nejvyšším podílem průmyslu. Zbývající část s téměř 6,5 % tvořilo stavebnictví a s 2,5 % zemědělství.

Graf 26: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE ve Zlínském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ Gross value added according to CZ-NACE in Zlínský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

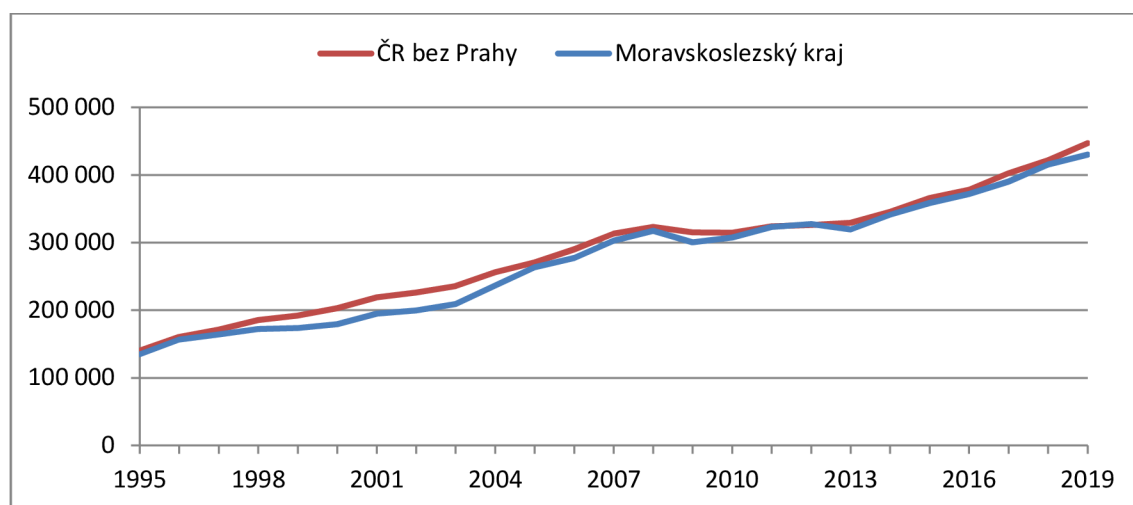
V roce 2019 bylo ve Zlínském kraji dokončeno 1 563 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 2,7 bytů. Nacházelo se zde 10 nemocnic, 4,8 lůžek na 1 000 obyvatel, 4 lékaři

na 1 000 obyvatel a 2 424 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo ve Zlínském kraji 316 mateřských škol, 260 základních škol, 70 středních škol, 10 vyšších odborných škol a 1 univerzita. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Zlínský kraj 511 km silnic II. třídy a 1 259 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 95,9 % obyvatel a na veřejný vodovod 96 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu ve Zlíně, 2020)

2.4.14. Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj zaujímá 6,9 % území celé České republiky. Kraj je bohatý na nerostné suroviny – především černé uhlí, dále například zemní plyn, vápenec, žulu a mramor. Počtem obyvatel je Moravskoslezský kraj třetí nejlidnatější v ČR a většina obyvatel kraje (58 %) žije ve městech nad 20 000 obyvatel. V roce 2019 vyprodukoval Moravskoslezský kraj regionální HDP ve výši 516 623 mil. Kč, tedy 9 % celonárodního HDP. Regionální HDP na obyvatele bylo téměř ve všech letech mírně pod průměrem za ČR bez Prahy. Výjimku tvořil rok 2012, kdy Moravskoslezský kraj dosáhl regionálního HDP na obyvatele mírně vyššího, než byl průměr za ČR bez Prahy.

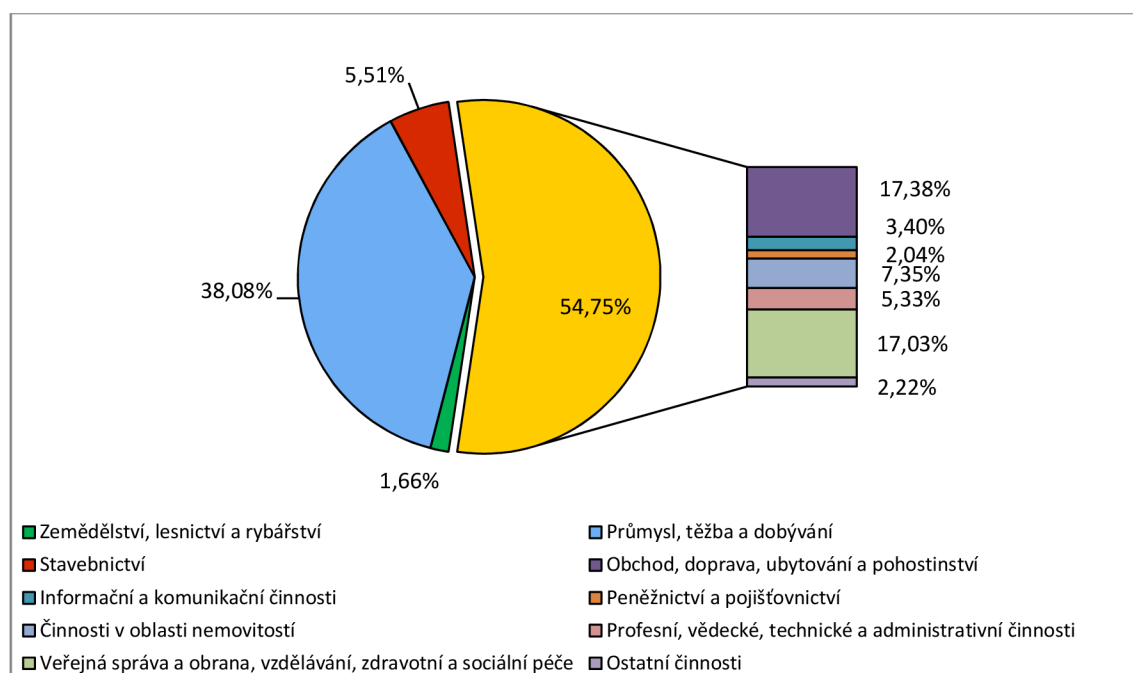
Graf 27: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Moravskoslezském kraji ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *The development of regional GDP per capita in Moravskoslezský region. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

Také v Moravskoslezském kraji se na ekonomické výkonnosti podílely nejvíce služby následované průmyslem. Nejméně se na tvorbě bohatství podílelo zemědělství. V roce 2019 se jednalo o třetí nejnižší podíl zemědělství ze všech krajů, nižší zaznamenal pouze Liberecký kraj a hlavní město Praha.

Graf 28: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Moravskoslezském kraji v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ *Gross value added according to CZ-NACE in Moravskoslezský region in 2019. Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování*

V roce 2019 bylo v Moravskoslezském kraji dokončeno 2 442 bytů, v přepočtu na 1 000 obyvatel 2 byty. Nacházelo se zde 20 nemocnic, 5,4 lůžek na 1 000 obyvatel, 4,5 lékařů na 1 000 obyvatel a 4 701 lůžek v domovech pro seniory. Z oblasti vzdělání bylo v Moravskoslezském kraji 462 mateřských škol, 444 základních škol, 135 středních škol, 13 vyšších odborných škol a 4 univerzity. Z hlediska dopravní infrastruktury spravoval Moravskoslezský kraj 847 km silnic II. třídy a 1 902 km silnic III. třídy. Na veřejnou kanalizaci bylo připojeno 83 % obyvatel a na veřejný vodovod 99,9 % obyvatel. (Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě, 2020)

2.5. Fiskální pozice

Ukazatel fiskální pozice se využívá ke sledování a srovnávání vývoje ve fiskální a ekonomické situaci územních samospráv, k posouzení výkonnosti ekonomiky regionu, k předvídání dopadů strukturálních změn na ekonomiku regionu a k rozdělení vyrovnávacích dotací územním samosprávám.

Fiskální pozici P zjistíme podílem fiskální kapacity C a fiskální potřeby N dané územní samosprávy i .

$$P_i = \frac{C_i}{N_i}$$

Fiskální pozice územní samosprávy je silná, pokud má s relativně vysokou fiskální kapacitou relativně nízké fiskální potřeby. (Jílek, 2008)

Fiskální kapacita územní samosprávy je dána souhrnem potenciálních (i skutečně dosažených) nenávratných vlastních příjmů. Lze ji chápat jako schopnost územní samosprávy přeměnit ekonomickou aktivitu subjektů na svém území přes vlastní příjmy svého rozpočtu na veřejné výdaje. To se děje prostřednictvím daní, které jsou významným příjmem rozpočtu územní samosprávy. Proto je často fiskální kapacita ztotožňována s daňovou kapacitou, jež představuje maximální výši daňových příjmů, kterou může územní samospráva získat do svého rozpočtu při využití průměrné daňové sazby s ohledem na ekonomickou výkonnost lokální ekonomiky. (Peková, 2011)

Existuje několik metod jak měřit fiskální kapacitu. Často používaným, ale nevhodným ukazatelem jsou celkové příjmy územní samosprávy. Výše celkových příjmů je kromě fiskální kapacity dané územní samosprávy ovlivněna i mírou vynakládaného fiskálního úsilí. Územní samosprávy by se mohly snažit snížit své příjmy za účelem získání vyššího objemu dotací. Vhodnějším měřítkem fiskální kapacity je osobní důchod na obyvatele, ale nezohledňuje možnost zdaňovat ekonomické zdroje vlastněné nerezidenty. Měřítkem fiskální kapacity, které zahrnuje příjmy bez ohledu na místo rezidentury ekonomických subjektů, je hrubý regionální produkt. Jedná se o celkovou hodnotu statků a služeb vyprodukovanou výrobními faktory v regionu (práce, půda, kapitál) za dané časové období. Nevýhodou je, že nezohledňuje různé míry zdanění jednotlivých daňových základen. Údaj o hrubém regionálním produktu také nemusí být dostatečně přesný. Dalšími a přesnějšími metodami měření jsou celkové zdanitelné zdroje a reprezentativní daňový systém a reprezentativní příjmový systém. (Jílek, 2008)

Fiskální potřebu je možné definovat jako objem zdrojů potřebných na krytí výdajů na produkci veřejných statků v požadovaném standardu. (Peková, 2011)

Velikost fiskální potřeby lze obecně určit jako součin rozsahu veřejných statků, měřený v nejjednodušší podobě počtem obyvatel, a průměrných jednotkových nákladů na poskytování veřejných statků. (Jílek, 2008)

2.6. Systém financování územních samosprávných celků v ČR

Příjmy územní samosprávy můžeme rozdělit na návratné a nenávratné. Mezi návratné příjmy patří například úvěry. Nenávratné příjmy lze klasifikovat podle možnosti územní samosprávy ovlivnit jejich výši. Příjmy, jejichž výši může územní samospráva měnit (alespoň v omezeném rozsahu) jsou vlastní (autonomní) příjmy. Jedná se o příjmy, které vznikají na území dané samosprávy a mohou pocházet z místních daní, daňových přírážek, uživatelských poplatků, vlastněného majetku nebo z vlastní podnikatelské činnosti. Transferové příjmy jsou takové příjmy, jejichž výši územní samospráva neovlivní. Patří mezi ně sdílení daní a dotace. (Jílek, 2008)

2.6.1. Místní daně

V České republice existuje pouze jedna daň, kterou lze zařadit mezi místní daně. Jedná se o daň z nemovitosti, která je upravena zákonem o dani z nemovitých věcí. Výnos z této daně je výlučným příjmem obcí, ale pravomoci obce při uvalení daně jsou výrazně omezeny. Jednotlivé obce mohou pouze upravit výši místního koeficientu, čímž ovlivní výši sazby daně a tím i výši příjmů z této daně. (Kruntorádová, 2015)

2.6.2. Daňové přírážky

V případě daňové přírážky se jedná o sdílenou daňovou základnu, kdy k daňovým sazbám definovaným centrální vládou stanoví územní samospráva přírážku na stejný daňový základ. Obvykle správu daně provádí centrální vláda i pro územní samosprávy. (Jílek, 2008)

2.6.3. Uživatelské poplatky

Uživatelské poplatky jsou založeny na principu prospěchu a užitku ze spotřeby statku, kdy spotřebitelé platí za užitky, které čerpají. Předpokladem pro použití poplatku je vylučitelnost ze spotřeby a možnost měření spotřeby veřejného statku. Prostřednictvím uživatelského poplatku nemusí být kryté celkové náklady na poskytování služby, zbývající část hradí obec ze svého rozpočtu. Můžeme se setkat například s poplatky za svoz a likvidaci komunálního odpadu, za sportovní, kulturní a rekreační služby nebo za využívání hromadné dopravy. Uživatelské poplatky nemusí být vždy příjmem územního

rozpočtu. Obec nebo region může pro zajišťování služby založit neziskový podnik nebo zabezpečit prostřednictvím soukromé firmy. (Provazníková, 2015)

2.6.4. Příjmy z vlastněného majetku a z vlastní podnikatelské činnosti

Územní samosprávy často vlastní majetek, pro který nemají využití, proto ho pronajímají, případně prodávají. Rozhodnutí o prodeji nebo pronájmu majetku předchází důkladná analýza ekonomické výhodnosti obou možností. Díky prodeji majetku může územní samospráva výrazněji jednorázově zvýšit příjmy, naproti tomu pronájem zajistí dlouhodobý přísun příjmů do územního rozpočtu. Příjmy z vlastní podnikatelské činnosti jsou v případě hospodaření na neziskovém principu spíše výjimečné a nepravidelné. (Peková, 2011)

2.6.5. Sdílení daní

Při sdílení daní jsou daňové příjmy rozděleny vertikálně mezi centrální vládu a decentralizované úrovně vlády a zároveň horizontálně mezi jednotlivé decentralizované vlády. Jedná se o jeden z nerozšířenějších způsobů zajištění daňových příjmů územním rozpočtům. Sdílené daně bývají často považovány za vlastní daňové příjmy, ale jsou transferovým a neúčelovým příjmem podobným spíše obecné dotaci. Sdílení daní může existovat ve dvou formách, buď územní samosprávy získávají podíl na celostátním výnosu daní, nebo získává dané procento daňových příjmů, které vznikly na jejím území. Mezi nejčastěji sdílené daně patří osobní důchodové daně, daně ze zisků společností a daň z přidané hodnoty. (Jílek, 2008)

Výhodou sdílení daní je, že pokud se dobře nastaví, tak přispívá ke snižování prostorových rozdílů v daňových příjmech. Nevýhodou je, že neumožňuje pravomoc územní samosprávy. (Peková, 2011)

2.6.6. Dotace

Dotace slouží k vyrovnání nerovnováhy mezi přiřazením výdajů a rozpočtovým určením daní. Pro poskytování dotací existují tři hlavní ekonomické důvody, kterými jsou vertikální fiskální nerovnováha, horizontální fiskální nerovnováha a existence externalit. Členění dotací je možné z různých hledisek. Podle účelu, podle toho na co budou prostředky použity, lze dotace členit na neinvestiční (běžné) a investiční (kapitálové). Také mohou být děleny na účelové a neúčelové. Účelové dotace mohou být použity pouze na stanovený účel. Dalším hlediskem je právo na přidělení. Rozlišujeme dotace nárokové, kdy příjemce po splnění určité podmínky má na dotaci

nárok a nenárokové, které jsou často přiděleny na základě soutěže a uspějí jen někteří žadatelé. (Maaytová, Ochrana, Pavel, & kolektiv, 2015)

2.7. Nástroje meziregionální fiskální redistribuce v ČR

2.7.1. Rozpočtové určení daní

Sdílení daní v České republice je upraveno zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní. Tento zákon byl několikrát novelizován a upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, spotřebních daní, daní z příjmů, daně z nemovitých věcí a daně silniční.

Vývoj rozpočtového určení daní v letech 1995-2019

V roce 1995 v daňových příjmech obcí jednoznačně dominovala daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, kdy podíl obcí na celookresním výnosu daně byl 55 %. Mezi jednotlivé obce v okrese byly daňové příjmy rozděleny počtu obyvatel. U magistrátních měst plynul celý výnos z DPFO ze závislé činnosti do jejich rozpočtu. V rámci okresu se tak vyrovnávaly rozdíly, ale meziokresní rozdíly se zvýrazňovaly. Daň z příjmů fyzických osob z podnikání byla celá příjmem rozpočtu obcí dle trvalého bydliště poplatníka. Dále byla příjmem obcí daň z nemovitostí, daň z příjmů právnických osob v případech, kdy poplatníkem byla obec a místní poplatky.

Od roku 1996 se změnila výše výnosu z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti na 30 % a změnil se i způsob rozdělení, dle počtu obyvatel se rozdělilo 20 % a 10 % dle plátcovy pokladny. V případě Prahy, Brna, Ostravy a Plzně zůstávalo magistrátu 70 %. Dále bylo obcím přiděleno 20 % z celostátního výnosu DPFO, které se dělily mezi obce dle počtu obyvatel. (Jílek, 2008)

V roce 2001 došlo k zásadní změně v rozpočtovém určení daní. Cílem bylo mimo jiné odstranění příčin nerovnoměrných rozdílů v příjmech obcí, spekulativních aktivit obcí ve snaze o zvýšení příjmů a nestability příjmů obcí. Dalším důvodem byla nutnost zahrnout do financování nově vzniklé kraje. Ale ty byly nakonec zahrnuty do zákona až novelou, která nabyla účinnosti od roku 2002. I nadále zůstaly výlučnými daňovými příjmy obcí výnosy z daně z nemovitostí a daň z příjmů právnických osob placená obcemi. Mezi sdílené daně byly zařazeny daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, daň z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti (pouze 70 %, zbylých 30 % náleželo obcím dle trvalého bydliště podnikatele), daň z příjmů fyzických osob

vybíraná srážkou, daň z příjmů právnických osob kdy poplatníkem není obec a daň z přidané hodnoty. Z celostátního výnosu těchto daní obcím připadlo 20,59 %. Mezi jednotlivé obce se výnos rozdělil podle počtu obyvatel upraveného přepočítacím koeficientem dle velikostní kategorie obce. Koeficient měl zohlednit skutečnost, že s počtem obyvatel a velikostí obce roste rozsah její přenesené působnosti. Tato změna v rozpočtovém určení daní přispěla k větší stabilitě rozpočtů obcí v čase a předvídatelnosti. Také se snížily územní nerovnosti daňových výnosů mezi obcemi. Ale některé obce se snažily nalákat za úplatu nové obyvatele, aby se dostali do vyšší velikostní kategorie a měli tak vyšší podíl na daňovém výnosu.

Novela z roku 2002 snížila původní 70% sdílený podíl daně z příjmů fyzických osob ze samostatné činnosti na 60 %. Další změnou byl 1,5% podíl výnosu daně z příjmů ze závislé činnosti, který připadl obcím dle počtu zaměstnanců v obci k počtu zaměstnanců v ČR. Kraje měli na sdílených daních 3,1% podíl a pro každý kraj bylo stanoveno procento, které mu z výnosu náleží. V roce 2005 se podíl krajů zvýšil na 8,92 %.

Významný propad daňových příjmů malých obcí způsobený skokovými přechody mezi velikostními kategoriemi a jediným kritériem při rozdělování výnosů ze sdílených daní, jímž byl počet obyvatel, dal vzniknout novele, která nabyla účinnosti 1. ledna 2008. Nově se mezi kritéria zařadila výměra obce (vahou 3 %), prostý počet obyvatel (také vahou 3 %) a stávající kritérium počet obyvatel obce upravený koeficienty velikostních kategorií (vahou 94 %). Původní koeficienty byly nahrazeny koeficienty postupných přechodů mezi velikostními kategoriemi, aby nedocházelo ke skokovým přechodům a spekulacím s počty obyvatel. Také byl zvýšen podíl obcí na sdílených daních na 21,04 %.

Další novela platná od roku 2013 modifikovala váhy kritérií a bylo přidáno nové kritérium počet žáků mateřských a základních škol obce. Započítání rozlohy obce bylo omezeno na maximálně 10 hektarů na obyvatele. Novela také upravila procenta, kterými se obce a kraje podílejí na výnosu sdílených daní. U DPH se podíl obcí snížil na 20,83 % a podíl krajů na 7,86 %. Podíl na dani z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti byl nově pro obce 22,87 % a pro kraje 8,65 %. U ostatních daní se podíl obcí zvýšil na 23,58 %. (Provazníková, 2015)

Novelou s platností od roku 2016 se zvýšil podíl krajů na celostátním výnosu DPH zpět na 8,92 % a podíl obcí na této dani se od roku 2017 zvýšil na 21,4 %. Ve stejný rok byl

zrušen i motivační 30% podíl obcí na dani z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, který se dělil mezi obce dle bydliště podnikatele. Následující rok, tedy v roce 2018, se podíl obcí na výnosu DPH zvýšil na 23,58 % a změnil se váhy kritérií sloužících k rozdělení výnosu jednotlivým obcím. (zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů)

Daňové příjmy rozpočtů krajů v roce 2020

Z celostátního výnosu každé daně je stanoven procentní podíl, který náleží krajům. U výnosu z daně z přidané hodnoty, daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti odváděné zaměstnavatelem, daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby a daně z příjmu právnických osob (kromě daně placené obcemi a kraji) je podíl stanoven na 8,92 %. Z výnosů z daně z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti jde 40 % do státního rozpočtu a zbylých 60 % je dále rozdělováno, z nich náleží 8,92 % krajům. Každý kraj z celkového výnosu, který přísluší krajům, obdrží podíl uvedený v příloze č. 1 zákona o rozpočtovém určení daní.

Tabulka 4: Podíl krajů na procentní části celostátního výnosu daně ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	Procento ⁽³⁾
Hlavní město Praha	3,183684
Středočeský	13,774311
Jihočeský	8,607201
Plzeňský	7,248716
Karlovarský	3,772990
Ústecký	8,242502
Liberecký	4,681207
Královéhradecký	6,442233
Pardubický	5,555168
Vysočina	7,338590
Jihomoravský	9,526055
Olomoucký	6,751705
Zlínský	5,251503
Moravskoslezský	9,624135
Úhrn ⁽⁴⁾	100,000000

⁽¹⁾ The share of the regions in the percentage of the national tax revenue; ⁽²⁾ The region;

⁽³⁾ Percent; ⁽⁴⁾ Sum. Zdroj: Příloha č. 1 k zákonu č. 243/2000 Sb.

Příjmem jednotlivých krajů je i celá daň z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem příslušný kraj.

Daňové příjmy rozpočtů obcí v roce 2020

U jednotlivých daní je stanoveno, jaká část z výnosů náleží obcím. Z celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty připadá na obce 23,58 %, stejné procento náleží obcím i z výnosu z daně právnických osob (kromě daně placené obcemi a kraji), daně z příjmů fyzických osob vybíraných srážkou podle zvláštní sazby a daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné zaměstnavatelem. Z 60 % výnosů z daně z příjmů ze samostatné výdělečné činnosti náleží obcím 23,58 %.

Výnosy, které přísluší obcím, jsou následně rozpočteny na jednotlivé obce. Na výši příjmů pro danou obec mají vliv tato kritéria:

- výměra katastrálního území obce vahou 3 %,
- počet obyvatel obce vahou 10 %,
- počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí vahou 9 %
- násobky postupných přechodů podle počtu obyvatel vahou 78 %.

Dále obcím náleží 1,5 % z celostátního výnosu daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti odváděné zaměstnavatelem. Tento výnos se mezi obce rozdělí podle podílu počtu zaměstnanců v obci k celkovému počtu zaměstnanců v České republice.

Výnos daně z nemovitých věcí je příjmem obce, kde se nemovitost nachází. Příjmem jednotlivých obcí je taktéž daň z příjmů právnických osob, kdy je příslušná obec poplatníkem.

Změny v rozpočtovém určení daní v roce 2021

Od 1. 1. 2021 byl zvýšen podíl krajů na celostátním hrubém výnosu z jednotlivých daní z 8,92 % na 9,78 % a u obcí z 23,58 % na 25,84 %. (zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů)

2.7.2. Dotace

V současné době jsou obcím a krajům poskytovány tyto typy dotací:

- dotace schválené v zákoně o státním rozpočtu na příslušný rok,
- dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa státního rozpočtu,
- dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev,

- dotace ze státních mimorozpočtových fondů,
- dotace obcím od krajů,
- dotace z Evropské unie. (Provazníková, 2015)

Dotace obcím ze státního rozpočtu

Významnou skupinou dotací jsou dotace vyplácené v rámci souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům obcí. Jedná se o běžné dotace, které zohledňují lokální specifika při zajišťování veřejných statků a služeb v územních samosprávách. Jsou upraveny v zákoně o státním rozpočtu ČR na příslušný rok. (Provazníková, 2015)

Výše příspěvku na výkon státní správy pro jednotlivé obce je závislá na rozsahu přenesené působnosti, velikosti správního obvodu vyjádřené počtem obyvatel a u obcí s rozšířenou působností i na podílu velikosti správního centra a velikosti správního obvodu vyjádřených počtem obyvatel. Obce s rozšířenou působností se zvláštním postavením jsou v zákoně uvedeny s přidělenou výší příspěvku. Příspěvek obce je dále navýšen o zákonem stanovenou částku v případě, že obec vykonává působnost veřejných opatrovníků, plní funkci jednotného kontaktního místa, vydává občanské a řídicí průkazy, zajišťuje činnost matričního úřadu a úřadu územního plánování. Výše příspěvku na výkon státní správy pro hlavní město Prahu je v zákoně upravena zvlášť. (zákon č. 355/2019 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2020)

Dotace krajům ze státního rozpočtu

V rámci finančního vztahu státního rozpočtu k rozpočtům krajů je krajům vyplácen příspěvek na výkon státní správy. Výše příspěvku je stanovena na základě adekvátního počtu úředních úvazků zabývajících se přeneseným výkonem státní správy. Další skupinou dotací jsou dotace z ostatních kapitol státního rozpočtu, například Ministerstva zdravotnictví, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstva dopravy. Největší skupinou z nich jsou účelové prostředky z resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které tvoří osobní výdaje pedagogických a nepedagogických pracovníků škol a školských zařízení, které jsou zřízeny kraji a obcemi. Velká část z toho však plyne přes rozpočty krajů do rozpočtů obcí. (Provazníková, 2015)

3. Metodika

Cílem diplomové práce je popsat a vyhodnotit nástroje a rozsah meziregionální redistribuce v ČR. Práce se zabývá otázkami: Jaké nástroje fiskální redistribuce jsou v ČR používány? Jaký je stav a vývoj míry fiskální redistribuce mezi regiony? Jak se na redistribuci podílí jednotlivé nástroje fiskální redistribuce? Za meziregionální redistribuci je v práci považována fiskální redistribuce mezi rozpočty územních samosprávných celků na úrovni krajů, označených dle klasifikace územních statistických jednotek NUTS 3 a obcí. Z přehledu literatury vyplývá, že nástroji redistribuce mezi regiony v obecné rovině mohou být sdílené daně a dotace.

Jako měřítko fiskální kapacity kraje je využito regionální HDP. Informace o regionálním HDP a regionálním HDP na obyvatele jsou čerpány z internetových stránek Českého statistického úřadu. Dle definice Českého statistického úřadu (2015) je HDP peněžním vyjádřením celkové hodnoty statků a služeb nově vytvořených v daném období na určitém území a používá se pro stanovení výkonnosti ekonomiky. Metodika výpočtu je uvedena na stránkách ČSÚ.

Zdrojem dat daňových a transferových příjmů je Monitor Ministerstva financí ČR. Data jsou vyhodnocována na úrovni NUTS 3 a zahrnují údaje za příslušný krajský úřad a obce v rámci kraje za období 2003-2019.

Daňové příjmy jsou složeny převážně ze sdílených daní, které jsou v ČR upraveny zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní. Vývoj rozpočtového určení daní a postup výpočtu podílu jednotlivých obcí a krajů na celostátním výnosu daní je uveden v literární rešerši v kapitole 2.7.1. Daňové příjmy jsou tříděny z hlediska druhového. Dle vyhlášky č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě jsou při třídění příjmů a výdajů z hlediska druhového nejnižšími jednotkami třídění rozpočtové položky, které se seskupují do podseskupení položek, podseskupení položek do seskupení položek a seskupení položek do rozpočtových tříd. Položky, podseskupení položek, seskupení položek a třídy jsou uvedeny v příloze vyhlášky v části B.

Do příjmů ze sdílených daní, které jsou nástrojem redistribuce, patří tyto položky:

- daň z příjmů fyzických osob placená plátcí (tj. ze závislé činnosti a funkčních požitků)

- daň z příjmů fyzických osob placená poplatníky (tj. ze samostatné výdělečné činnosti)
- daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou (tj. z kapitálových výnosů)
- daň z příjmů právnických osob
- daň z přidané hodnoty

Dalšími daňovými příjmy obcí nebo krajů jsou například daň z nemovitých věcí, daň z příjmů právnických osob za obce a kraje, místní poplatky z vybraných činností a služeb, poplatky a odvody v oblasti životního prostředí a správní poplatky.

Nejdříve je rozsah meziregionální redistribuce zjišťován porovnáním fiskální kapacity kraje s prostředky, které plynuly do kraje ve formě sdílených daní. To je provedeno pomocí vzorce:

$$\text{podíl daňových příjmů na regionálním HDP} = \frac{\text{sdílené daně}}{\text{regionální HDP}} * 100$$

Výsledek udává, kolik procent z regionálního HDP bylo do kraje navraceno ve formě sdílených daní. Vzhledem k tomu, že sdílené daně jsou rozdělovány dle jiných kritérií než je výše regionálního HDP, tak lze předpokládat, že sdílené daně jsou nástrojem redistribuce v ČR.

Výše sdílených daní je ovlivněna velikostí kraje, proto jsou následně sdílené daně přepočteny na obyvatele, aby bylo možné je porovnávat mezi sebou. To je provedeno vydělením sdílených daní středním stavem obyvatelstva v daném kraji. Přepočet sdílených daní na obyvatele je proveden pomocí vzorce:

$$\text{sdílené daně na obyvatele} = \frac{\text{sdílené daně}}{\text{střední stav obyvatelstva}}$$

Hodnoty středního stavu obyvatelstva pro jednotlivé roky pochází z internetových stránek Českého statistického úřadu.

Sdílené daně (SD) na obyvatele jsou převedeny na procenta průměru hodnot podle vzorce:

$$\text{procento průměru SD na obyvatele} = \frac{\text{SD na obyvatele}}{\text{průměr SD na obyvatele za ČR}} * 100$$

Výsledek udává, kolik procent průměru sdílených daní na obyvatele kraj získal. 100 % znázorňuje průměrnou hodnotu sdílených daní na obyvatele za ČR.

Vztah mezi sdílenými daněmi na obyvatele v procentech průměru a regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru je pro vybrané roky zobrazen v grafu. Výjimkou je hlavní město Praha, které z důvodu výrazně vyšších hodnot v grafu uvedeno není.

Transferovými příjmy jsou podle přílohy B k vyhlášce č. 323/2002 Sb. přijaté peněžní prostředky, proti kterým nestojí přímá protihodnota. Dělí se na neinvestiční transfery a investiční transfery. Neinvestičními transfery se rozumějí transfery, které představují poskytnutí peněžních prostředků určených na neinvestiční výdaje. Investičními transfery se rozumějí transfery, které představují poskytnutí peněžních prostředků na investiční výdaje. Z hlediska ekonomické podstaty jsou za transfery považovány také sdílené daně.

V práci jsou pod transferovými příjmy zahrnuta tato podseskupení položek:

- investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně
- investiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně
- investiční přijaté transfery ze státních finančních aktiv
- investiční přijaté transfery ze zahraničí
- neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně
- neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů územní úrovně
- neinvestiční přijaté transfery ze státních finančních aktiv
- neinvestiční přijaté transfery ze zahraničí.

Následně je rozsah meziregionální redistribuce zjišťován porovnáním fiskální kapacity kraje s transferovými příjmy. K tomu je využit vzorec:

$$\text{podíl transferových příjmů na regionálním HDP} = \frac{\text{transferové příjmy}}{\text{regionální HDP}} * 100$$

Výsledná hodnota říká, kolik procent z regionálního HDP bylo do kraje vráceno ve formě transferových příjmů.

Přepočítání transferových příjmů na obyvatele pomocí středního stavu obyvatelstva umožňuje lepší srovnání krajů, které jsou různě velké. Transferové příjmy na obyvatele jsou vypočteny pomocí vzorce:

$$\text{transferové příjmy na obyvatele} = \frac{\text{transferové příjmy}}{\text{střední stav obyvatelstva}}$$

Transferové příjmy (TP) na obyvatele jsou převedeny na procenta průměru hodnot podle vzorce:

$$\text{procento průměru TP na obyvatele} = \frac{\text{TP na obyvatele}}{\text{průměr TP na obyvatele za ČR}} * 100$$

Výsledek udává, kolik procent průměru transferových příjmů na obyvatele kraj získal. 100 % znázorňuje průměrnou hodnotu transferových příjmů na obyvatele za ČR.

Vztah mezi transferovými příjmy na obyvatele v procentech průměru a regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru je pro vybrané roky znázorněn v grafu. Výjimkou je hlavní město Praha, které z důvodu výrazně vyšších hodnot v grafu uvedeno není.

Nakonec je fiskální kapacita porovnána se součtem sdílených daní (SD) a transferových příjmů (TP). To je provedeno pomocí vzorce:

$$\text{podíl SD a TP na regionálním HDP} = \frac{\text{sdílené daně} + \text{transferové příjmy}}{\text{regionální HDP}} * 100$$

Výsledek udává, kolik procent z regionálního HDP se do kraje vrátilo ve formě sdílených daní a transferových příjmů.

4. Řešení a výsledky

4.1. Zhodnocení fiskální kapacity krajů

4.1.1. Regionální HDP

Nejvyšší regionální HDP vyprodukovalo ve všech sledovaných letech hlavní město Praha a druhé nejvyšší Středočeský kraj. Na opačném konci žebříčku se také nic neměnilo. Nejnižší regionální HDP vytvořil Karlovarský kraj a druhé nejnižší Liberecký kraj. Výraznější rozdíl v objemu regionálního HDP oproti zbývajícím krajům měly ve všech letech ještě Jihomoravský a Moravskoslezský kraj. Jihomoravský kraj měl ve všech letech, kromě roku 2005, 3. nejvyšší regionální HDP a Moravskoslezský kraj 4. nejvyšší regionální HDP. V roce 2005 bylo pořadí opačné. 5. nejvyšší hodnota regionálního HDP patřila Ústeckému kraji. Pořadí ostatních krajů se v čase měnilo.

Tabulka 5: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	694 755	763 658	832 925	897 174	1 001 359
Středočeský kraj	303 850	331 796	342 648	381 557	419 969
Jihočeský kraj	153 706	166 413	179 338	190 315	199 859
Plzeňský kraj	142 431	160 362	164 500	180 955	191 382
Karlovarský kraj	68 316	71 246	73 947	76 109	82 847
Ústecký kraj	184 659	198 375	211 127	225 150	240 006
Liberecký kraj	96 352	103 105	114 127	120 637	125 005
Královéhradecký kraj	132 352	143 955	150 411	157 372	172 173
Pardubický kraj	116 370	124 808	129 439	142 146	155 847
Kraj Vysočina	118 871	126 251	134 217	144 229	158 293
Jihomoravský kraj	282 343	304 451	322 163	346 449	384 879
Olomoucký kraj	133 813	146 787	149 972	157 502	171 578
Zlínský kraj	132 090	140 401	151 000	164 880	177 924
Moravskoslezský kraj	263 544	297 599	329 787	346 406	378 412

⁽¹⁾ The regional GDP in millions of CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region. Zdroj: ČSÚ

V období 2003-2007 vyprodukoval Jihočeský kraj 6. nejvyšší regionální HDP, 7. místo patřilo Plzeňskému kraji. Královéhradecký, Olomoucký a Zlínský kraj dosahovaly podobných hodnot a jejich pořadí se často měnilo v rozmezí 8 až 10 nejvyšší hodnoty regionálního HDP. V pořadí 11. krajem byl v tomto období kraj Vysočina a 12. nejvyšší regionální HDP měl Pardubický kraj.

Tabulka 6: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	1 066 351	1 041 697	1 079 543	1 059 866	1 067 786	1 090 858
Středočeský kraj	444 100	425 786	421 122	445 170	453 090	451 742
Jihočeský kraj	202 381	200 887	199 528	200 384	205 709	206 953
Plzeňský kraj	189 606	194 241	197 660	202 260	197 695	207 513
Karlovarský kraj	83 722	84 126	81 878	82 127	81 072	81 717
Ústecký kraj	249 315	253 020	244 192	243 131	245 065	243 049
Liberecký kraj	127 348	123 015	125 666	128 361	129 893	132 378
Královéhradecký kraj	177 268	176 993	176 531	179 268	179 786	183 786
Pardubický kraj	159 012	154 686	156 224	163 830	155 351	158 898
Kraj Vysočina	156 979	156 126	154 384	160 697	164 383	166 277
Jihomoravský kraj	418 538	405 449	409 424	423 093	429 902	447 012
Olomoucký kraj	179 563	176 297	179 299	185 680	187 045	188 048
Zlínský kraj	191 567	186 359	184 700	190 055	189 897	193 871
Moravskoslezský kraj	397 110	375 638	382 719	398 401	402 238	390 709

⁽¹⁾ The regional GDP in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region. Zdroj: ČSÚ

Krajem s 6. nejvyšším regionálním HDP v období 2008-2013 byl Jihočeský kraj, s výjimkou let 2011 a 2013 kdy byl 7. Plzeňský kraj se v roce 2008 zařadil na 8. příčku ve výši regionálního HDP, následně byl 7. a v letech 2011 a 2013 vyprodukoval 6. nejvyšší HDP. Královéhradecký, Olomoucký a Zlínský kraj dosahovaly i nadále podobných hodnot regionálního HDP, ale jejich pořadí se již příliš neměnilo. Na pozici 8. nejvyšší hodnoty se ustálilo regionální HDP Zlínského kraje. Výjimku tvořil rok 2008, kdy vytvořil Zlínský kraj vyšší regionální HDP než Plzeňský kraj a tak byl 7. Krajem s 9. nejvyšším regionálním HDP byl Olomoucký kraj a 10. Královéhradecký kraj. Jen v roce 2009 si tyto kraje pořadí prohodily.

V letech 2008- 2019 se Pardubický kraj a kraj Vysočina různě střídaly o pozici 11. a 12. nejvyššího regionálního HDP.

Tabulka 7: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	1 140 701	1 231 287	1 285 249	1 366 020	1 479 057	1 566 024
Středočeský kraj	485 401	517 227	550 797	591 170	613 373	667 367
Jihočeský kraj	213 174	224 268	230 230	248 463	261 202	281 771
Plzeňský kraj	218 947	230 887	239 439	254 606	267 405	278 672
Karlovarský kraj	83 645	85 823	87 965	93 300	95 806	100 680
Ústecký kraj	249 877	270 373	268 292	282 322	291 762	317 025
Liberecký kraj	139 919	147 713	152 621	162 897	170 977	182 228
Královéhradecký kraj	192 169	205 553	216 327	235 508	246 571	264 204
Pardubický kraj	169 181	179 020	186 294	201 307	211 993	220 280
Kraj Vysočina	174 281	180 774	187 382	200 139	205 576	221 076
Jihomoravský kraj	455 448	487 921	497 492	527 915	569 468	601 779
Olomoucký kraj	197 846	210 886	219 246	235 902	248 251	264 567
Zlínský kraj	208 886	218 106	225 223	239 828	247 803	266 509
Moravskoslezský kraj	416 291	435 540	450 316	471 366	500 421	516 623

⁽¹⁾ The regional GDP in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region. Zdroj: ČSÚ

V období 2014-2019 zůstalo pořadí většinou stejné jako v roce 2013 s výjimkou roku 2018, kdy Olomoucký kraj vyprodukoval 8. nejvyšší regionální HDP a Zlínský kraj 9. Další rozdíl byl u Jihočeského a Plzeňského kraje v roce 2019. Jihočeský kraj v tomto roce vytvořil vyšší regionální HDP než Plzeňský kraj.

4.1.2. Regionální HDP na obyvatele

Tabulka 8: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	597 973	655 153	708 200	758 020	836 939
Středočeský kraj	268 560	291 625	297 922	327 085	353 798
Jihočeský kraj	245 946	266 082	286 132	302 649	316 540
Plzeňský kraj	259 292	291 983	298 889	327 285	343 401
Karlovarský kraj	224 666	234 576	242 778	249 888	271 078
Ústecký kraj	225 235	241 738	256 541	273 508	290 732
Liberecký kraj	225 598	241 241	266 485	280 680	289 290
Královéhradecký kraj	241 642	263 174	274 548	286 588	312 744
Pardubický kraj	229 804	247 050	256 034	280 473	306 230
Kraj Vysočina	229 670	244 066	263 171	282 186	308 831
Jihomoravský kraj	251 717	271 252	285 029	306 324	338 975
Olomoucký kraj	210 323	230 997	234 705	246 319	267 878
Zlínský kraj	223 012	237 450	255 738	279 520	301 566
Moravskoslezský kraj	208 958	236 455	263 457	277 145	302 894
Průměr za ČR ⁽³⁾	260 171	282 346	299 259	319 834	345 778

⁽¹⁾ The regional GDP per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: ČSÚ

Také v přepočtu regionálního HDP na obyvatele vyprodukovala ve všech sledovaných letech nejvyšší objem Praha. Dále měly jeden z nejvyšších objemů regionálního HDP na obyvatele kraje Středočeský, Plzeňský a Jihomoravský. Ačkoliv měl Karlovarský kraj nejnižší regionální HDP ve všech sledovaných letech, tak v přepočtu na obyvatele dosáhl v roce 2003 nižší hodnoty Zlínský kraj, Olomoucký kraj a Moravskoslezský kraj, který měl nejnižší hodnotu ze všech krajů. V období 2004 až 2007 měl nejnižší regionální HDP na obyvatele Olomoucký kraj. Karlovarský kraj měl nejnižší regionální HDP na obyvatele až od roku 2008.

Tabulka 9: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	870 291	838 080	862 444	856 151	858 559	876 359
Středočeský kraj	364 982	343 466	334 970	349 676	352 340	348 241
Jihočeský kraj	318 904	315 357	312 784	315 115	323 248	325 171
Plzeňský kraj	334 946	340 058	345 546	353 913	345 611	362 226
Karlovarský kraj	271 316	273 170	266 167	270 583	268 021	271 486
Ústecký kraj	298 837	302 609	292 167	293 426	296 217	294 304
Liberecký kraj	292 223	280 704	285 941	292 973	296 158	301 907
Královéhradecký kraj	320 260	319 188	318 478	323 559	324 940	332 914
Pardubický kraj	309 541	299 856	302 305	317 340	300 829	308 073
Kraj Vysočina	305 177	302 964	299 891	313 878	321 295	325 700
Jihomoravský kraj	365 978	352 562	355 167	363 284	368 337	382 527
Olomoucký kraj	279 771	274 629	279 429	290 648	293 249	295 367
Zlínský kraj	324 093	315 167	312 807	322 348	322 790	330 503
Moravskoslezský kraj	317 645	300 665	307 469	323 213	327 488	319 227
Průměr za ČR ⁽³⁾	355 283	347 034	348 255	356 151	357 077	362 429

⁽¹⁾ The regional GDP per capita in CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: ČSÚ

Regionální HDP v průměru každý rok rostlo, kromě roku 2009 kdy došlo z důvodu finanční krize k poklesu. Následně od roku 2010 do roku 2013 rostlo v průměru regionální HDP pouze mírně. Výraznější růst nastal opět až od roku 2014.

Tabulka 10: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	911 777	975 271	1 009 835	1 061 767	1 136 744	1 190 611
Středočeský kraj	370 779	391 625	413 124	439 282	450 679	484 475
Jihočeský kraj	334 700	351 908	360 689	388 721	407 549	438 114
Plzeňský kraj	381 445	401 079	414 514	439 561	458 985	474 310
Karlovarský kraj	278 928	287 508	295 863	315 090	324 453	341 512
Ústecký kraj	302 959	328 369	326 270	343 902	355 556	386 363
Liberecký kraj	318 858	336 360	346 725	369 436	387 169	411 399
Královéhradecký kraj	348 303	372 872	392 482	427 537	447 751	479 318
Pardubický kraj	327 801	346 772	360 648	389 192	408 366	422 684
Kraj Vysočina	341 723	354 802	368 002	393 460	403 867	434 018
Jihomoravský kraj	389 046	415 760	422 688	447 205	480 674	505 896
Olomoucký kraj	311 025	332 055	345 770	372 595	392 463	418 525
Zlínský kraj	356 565	372 940	385 553	411 341	425 150	457 361
Moravskoslezský kraj	341 300	358 407	371 721	390 391	415 513	430 005
Průměr za ČR ⁽³⁾	379 658	401 838	415 277	442 106	463 923	491 042

⁽¹⁾ The regional GDP per capita in CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: ČSÚ

4.1.3. Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru

Při znázornění regionálního HDP na obyvatele v procentech průměru, kdy 100 % značí průměr za ČR, je vidět, že hlavní město Praha výrazně zvyšuje průměr.

Tabulka 11: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	229,84%	232,04%	236,65%	237,00%	242,04%
Středočeský kraj	103,22%	103,29%	99,55%	102,27%	102,32%
Jihočeský kraj	94,53%	94,24%	95,61%	94,63%	91,54%
Plzeňský kraj	99,66%	103,41%	99,88%	102,33%	99,31%
Karlovarský kraj	86,35%	83,08%	81,13%	78,13%	78,40%
Ústecký kraj	86,57%	85,62%	85,73%	85,52%	84,08%
Liberecký kraj	86,71%	85,44%	89,05%	87,76%	83,66%
Královéhradecký kraj	92,88%	93,21%	91,74%	89,61%	90,45%
Pardubický kraj	88,33%	87,50%	85,56%	87,69%	88,56%
Kraj Vysočina	88,28%	86,44%	87,94%	88,23%	89,31%
Jihomoravský kraj	96,75%	96,07%	95,24%	95,78%	98,03%
Olomoucký kraj	80,84%	81,81%	78,43%	77,01%	77,47%
Zlínský kraj	85,72%	84,10%	85,46%	87,40%	87,21%
Moravskoslezský kraj	80,32%	83,75%	88,04%	86,65%	87,60%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The regional GDP per capita as the percentage of the average in 2003-2007; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Z ostatních krajů vytvořil nadprůměrné regionální HDP na obyvatele v období 2003-2007 jen Středočeský kraj, s výjimkou roku 2005 a v roce 2004 a 2006 Plzeňský kraj.

Tabulka 12: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	244,96%	241,50%	247,65%	240,39%	240,44%	241,80%
Středočeský kraj	102,73%	98,97%	96,19%	98,18%	98,67%	96,09%
Jihočeský kraj	89,76%	90,87%	89,81%	88,48%	90,53%	89,72%
Plzeňský kraj	94,28%	97,99%	99,22%	99,37%	96,79%	99,94%
Karlovarský kraj	76,37%	78,72%	76,43%	75,97%	75,06%	74,91%
Ústecký kraj	84,11%	87,20%	83,89%	82,39%	82,96%	81,20%
Liberecký kraj	82,25%	80,89%	82,11%	82,26%	82,94%	83,30%
Královéhradecký kraj	90,14%	91,98%	91,45%	90,85%	91,00%	91,86%
Pardubický kraj	87,13%	86,41%	86,81%	89,10%	84,25%	85,00%
Kraj Vysočina	85,90%	87,30%	86,11%	88,13%	89,98%	89,87%
Jihomoravský kraj	103,01%	101,59%	101,98%	102,00%	103,15%	105,55%
Olomoucký kraj	78,75%	79,14%	80,24%	81,61%	82,12%	81,50%
Zlínský kraj	91,22%	90,82%	89,82%	90,51%	90,40%	91,19%
Moravskoslezský kraj	89,41%	86,64%	88,29%	90,75%	91,71%	88,08%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ Regional GDP per capita as the percentage of the average in 2008-2013; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 13: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	240,16%	242,70%	243,17%	240,16%	245,03%	242,47%
Středočeský kraj	97,66%	97,46%	99,48%	99,36%	97,15%	98,66%
Jihočeský kraj	88,16%	87,57%	86,85%	87,92%	87,85%	89,22%
Plzeňský kraj	100,47%	99,81%	99,82%	99,42%	98,94%	96,59%
Karlovarský kraj	73,47%	71,55%	71,24%	71,27%	69,94%	69,55%
Ústecký kraj	79,80%	81,72%	78,57%	77,79%	76,64%	78,68%
Liberecký kraj	83,99%	83,71%	83,49%	83,56%	83,46%	83,78%
Královéhradecký kraj	91,74%	92,79%	94,51%	96,70%	96,51%	97,61%
Pardubický kraj	86,34%	86,30%	86,85%	88,03%	88,02%	86,08%
Kraj Vysočina	90,01%	88,29%	88,62%	89,00%	87,05%	88,39%
Jihomoravský kraj	102,47%	103,46%	101,78%	101,15%	103,61%	103,02%
Olomoucký kraj	81,92%	82,63%	83,26%	84,28%	84,60%	85,23%
Zlínský kraj	93,92%	92,81%	92,84%	93,04%	91,64%	93,14%
Moravskoslezský kraj	89,90%	89,19%	89,51%	88,30%	89,57%	87,57%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ Regional GDP per capita as the percentage of the average in 2014-2019; ⁽²⁾ The region; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

V období 2008-2019 vytvořil nadprůměrné regionální HDP na obyvatele kromě hlavního města Prahy také Jihomoravský kraj, v roce 2008 Středočeský kraj a v roce 2014 Plzeňský kraj.

4.2. Daňové příjmy

4.2.1. Daňové příjmy

Daňové příjmy v čase převážně rostly nebo stagnovaly. K výraznějšímu poklesu došlo jen mezi roky 2008 a 2009. Důvodem poklesu daňových příjmů byla finanční krize.

Tabulka 14: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	31 100,47	33 354,05	37 959,70	38 556,53	42 507,86
Středočeský kraj	10 252,33	11 190,18	16 155,36	16 692,00	18 241,04
Jihočeský kraj	5 972,20	6 445,86	9 379,32	9 611,79	10 372,54
Plzeňský kraj	6 213,65	6 672,81	9 307,53	9 785,93	10 570,47
Karlovarský kraj	3 047,66	3 191,66	4 583,20	4 628,61	4 919,97
Ústecký kraj	7 793,54	8 337,07	11 300,21	11 719,35	12 606,52
Liberecký kraj	4 139,40	4 360,03	5 991,79	6 250,75	6 610,90
Královéhradecký kraj	4 860,97	5 255,39	7 555,65	7 754,72	8 401,93
Pardubický kraj	4 443,82	4 780,05	6 803,53	7 004,18	7 500,64
Kraj Vysočina	4 614,38	5 085,34	7 484,36	7 710,59	8 355,54
Jihomoravský kraj	12 548,03	13 792,14	17 586,66	18 025,54	19 343,34
Olomoucký kraj	5 819,94	6 374,17	8 868,22	9 104,11	9 829,09
Zlínský kraj	5 023,94	5 667,35	7 419,33	7 570,64	8 126,28
Moravskoslezský kraj	13 057,30	14 186,80	18 113,76	18 521,00	20 042,96

⁽¹⁾ *The tax revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2003-2007;* ⁽²⁾ *The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR*

V roce 2005 došlo k výraznějšímu nárůstu daňových příjmů z důvodu změny v rozpočtovém určení daní. Nejvyšší daňové příjmy v období 2003-2007 mělo hlavní město Praha, druhé nejvyšší měl Moravskoslezský kraj a třetí Jihomoravský kraj. Naopak krajem s nejnižšími daňovými příjmy byl Karlovarský kraj.

Tabulka 15: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	45 599,14	39 478,79	41 485,03	41 491,49	41 915,42	42 779,64
Středočeský kraj	20 147,83	18 028,13	18 919,67	18 858,85	19 357,56	22 044,25
Jihočeský kraj	11 604,61	10 392,48	10 798,35	10 689,51	10 959,74	12 248,61
Plzeňský kraj	11 890,76	10 650,10	10 770,27	10 748,96	11 131,45	12 054,69
Karlovarský kraj	5 399,83	4 805,94	5 003,89	4 978,82	5 057,45	5 704,52
Ústecký kraj	13 490,76	12 043,85	12 445,47	12 587,13	12 797,23	14 050,98
Liberecký kraj	7 312,96	6 477,07	6 657,37	6 575,08	6 762,96	7 523,31
Královéhradecký kraj	9 238,09	8 237,89	8 607,81	8 513,56	8 774,41	9 804,83
Pardubický kraj	8 478,05	7 448,13	7 764,85	7 762,03	7 914,04	8 857,12
Kraj Vysočina	9 187,38	8 257,26	8 639,95	8 478,59	8 652,50	9 674,46
Jihomoravský kraj	20 886,56	18 449,38	19 310,44	19 249,97	19 842,20	21 809,58
Olomoucký kraj	10 528,86	9 196,31	9 663,75	9 552,76	9 684,90	10 855,70
Zlínský kraj	8 882,00	7 744,61	8 023,74	7 969,89	8 193,50	9 278,42
Moravskoslezský kraj	21 590,79	19 124,43	19 893,59	19 703,96	19 965,41	21 756,88

⁽¹⁾ The tax revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

Další výraznější nárůst daňových příjmů byl zaznamenán v roce 2013. Důvodem růstu byla opět změna v rozpočtovém určení daní.

Tabulka 16: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	45 183,81	47 093,26	51 248,76	55 078,07	61 037,66	66 410,20
Středočeský kraj	23 410,08	24 317,05	27 170,85	29 629,45	32 373,93	35 443,62
Jihočeský kraj	12 859,22	13 212,68	14 705,75	15 982,68	17 340,02	18 692,24
Plzeňský kraj	12 713,81	13 189,96	14 656,00	16 033,03	17 287,51	19 616,68
Karlovarský kraj	5 974,60	6 115,43	6 805,26	7 406,22	7 899,23	8 535,31
Ústecký kraj	14 690,67	15 053,10	16 607,64	18 130,40	19 699,52	21 280,18
Liberecký kraj	7 953,45	8 193,65	9 109,88	9 899,64	10 723,59	11 624,13
Královéhradecký kraj	10 263,64	10 584,87	11 672,85	12 664,41	13 823,86	14 810,29
Pardubický kraj	9 341,79	9 648,50	10 668,41	11 611,19	12 683,71	13 572,86
Kraj Vysočina	10 236,64	10 634,39	11 652,81	12 595,32	13 724,80	14 798,53
Jihomoravský kraj	22 823,65	23 363,28	25 827,25	28 119,66	30 520,66	33 117,90
Olomoucký kraj	11 450,27	11 759,55	13 055,07	14 190,80	15 429,39	16 489,64
Zlínský kraj	9 766,06	10 064,13	11 074,60	12 023,34	13 012,47	14 020,40
Moravskoslezský kraj	22 723,24	23 070,70	25 242,53	27 378,36	29 633,05	31 762,47

⁽¹⁾ The tax revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

I v období 2008-2019 měla nejvyšší daňové příjmy Praha a druhé nejvyšší Moravskoslezský kraj, který byl od roku 2013 vystřídán Středočeským krajem. Nejnižší daňové příjmy i nadále proudily do Karlovarského kraje.

4.2.2. Sdílené daně

Převážnou část daňových příjmů krajů a obcí tvoří sdílené daně, které jsou nástrojem redistribuce, proto jsou extrahovány a dále se pracuje pouze s nimi.

Tabulka 17: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	27 641,43	30 096,18	34 419,84	35 128,92	38 327,89
Středočeský kraj	7 948,07	8 729,35	13 626,26	14 057,34	15 397,37
Jihočeský kraj	4 684,53	5 113,52	7 949,53	8 163,63	8 841,42
Plzeňský kraj	5 196,55	5 694,04	8 232,81	8 497,55	9 223,45
Karlovarský kraj	2 267,23	2 483,01	3 760,63	3 860,90	4 197,23
Ústecký kraj	6 078,03	6 629,51	9 505,25	9 801,18	10 588,98
Liberecký kraj	3 249,35	3 528,12	5 105,37	5 224,46	5 676,63
Královéhradecký kraj	3 946,35	4 301,53	6 521,53	6 692,04	7 257,72
Pardubický kraj	3 577,38	3 878,85	5 822,49	5 966,21	6 455,16
Kraj Vysočina	3 769,14	4 090,09	6 466,12	6 633,07	7 219,88
Jihomoravský kraj	10 396,34	11 290,66	15 114,69	15 407,14	16 756,20
Olomoucký kraj	4 749,63	5 155,69	7 576,90	7 727,63	8 411,59
Zlínský kraj	4 109,62	4 458,75	6 327,96	6 447,51	6 957,91
Moravskoslezský kraj	11 148,70	12 105,85	15 948,05	16 277,40	17 632,42

⁽¹⁾ *The shared taxes of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2003-2007;* ⁽²⁾ *The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR*

Dynamika sdílených daní byla stejná jako celkových daňových příjmů. V roce 2005 došlo k výraznějšímu růstu objemu sdílených daní z důvodu změn v rozpočtovém určení daní. Procento daňových příjmů, které náleží krajům, se zvýšilo z 3,1 % na 8,92 %. Do daňových příjmů jednotlivých krajů se tato změna promítla různě podle stanovené výše podílu kraje na daňových příjmech. Výše podílu jednotlivých krajů se v tomto roce také měnila, a to v neprospěch hlavního města Prahy, Plzeňského kraje, Ústeckého kraje, Libereckého kraje, Jihomoravského kraje, Zlínského kraje a Moravskoslezského kraje.

Tabulka 18: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	41 476,09	35 868,46	37 832,12	37 764,15	37 719,66	38 340,03
Středočeský kraj	17 093,08	14 863,13	15 581,33	15 518,76	15 747,61	18 190,02
Jihočeský kraj	10 016,27	8 699,32	9 032,98	8 952,60	9 018,09	10 173,77
Plzeňský kraj	10 481,74	9 274,41	9 312,66	9 239,43	9 330,16	10 216,34
Karlovarský kraj	4 641,79	3 992,30	4 152,10	4 112,54	4 125,48	4 597,29
Ústecký kraj	11 703,58	10 179,61	10 568,71	10 494,88	10 533,95	11 673,04
Liberecký kraj	6 305,07	5 471,43	5 688,95	5 620,14	5 676,55	6 346,65
Královéhradecký kraj	8 053,67	6 994,31	7 254,17	7 156,47	7 240,15	8 179,20
Pardubický kraj	7 218,52	6 255,93	6 486,72	6 433,11	6 500,50	7 391,48
Kraj Vysočina	8 046,40	7 031,44	7 284,20	7 220,70	7 279,71	8 261,61
Jihomoravský kraj	18 283,70	15 784,35	16 411,31	16 274,09	16 608,49	18 257,80
Olomoucký kraj	9 078,80	7 817,27	8 121,12	8 056,01	8 036,85	9 134,20
Zlínský kraj	7 699,39	6 624,16	6 860,76	6 788,41	6 853,34	7 831,16
Moravskoslezský kraj	19 094,34	16 628,94	17 165,74	17 005,76	16 977,58	18 362,13

⁽¹⁾ The shared taxes of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

Další výraznější nárůst sdílených daní byl zaznamenán v roce 2013. Byl způsoben především růstem daňových příjmů obcí, který zapříčinila změna v rozpočtovém určení daní, konkrétně změna v podílech obcí na jednotlivých daních a kritérií sloužících k výpočtu daňových příjmů pro jednotlivé obce.

Tabulka 19: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	40 393,33	41 899,19	46 357,39	50 309,66	55 839,88	61 284,69
Středočeský kraj	19 492,05	20 163,55	22 770,76	24 977,94	27 840,35	30 518,79
Jihočeský kraj	10 794,49	11 093,18	12 452,72	13 629,14	15 034,55	16 385,38
Plzeňský kraj	10 814,01	11 168,11	12 501,96	13 657,15	15 067,50	16 452,41
Karlovarský kraj	4 861,10	4 983,22	5 577,51	6 072,20	6 666,28	7 253,08
Ústecký kraj	12 323,10	12 650,59	14 117,16	15 396,59	17 017,66	18 494,22
Liberecký kraj	6 735,02	6 924,14	7 760,27	8 475,97	9 377,10	10 217,68
Královéhradecký kraj	8 667,34	8 898,73	9 986,25	10 897,94	12 031,28	13 086,72
Pardubický kraj	7 868,75	8 078,59	9 048,01	9 912,20	10 969,63	11 961,25
Kraj Vysočina	8 776,21	9 036,36	10 115,18	11 065,21	12 186,46	13 258,60
Jihomoravský kraj	19 318,69	19 863,45	22 156,74	24 239,92	26 867,31	29 304,97
Olomoucký kraj	9 669,16	9 934,38	11 108,07	12 097,35	13 352,41	14 518,05
Zlínský kraj	8 323,69	8 539,94	9 545,97	10 393,95	11 498,77	12 505,45
Moravskoslezský kraj	19 286,53	19 784,37	21 861,94	23 962,31	26 345,56	28 583,60

⁽¹⁾ The shared taxes of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

4.2.3. Porovnání sdílených daní s fiskální kapacitou

V období 2003-2008 měl nejmenší podíl sdílených daní na regionálním HDP Středočeský kraj. Je zajímavé, že ačkoliv má hlavní město Praha výrazně vyšší regionální HDP než ostatní kraje, tak v roce 2003 a 2004 mělo druhý nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP. Nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP měl v roce 2003 a 2004 Moravskoslezský kraj. Po změnách v rozpočtovém určení daní v roce 2005 měl nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP Karlovarský kraj. Z důvodu zvýšení objemu sdílených daní změnou v rozpočtovém určení daní došlo ve všech regionech ke zvýšení podílu sdílených daní na regionálním HDP.

Tabulka 20: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	3,98%	3,94%	4,13%	3,92%	3,83%
Středočeský kraj	2,62%	2,63%	3,98%	3,68%	3,67%
Jihočeský kraj	3,05%	3,07%	4,43%	4,29%	4,42%
Plzeňský kraj	3,65%	3,55%	5,00%	4,70%	4,82%
Karlovarský kraj	3,32%	3,49%	5,09%	5,07%	5,07%
Ústecký kraj	3,29%	3,34%	4,50%	4,35%	4,41%
Liberecký kraj	3,37%	3,42%	4,47%	4,33%	4,54%
Královéhradecký kraj	2,98%	2,99%	4,34%	4,25%	4,22%
Pardubický kraj	3,07%	3,11%	4,50%	4,20%	4,14%
Kraj Vysočina	3,17%	3,24%	4,82%	4,60%	4,56%
Jihomoravský kraj	3,68%	3,71%	4,69%	4,45%	4,35%
Olomoucký kraj	3,55%	3,51%	5,05%	4,91%	4,90%
Zlínský kraj	3,11%	3,18%	4,19%	3,91%	3,91%
Moravskoslezský kraj	4,23%	4,07%	4,84%	4,70%	4,66%

⁽¹⁾ The share of the shared taxes in regional GDP in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

I nadále měl nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP Karlovarský kraj. Výjimkou byl pouze rok 2009, kdy nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP měl Plzeňský kraj. Naopak nejnižších hodnot dosahovalo v roce 2009 a 2010 hlavní město Praha a v roce 2011 a 2012 opět Středočeský kraj.

Tabulka 21: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	3,89%	3,44%	3,50%	3,56%	3,53%	3,51%
Středočeský kraj	3,85%	3,49%	3,70%	3,49%	3,48%	4,03%
Jihočeský kraj	4,95%	4,33%	4,53%	4,47%	4,38%	4,92%
Plzeňský kraj	5,53%	4,77%	4,71%	4,57%	4,72%	4,92%
Karlovarský kraj	5,54%	4,75%	5,07%	5,01%	5,09%	5,63%
Ústecký kraj	4,69%	4,02%	4,33%	4,32%	4,30%	4,80%
Liberecký kraj	4,95%	4,45%	4,53%	4,38%	4,37%	4,79%
Královéhradecký kraj	4,54%	3,95%	4,11%	3,99%	4,03%	4,45%
Pardubický kraj	4,54%	4,04%	4,15%	3,93%	4,18%	4,65%
Kraj Vysočina	5,13%	4,50%	4,72%	4,49%	4,43%	4,97%
Jihomoravský kraj	4,37%	3,89%	4,01%	3,85%	3,86%	4,08%
Olomoucký kraj	5,06%	4,43%	4,53%	4,34%	4,30%	4,86%
Zlínský kraj	4,02%	3,55%	3,71%	3,57%	3,61%	4,04%
Moravskoslezský kraj	4,81%	4,43%	4,49%	4,27%	4,22%	4,70%

(1) The share of the shared taxes in regional GDP in 2003-2007; (2) The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

V období 2013-2019 mělo nejmenší podíl sdílených daní na regionálním HDP hlavní město Praha.

Tabulka 22: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	3,54%	3,40%	3,61%	3,68%	3,78%	3,91%
Středočeský kraj	4,02%	3,90%	4,13%	4,23%	4,54%	4,57%
Jihočeský kraj	5,06%	4,95%	5,41%	5,49%	5,76%	5,82%
Plzeňský kraj	4,94%	4,84%	5,22%	5,36%	5,63%	5,90%
Karlovarský kraj	5,81%	5,81%	6,34%	6,51%	6,96%	7,20%
Ústecký kraj	4,93%	4,68%	5,26%	5,45%	5,83%	5,83%
Liberecký kraj	4,81%	4,69%	5,08%	5,20%	5,48%	5,61%
Královéhradecký kraj	4,51%	4,33%	4,62%	4,63%	4,88%	4,95%
Pardubický kraj	4,65%	4,51%	4,86%	4,92%	5,17%	5,43%
Kraj Vysočina	5,04%	5,00%	5,40%	5,53%	5,93%	6,00%
Jihomoravský kraj	4,24%	4,07%	4,45%	4,59%	4,72%	4,87%
Olomoucký kraj	4,89%	4,71%	5,07%	5,13%	5,38%	5,49%
Zlínský kraj	3,98%	3,92%	4,24%	4,33%	4,64%	4,69%
Moravskoslezský kraj	4,63%	4,54%	4,85%	5,08%	5,26%	5,53%

(1) The share of the shared taxes in regional GDP in 2003-2007; (2) The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

Rozdíl mezi kraji s nejvyšším a nejnižším podílem sdílených daní na regionálním HDP se v období 2003-2012 pohyboval kolem 1,5 %, nejnižší rozdíl byl v roce 2005 a to

1,11 %. Po roce 2012 se rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem sdílených daní na regionálním HDP neustále zvětšoval až na 3,29 % v roce 2019.

4.2.4. Sdílené daně na obyvatele

V přepočtu na obyvatele měla Praha ve všech sledovaných letech výrazně vyšší objem sdílených daní. Naopak nejnižší objem sdílených daní na obyvatele náležel ve všech sledovaných letech Zlínskému kraji.

Tabulka 23: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	23 790,86	25 819,95	29 265,69	29 680,32	32 034,57
Středočeský kraj	7 024,97	7 672,48	11 847,61	12 050,49	12 971,32
Jihočeský kraj	7 495,75	8 176,12	12 683,40	12 982,23	14 003,17
Plzeňský kraj	9 460,20	10 367,58	14 958,66	15 369,11	16 549,85
Karlovarský kraj	7 456,07	8 175,28	12 346,65	12 676,42	13 733,49
Ústecký kraj	7 413,57	8 078,67	11 549,84	11 906,30	12 826,99
Liberecký kraj	7 608,00	8 254,93	11 920,97	12 155,47	13 137,04
Královéhradecký kraj	7 205,06	7 863,93	11 903,89	12 186,80	13 183,32
Pardubický kraj	7 064,49	7 677,96	11 517,08	11 772,13	12 684,01
Kraj Vysočina	7 282,35	7 906,88	12 678,67	12 977,68	14 086,06
Jihomoravský kraj	9 268,63	10 059,48	13 372,50	13 622,71	14 757,70
Olomoucký kraj	7 465,31	8 113,47	11 857,79	12 085,31	13 132,68
Zlínský kraj	6 938,41	7 540,75	10 717,23	10 930,41	11 793,06
Moravskoslezský kraj	8 839,55	9 618,60	12 740,43	13 022,86	14 113,58
Průměr za ČR ⁽³⁾	8 879,51	9 666,15	13 525,74	13 815,59	14 929,06

⁽¹⁾ The shared taxes per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities;

⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 24: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	33 850,27	28 857,38	30 223,97	30 505,57	30 328,70	30 801,09
Středočeský kraj	14 047,89	11 989,55	12 393,73	12 189,80	12 245,94	14 022,43
Jihočeský kraj	15 783,26	13 656,38	14 160,27	14 078,48	14 170,89	15 985,35
Plzeňský kraj	18 516,35	16 236,75	16 280,22	16 167,07	16 311,01	17 833,23
Karlovarský kraj	15 042,56	12 963,60	13 497,55	13 549,54	13 638,66	15 273,44
Ústecký kraj	14 028,31	12 174,70	12 645,09	12 665,88	12 732,67	14 134,71
Liberecký kraj	14 468,15	12 485,06	12 944,65	12 827,51	12 942,65	14 474,45
Královéhradecký kraj	14 550,10	12 613,47	13 087,17	12 916,65	13 085,63	14 815,97
Pardubický kraj	14 051,92	12 127,00	12 552,28	12 461,00	12 587,90	14 330,66
Kraj Vysočina	15 642,70	13 644,56	14 149,58	14 103,70	14 228,54	16 182,66
Jihomoravský kraj	15 987,64	13 725,41	14 236,47	13 973,58	14 230,05	15 623,96
Olomoucký kraj	14 145,35	12 177,47	12 656,40	12 610,21	12 600,16	14 347,09
Zlínský kraj	13 025,82	11 202,65	11 619,37	11 513,66	11 649,42	13 350,22
Moravskoslezský kraj	15 273,42	13 310,01	13 790,63	13 796,37	13 822,56	15 002,68
Průměr za ČR ⁽³⁾	16 315,27	14 083,14	14 588,38	14 525,64	14 612,48	16 155,57

⁽¹⁾ The shared taxes per capita in CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities;

⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 25: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	32 286,90	33 187,29	36 423,53	39 104,19	42 916,28	46 593,31
Středočeský kraj	14 889,21	15 267,08	17 079,15	18 560,41	20 455,83	22 155,12
Jihočeský kraj	16 948,19	17 406,75	19 508,98	21 322,85	23 458,17	25 476,96
Plzeňský kraj	18 839,98	19 400,36	21 643,24	23 578,20	25 862,47	28 002,63
Karlovarský kraj	16 210,15	16 693,87	18 759,46	20 506,84	22 575,75	24 602,82
Ústecký kraj	14 940,91	15 364,20	17 167,90	18 754,89	20 738,58	22 539,17
Liberecký kraj	15 348,26	15 767,07	17 629,81	19 222,76	21 233,99	23 067,50
Královéhradecký kraj	15 709,39	16 142,24	18 118,04	19 783,94	21 831,82	23 741,90
Pardubický kraj	15 246,29	15 648,70	17 516,14	19 163,53	21 131,00	22 951,83
Kraj Vysočina	17 208,05	17 735,49	19 865,35	21 753,48	23 941,08	26 029,41
Jihomoravský kraj	16 502,14	16 925,76	18 825,21	20 534,01	22 678,03	24 635,76
Olomoucký kraj	15 200,48	15 642,38	17 518,37	19 107,13	21 108,97	22 966,48
Zlínský kraj	14 208,39	14 602,48	16 341,50	17 827,19	19 728,18	21 460,84
Moravskoslezský kraj	15 812,24	16 280,63	18 046,29	19 845,90	21 875,41	23 791,20
Průměr za ČR ⁽³⁾	17 096,47	17 576,02	19 603,07	21 361,81	23 538,25	25 572,49

⁽¹⁾ The shared taxes per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities;

⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

4.2.5. Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru

Tabulka 26: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	267,93%	267,12%	216,37%	214,83%	214,58%
Středočeský kraj	79,11%	79,37%	87,59%	87,22%	86,89%
Jihočeský kraj	84,42%	84,59%	93,77%	93,97%	93,80%
Plzeňský kraj	106,54%	107,26%	110,59%	111,24%	110,86%
Karlovarský kraj	83,97%	84,58%	91,28%	91,75%	91,99%
Ústecký kraj	83,49%	83,58%	85,39%	86,18%	85,92%
Liberecký kraj	85,68%	85,40%	88,14%	87,98%	88,00%
Královéhradecký kraj	81,14%	81,36%	88,01%	88,21%	88,31%
Pardubický kraj	79,56%	79,43%	85,15%	85,21%	84,96%
Kraj Vysočina	82,01%	81,80%	93,74%	93,94%	94,35%
Jihomoravský kraj	104,38%	104,07%	98,87%	98,60%	98,85%
Olomoucký kraj	84,07%	83,94%	87,67%	87,48%	87,97%
Zlínský kraj	78,14%	78,01%	79,24%	79,12%	78,99%
Moravskoslezský kraj	99,55%	99,51%	94,19%	94,26%	94,54%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The shared taxes per capita as the percentage of the average in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Objem sdílených daní na obyvatele hlavního města Prahy byl výrazně nadprůměrný, ale v čase převážně postupně klesal a z hodnoty 267,93 % v roce 2003 klesla až na 182,20 % v roce 2019. Dalším krajem s nadprůměrným objemem sdílených daní na obyvatele byl ve všech sledovaných letech Plzeňský kraj a v roce 2003 a 2004 Jihomoravský kraj.

Tabulka 27: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	207,48%	204,91%	207,18%	210,01%	207,55%	190,65%
Středočeský kraj	86,10%	85,13%	84,96%	83,92%	83,80%	86,80%
Jihočeský kraj	96,74%	96,97%	97,07%	96,92%	96,98%	98,95%
Plzeňský kraj	113,49%	115,29%	111,60%	111,30%	111,62%	110,38%
Karlovarský kraj	92,20%	92,05%	92,52%	93,28%	93,34%	94,54%
Ústecký kraj	85,98%	86,45%	86,68%	87,20%	87,14%	87,49%
Liberecký kraj	88,68%	88,65%	88,73%	88,31%	88,57%	89,59%
Královéhradecký kraj	89,18%	89,56%	89,71%	88,92%	89,55%	91,71%
Pardubický kraj	86,13%	86,11%	86,04%	85,79%	86,14%	88,70%
Kraj Vysočina	95,88%	96,89%	96,99%	97,10%	97,37%	100,17%
Jihomoravský kraj	97,99%	97,46%	97,59%	96,20%	97,38%	96,71%
Olomoucký kraj	86,70%	86,47%	86,76%	86,81%	86,23%	88,81%
Zlínský kraj	79,84%	79,55%	79,65%	79,26%	79,72%	82,64%
Moravskoslezský kraj	93,61%	94,51%	94,53%	94,98%	94,59%	92,86%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The shared taxes per capita as the percentage of the average in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

V období 2013-2019 obdržel nadprůměrné sdílené daně na obyvatele také kraj Vysočina.

Tabulka 28: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

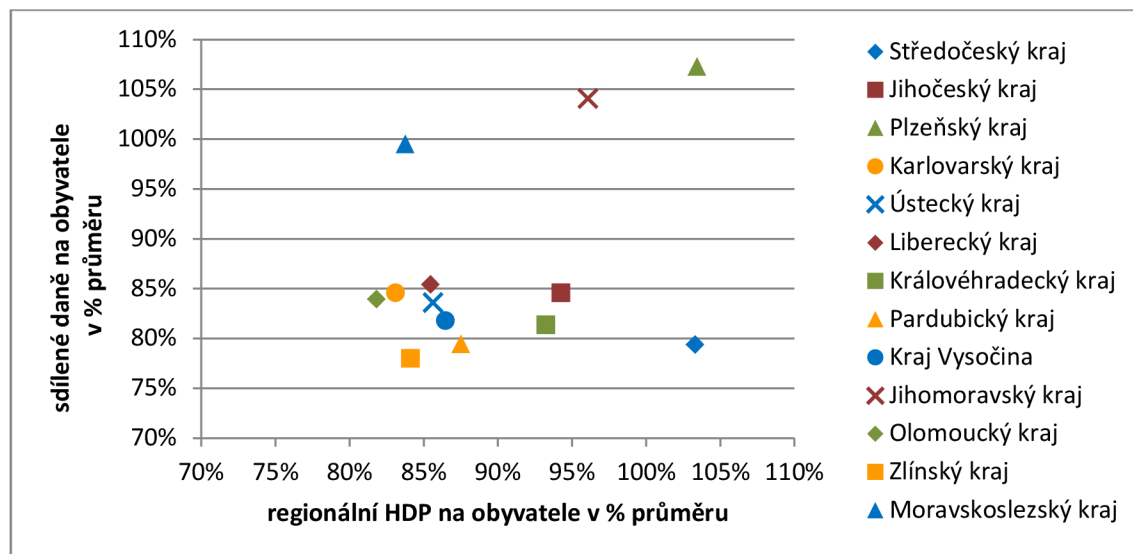
Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	188,85%	188,82%	185,81%	183,06%	182,33%	182,20%
Středočeský kraj	87,09%	86,86%	87,12%	86,89%	86,90%	86,64%
Jihočeský kraj	99,13%	99,04%	99,52%	99,82%	99,66%	99,63%
Plzeňský kraj	110,20%	110,38%	110,41%	110,38%	109,87%	109,50%
Karlovarský kraj	94,82%	94,98%	95,70%	96,00%	95,91%	96,21%
Ústecký kraj	87,39%	87,42%	87,58%	87,80%	88,11%	88,14%
Liberecký kraj	89,77%	89,71%	89,93%	89,99%	90,21%	90,20%
Královéhradecký kraj	91,89%	91,84%	92,42%	92,61%	92,75%	92,84%
Pardubický kraj	89,18%	89,03%	89,35%	89,71%	89,77%	89,75%
Kraj Vysočina	100,65%	100,91%	101,34%	101,83%	101,71%	101,79%
Jihomoravský kraj	96,52%	96,30%	96,03%	96,12%	96,35%	96,34%
Olomoucký kraj	88,91%	89,00%	89,37%	89,45%	89,68%	89,81%
Zlínský kraj	83,11%	83,08%	83,36%	83,45%	83,81%	83,92%
Moravskoslezský kraj	92,49%	92,63%	92,06%	92,90%	92,94%	93,03%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The shared taxes per capita as the percentage of the average in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

4.2.6. Porovnání sdílených daní na obyvatele s regionálním HDP na obyvatele

Sdílené daně na obyvatele vyjádřené v procentech průměru a regionální HDP na obyvatele v procentech průměru jsou pro vybrané roky znázorněny v grafech, kde je lépe vidět vztah mezi těmito veličinami.

Graf 29: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2004 ⁽¹⁾

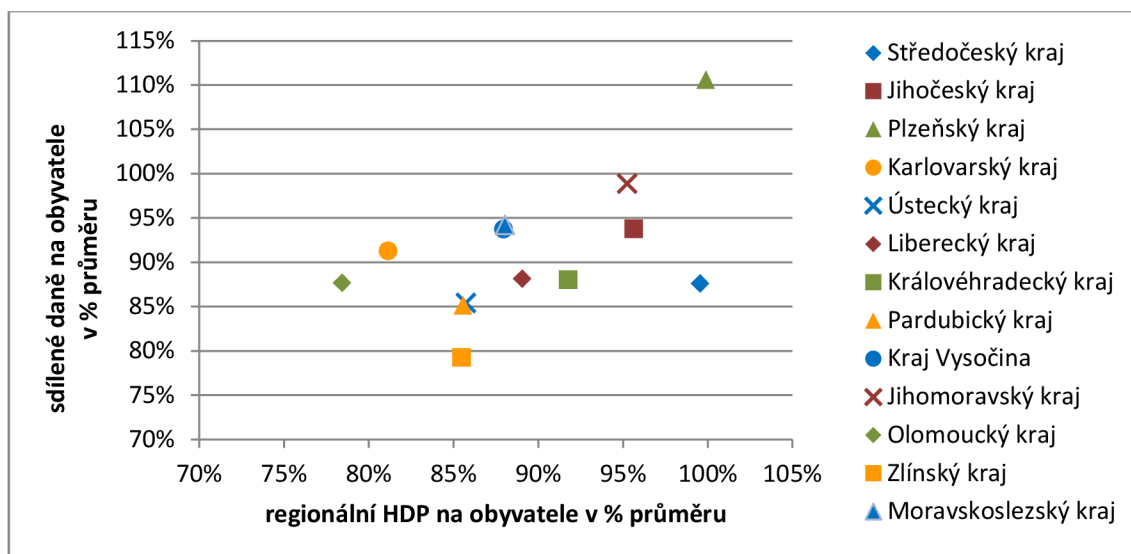

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the shared taxes per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2004; Zdroj: Vlastní zpracování

Z grafu 29 vyplývá, že v roce 2004 proudil největší objem sdílených daní na obyvatele do krajů s největšími městy, konkrétně do Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje a Moravskoslezského kraje.

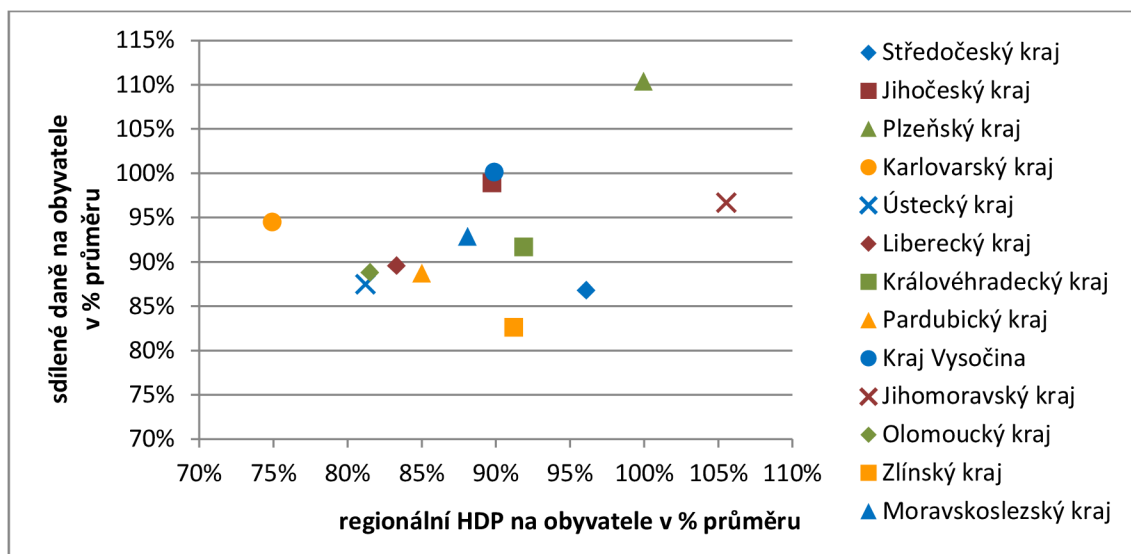
V grafu 30 je vidět, že v roce 2005 se již Moravskoslezský a Jihomoravský kraj více přiblížily v objemu sdílených daní na obyvatele k ostatním krajům. Oproti tomu Plzeňský kraj i nadále vykazoval vysoké regionální HDP na obyvatele a zároveň nejvyšší objem sdílených daní na obyvatele.

Graf 30: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2005 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the shared taxes per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2005; Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 31: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2013 ⁽¹⁾

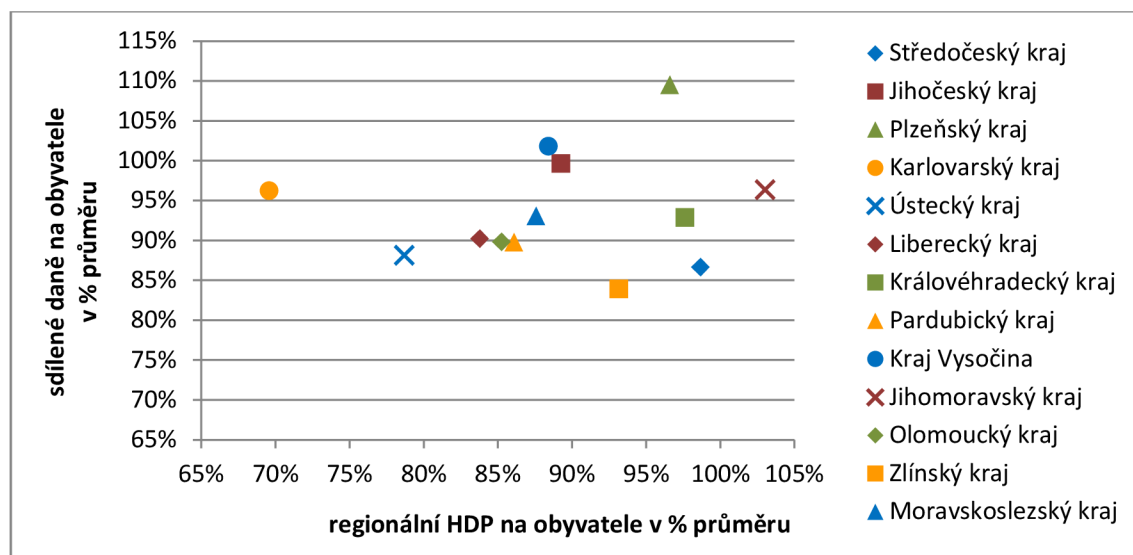

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the shared taxes per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2013; Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu 31 a 32 je vidět postupné oddalování Karlovarského a Ústeckého kraje od ostatních krajů. U Karlovarského kraje docházelo postupně k poklesu regionálního HDP na obyvatele v procentech a mírnému růstu sdílených daní na obyvatele v procentech.

Podobný vývoj byl i u Ústeckého kraje. Zároveň došlo v roce 2019 k přiblížení Plzeňského a Jihomoravského kraje k ostatním krajům z důvodu snížení regionálního HDP na obyvatele v procentech.

Graf 32: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the shared taxes per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2019; Zdroj: Vlastní zpracování

4.3. Transferové příjmy

4.3.1. Transferové příjmy

Do rozpočtů obcí a krajů plynuly nejnižší transferové příjmy v roce 2005 a nejvyšší v roce 2019. Nejvyšší transferové příjmy v období 2003 až 2013 proudily do Moravskoslezského kraje a dalšími kraji s vysokými transferovými příjmy byly Středočeský a Jihomoravský kraj. Nejnižší objem transferových příjmů šel do Karlovarského kraje.

Tabulka 29: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	12 196,43	10 719,56	10 415,57	11 814,80	12 370,46
Středočeský kraj	20 496,28	19 874,30	13 086,46	15 277,98	14 453,40
Jihočeský kraj	12 811,25	12 212,50	7 849,75	9 065,26	9 144,34
Plzeňský kraj	9 347,82	9 499,53	6 391,40	6 610,80	7 415,61
Karlovarský kraj	5 312,62	5 387,10	3 571,18	4 034,88	3 902,58
Ústecký kraj	15 951,74	15 644,91	10 942,05	12 871,78	13 287,70
Liberecký kraj	7 705,27	7 712,65	5 335,12	5 854,16	6 260,55
Královéhradecký kraj	9 503,36	9 476,40	6 540,72	7 454,43	7 573,77
Pardubický kraj	9 556,79	9 518,53	6 350,73	7 177,54	7 327,37
Kraj Vysočina	9 639,49	9 883,12	6 327,99	7 248,69	7 344,50
Jihomoravský kraj	20 396,54	20 296,00	14 711,73	16 307,03	15 640,58
Olomoucký kraj	11 162,85	11 323,95	8 208,63	9 739,41	9 398,06
Zlínský kraj	10 402,97	10 789,57	7 565,16	9 025,47	8 904,38
Moravskoslezský kraj	22 260,11	22 883,75	17 504,58	18 740,31	18 080,77

⁽¹⁾ The transfer revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

Tabulka 30: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	13 329,13	15 338,31	15 777,06	14 892,42	12 093,77	12 103,50
Středočeský kraj	15 383,01	18 036,10	18 106,29	19 136,07	16 664,93	17 051,28
Jihočeský kraj	9 339,24	10 373,49	12 014,30	11 472,21	9 216,83	8 451,58
Plzeňský kraj	7 531,53	8 147,56	8 646,44	8 415,32	7 792,55	7 898,30
Karlovarský kraj	3 971,61	4 449,29	5 676,39	5 211,44	3 664,33	4 265,88
Ústecký kraj	12 388,82	12 409,90	15 941,13	14 132,13	10 280,51	11 994,86
Liberecký kraj	6 184,61	6 784,54	8 272,44	7 141,56	6 279,42	6 103,67
Královéhradecký kraj	7 660,41	9 348,90	10 382,84	9 100,21	7 459,68	7 405,48
Pardubický kraj	7 134,01	8 145,81	9 563,51	8 415,78	6 881,25	6 794,58
Kraj Vysočina	7 618,54	8 927,91	10 811,28	8 941,83	7 211,76	6 876,90
Jihomoravský kraj	16 323,43	18 240,44	19 103,25	18 483,84	15 646,84	15 472,80
Olomoucký kraj	9 302,33	11 135,82	11 704,49	10 183,06	8 517,82	8 360,61
Zlínský kraj	8 667,51	10 748,60	10 937,04	10 137,68	7 663,94	7 545,29
Moravskoslezský kraj	18 929,63	21 539,80	21 527,45	21 945,51	16 896,22	17 701,03

⁽¹⁾ The transfer revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

V období 2014 až 2019, s výjimkou roku 2016, obdržel nejvyšší transferové příjmy Středočeský kraj a druhé nejvyšší Moravskoslezský kraj.

Tabulka 31: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	12 960,10	14 274,22	15 433,33	16 121,84	18 420,56	21 948,73
Středočeský kraj	18 345,10	21 671,42	18 330,51	20 476,62	24 388,59	30 501,75
Jihočeský kraj	9 263,30	11 658,39	9 637,02	10 449,41	12 273,14	14 499,18
Plzeňský kraj	8 343,10	8 996,78	7 546,56	8 396,11	10 044,23	12 023,17
Karlovarský kraj	4 178,75	5 141,95	4 599,24	4 383,72	5 062,24	6 234,42
Ústecký kraj	11 110,34	11 970,68	11 812,94	12 602,33	14 812,54	17 295,98
Liberecký kraj	5 896,95	7 108,50	6 215,16	6 596,87	7 910,56	9 286,85
Královéhradecký kraj	8 079,83	9 334,11	7 989,14	9 169,38	11 112,79	13 023,19
Pardubický kraj	7 496,96	9 017,17	7 583,55	8 246,39	9 646,82	12 390,45
Kraj Vysočina	8 084,01	8 980,70	7 494,81	8 174,12	9 905,32	11 661,25
Jihomoravský kraj	17 715,81	17 543,74	15 904,84	16 699,17	20 143,01	23 785,18
Olomoucký kraj	9 757,91	11 241,37	9 207,63	9 976,59	12 792,20	14 446,80
Zlínský kraj	8 327,25	9 347,55	8 079,75	9 066,53	10 454,69	12 662,09
Moravskoslezský kraj	18 289,15	18 372,84	18 345,20	17 912,74	20 853,20	25 285,63

⁽¹⁾ The transfer revenues of the regions and the municipalities in millions of CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

4.3.2. Porovnání transferových příjmů s fiskální kapacitou

Tabulka 32: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	1,76%	1,40%	1,25%	1,32%	1,24%
Středočeský kraj	6,75%	5,99%	3,82%	4,00%	3,44%
Jihočeský kraj	8,33%	7,34%	4,38%	4,76%	4,58%
Plzeňský kraj	6,56%	5,92%	3,89%	3,65%	3,87%
Karlovarský kraj	7,78%	7,56%	4,83%	5,30%	4,71%
Ústecký kraj	8,64%	7,89%	5,18%	5,72%	5,54%
Liberecký kraj	8,00%	7,48%	4,67%	4,85%	5,01%
Královéhradecký kraj	7,18%	6,58%	4,35%	4,74%	4,40%
Pardubický kraj	8,21%	7,63%	4,91%	5,05%	4,70%
Kraj Vysočina	8,11%	7,83%	4,71%	5,03%	4,64%
Jihomoravský kraj	7,22%	6,67%	4,57%	4,71%	4,06%
Olomoucký kraj	8,34%	7,71%	5,47%	6,18%	5,48%
Zlínský kraj	7,88%	7,68%	5,01%	5,47%	5,00%
Moravskoslezský kraj	8,45%	7,69%	5,31%	5,41%	4,78%

⁽¹⁾ The share of the transfer revenues in regional GDP in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

V roce 2003 byl rozdíl v podílech transferových příjmů na regionálním HDP mezi regiony největší ze všech sledovaných let. Nejnižší podíl mělo hlavní město Praha (1,76 %) a největší Ústecký kraj (8,64 %). V roce 2005 došlo k výraznějšímu snížení transferových příjmů a tedy i ke snížení podílu na regionálním HDP.

Tabulka 33: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	1,25%	1,47%	1,46%	1,41%	1,13%	1,11%
Středočeský kraj	3,46%	4,24%	4,30%	4,30%	3,68%	3,77%
Jihočeský kraj	4,61%	5,16%	6,02%	5,73%	4,48%	4,08%
Plzeňský kraj	3,97%	4,19%	4,37%	4,16%	3,94%	3,81%
Karlovarský kraj	4,74%	5,29%	6,93%	6,35%	4,52%	5,22%
Ústecký kraj	4,97%	4,90%	6,53%	5,81%	4,20%	4,94%
Liberecký kraj	4,86%	5,52%	6,58%	5,56%	4,83%	4,61%
Královéhradecký kraj	4,32%	5,28%	5,88%	5,08%	4,15%	4,03%
Pardubický kraj	4,49%	5,27%	6,12%	5,14%	4,43%	4,28%
Kraj Vysočina	4,85%	5,72%	7,00%	5,56%	4,39%	4,14%
Jihomoravský kraj	3,90%	4,50%	4,67%	4,37%	3,64%	3,46%
Olomoucký kraj	5,18%	6,32%	6,53%	5,48%	4,55%	4,45%
Zlínský kraj	4,52%	5,77%	5,92%	5,33%	4,04%	3,89%
Moravskoslezský kraj	4,77%	5,73%	5,62%	5,51%	4,20%	4,53%

⁽¹⁾ The share of the transfer revenues in regional GDP in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

V roce 2009 naopak nastalo zvýšení transferových příjmů a i podílu transferových příjmů na regionálním HDP.

Tabulka 34: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	1,14%	1,16%	1,20%	1,18%	1,25%	1,40%
Středočeský kraj	3,78%	4,19%	3,33%	3,46%	3,98%	4,57%
Jihočeský kraj	4,35%	5,20%	4,19%	4,21%	4,70%	5,15%
Plzeňský kraj	3,81%	3,90%	3,15%	3,30%	3,76%	4,31%
Karlovarský kraj	5,00%	5,99%	5,23%	4,70%	5,28%	6,19%
Ústecký kraj	4,45%	4,43%	4,40%	4,46%	5,08%	5,46%
Liberecký kraj	4,21%	4,81%	4,07%	4,05%	4,63%	5,10%
Královéhradecký kraj	4,20%	4,54%	3,69%	3,89%	4,51%	4,93%
Pardubický kraj	4,43%	5,04%	4,07%	4,10%	4,55%	5,62%
Kraj Vysočina	4,64%	4,97%	4,00%	4,08%	4,82%	5,27%
Jihomoravský kraj	3,89%	3,60%	3,20%	3,16%	3,54%	3,95%
Olomoucký kraj	4,93%	5,33%	4,20%	4,23%	5,15%	5,46%
Zlínský kraj	3,99%	4,29%	3,59%	3,78%	4,22%	4,75%
Moravskoslezský kraj	4,39%	4,22%	4,07%	3,80%	4,17%	4,89%

⁽¹⁾ The share of the transfer revenues in regional GDP in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

4.3.3. Transferové příjmy na obyvatele

V přepočtu transferových příjmů na obyvatele mělo hlavní město Praha nejnižší hodnotu. Pořadí ostatních krajů bylo velmi proměnlivé. Nejvyšší přijaté transferové

příjmy na obyvatele měl v roce 2003 a 2004 Jihočeský kraj, v roce 2005 Moravskoslezský kraj a v letech 2006 a 2007 Ústecký kraj.

Tabulka 35: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	10 497,42	9 196,47	8 855,90	9 982,29	10 339,27
Středočeský kraj	18 115,79	17 468,10	11 378,26	13 096,86	12 176,09
Jihočeský kraj	20 499,38	19 526,85	12 524,21	14 416,05	14 482,94
Plzeňský kraj	17 017,49	17 296,53	11 612,90	11 956,64	13 306,01
Karlovarský kraj	17 471,25	17 736,95	11 724,66	13 247,67	12 769,40
Ústecký kraj	19 456,88	19 064,77	13 295,69	15 636,40	16 096,10
Liberecký kraj	18 041,06	18 045,72	12 457,43	13 620,58	14 488,36
Královéhradecký kraj	17 350,76	17 324,47	11 938,90	13 575,19	13 757,41
Pardubický kraj	18 872,43	18 841,38	12 561,94	14 162,24	14 397,84
Kraj Vysočina	18 624,44	19 105,87	12 407,82	14 182,14	14 329,20
Jihomoravský kraj	18 184,10	18 082,83	13 015,98	14 418,36	13 775,14
Olomoucký kraj	17 545,39	17 820,40	12 846,44	15 231,55	14 672,82
Zlínský kraj	17 563,68	18 247,61	12 812,61	15 300,80	15 092,16
Moravskoslezský kraj	17 649,54	18 182,09	13 983,90	14 993,34	14 472,45
Průměr za ČR ⁽³⁾	17 634,97	17 567,15	12 244,05	13 844,29	13 868,23

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 36: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	10 878,43	12 340,18	12 604,24	12 029,97	9 724,07	9 723,54
Středočeský kraj	12 642,47	14 549,08	14 402,14	15 031,15	12 959,29	13 144,59
Jihočeský kraj	14 716,41	16 284,53	18 833,84	18 040,71	14 483,19	13 279,40
Plzeňský kraj	13 304,72	14 263,95	15 115,55	14 725,04	13 622,95	13 786,97
Karlovarský kraj	12 870,72	14 447,53	18 452,66	17 170,05	12 114,12	14 172,40
Ústecký kraj	14 849,66	14 842,10	19 072,99	17 055,54	12 426,33	14 524,40
Liberecký kraj	14 191,72	15 481,41	18 823,11	16 300,03	14 317,19	13 920,28
Královéhradecký kraj	13 839,63	16 859,71	18 731,58	16 424,89	13 482,40	13 414,43
Pardubický kraj	13 887,42	15 790,49	18 506,11	16 301,44	13 325,20	13 173,38
Kraj Vysočina	14 810,91	17 324,69	21 000,94	17 465,47	14 095,74	13 470,34
Jihomoravský kraj	14 273,54	15 861,13	16 571,67	15 870,96	13 406,12	13 240,72
Olomoucký kraj	14 493,62	17 347,00	18 240,93	15 939,72	13 354,22	13 132,00
Zlínský kraj	14 663,67	18 177,82	18 522,95	17 194,29	13 027,29	12 862,88
Moravskoslezský kraj	15 141,67	17 240,72	17 294,75	17 803,87	13 756,33	14 462,54
Průměr za ČR ⁽³⁾	13 897,47	15 772,17	17 583,82	16 239,51	13 149,60	13 307,70

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita in CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

V roce 2008 měl nejvyšší transferové příjmy Moravskoslezský kraj, v roce 2009 Zlínský kraj, v roce 2010 kraj Vysočina, v letech 2011 a 2012 Jihočeský kraj a v roce 2013 Ústecký kraj.

Nejvyšší transferové příjmy v roce 2014 obdržel kraj Vysočina, v roce 2015 opět Jihočeský kraj, v roce 2016 Karlovarský kraj, v roce 2017 Královéhradecký kraj, v roce 2018 Olomoucký kraj a v roce 2019 Pardubický kraj.

Tabulka 37: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	10 359,17	11 306,25	12 126,14	12 531,02	14 157,30	16 687,10
Středočeský kraj	14 013,10	16 408,78	13 748,75	15 215,61	17 919,63	22 142,75
Jihočeský kraj	14 544,11	18 293,64	15 097,78	16 348,15	19 149,58	22 544,18
Plzeňský kraj	14 535,19	15 628,50	13 064,51	14 495,34	17 240,33	20 463,90
Karlovarský kraj	13 934,74	17 225,62	15 469,14	14 804,57	17 143,57	21 147,46
Ústecký kraj	13 470,53	14 538,44	14 365,73	15 351,15	18 051,31	21 078,86
Liberecký kraj	13 438,41	16 186,88	14 119,62	14 961,13	17 913,08	20 966,05
Královéhradecký kraj	14 644,53	16 932,01	14 494,70	16 645,94	20 165,14	23 626,63
Pardubický kraj	14 525,93	17 466,78	14 681,06	15 942,97	18 582,85	23 775,40
Kraj Vysočina	15 850,81	17 626,26	14 719,16	16 069,78	19 459,62	22 893,48
Jihomoravský kraj	15 132,95	14 949,13	13 513,36	14 146,12	17 002,21	19 995,44
Olomoucký kraj	15 340,00	17 700,32	14 521,22	15 757,50	20 223,31	22 853,77
Zlínský kraj	14 214,47	15 983,41	13 831,52	15 550,46	17 936,87	21 729,66
Moravskoslezský kraj	14 994,52	15 119,08	15 143,34	14 835,56	17 314,96	21 046,17
Průměr za ČR ⁽³⁾	14 214,18	16 097,51	14 206,86	15 189,67	18 018,55	21 496,49

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita in CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

4.3.4. Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru

V procentech průměru transferových příjmů na obyvatele dosahovalo nejnižších hodnot hlavní město Praha, které snižovalo průměrnou hodnotu za ČR a většina krajů získala nadprůměrné transferové příjmy na obyvatele nebo transferové příjmy blízké průměru.

Tabulka 38: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	59,53%	52,35%	72,33%	72,10%	74,55%
Středočeský kraj	102,73%	99,44%	92,93%	94,60%	87,80%
Jihočeský kraj	116,24%	111,16%	102,29%	104,13%	104,43%
Plzeňský kraj	96,50%	98,46%	94,85%	86,37%	95,95%
Karlovarský kraj	99,07%	100,97%	95,76%	95,69%	92,08%
Ústecký kraj	110,33%	108,53%	108,59%	112,94%	116,06%
Liberecký kraj	102,30%	102,72%	101,74%	98,38%	104,47%
Královéhradecký kraj	98,39%	98,62%	97,51%	98,06%	99,20%
Pardubický kraj	107,02%	107,25%	102,60%	102,30%	103,82%
Kraj Vysočina	105,61%	108,76%	101,34%	102,44%	103,32%
Jihomoravský kraj	103,11%	102,94%	106,30%	104,15%	99,33%
Olomoucký kraj	99,49%	101,44%	104,92%	110,02%	105,80%
Zlínský kraj	99,60%	103,87%	104,64%	110,52%	108,83%
Moravskoslezský kraj	100,08%	103,50%	114,21%	108,30%	104,36%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita as the percentage of the average in 2003-2007;

⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 39: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	78,28%	78,24%	71,68%	74,08%	73,95%	73,07%
Středočeský kraj	90,97%	92,25%	81,91%	92,56%	98,55%	98,77%
Jihočeský kraj	105,89%	103,25%	107,11%	111,09%	110,14%	99,79%
Plzeňský kraj	95,73%	90,44%	85,96%	90,67%	103,60%	103,60%
Karlovarský kraj	92,61%	91,60%	104,94%	105,73%	92,13%	106,50%
Ústecký kraj	106,85%	94,10%	108,47%	105,02%	94,50%	109,14%
Liberecký kraj	102,12%	98,16%	107,05%	100,37%	108,88%	104,60%
Královéhradecký kraj	99,58%	106,90%	106,53%	101,14%	102,53%	100,80%
Pardubický kraj	99,93%	100,12%	105,25%	100,38%	101,34%	98,99%
Kraj Vysočina	106,57%	109,84%	119,43%	107,55%	107,20%	101,22%
Jihomoravský kraj	102,71%	100,56%	94,24%	97,73%	101,95%	99,50%
Olomoucký kraj	104,29%	109,98%	103,74%	98,15%	101,56%	98,68%
Zlínský kraj	105,51%	115,25%	105,34%	105,88%	99,07%	96,66%
Moravskoslezský kraj	108,95%	109,31%	98,36%	109,63%	104,61%	108,68%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita as the percentage of the average in 2008-2013;

⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 40: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

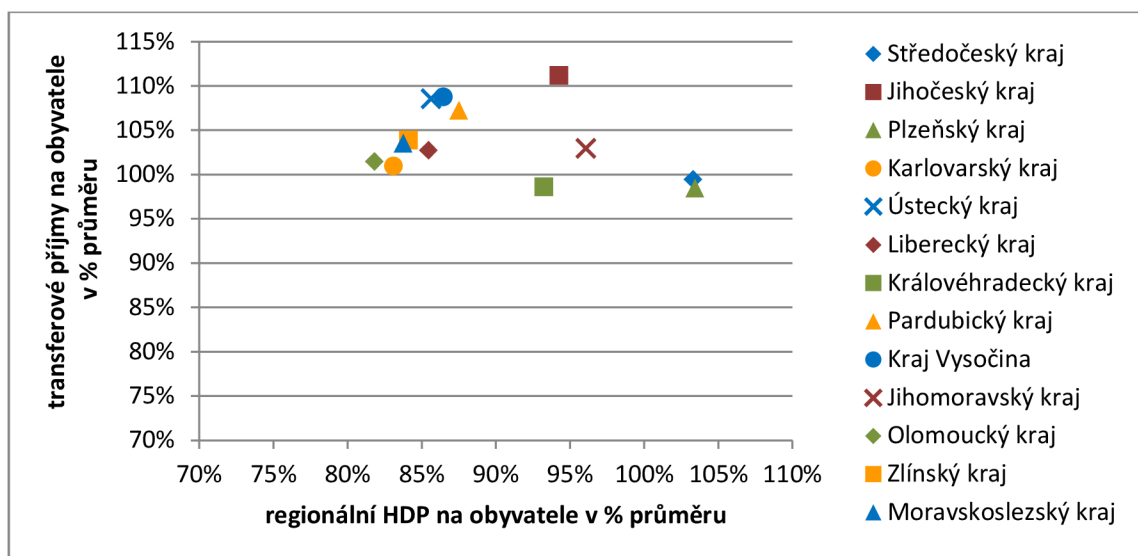
Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	72,88%	70,24%	85,35%	82,50%	78,57%	77,63%
Středočeský kraj	98,59%	101,93%	96,78%	100,17%	99,45%	103,01%
Jihočeský kraj	102,32%	113,64%	106,27%	107,63%	106,28%	104,87%
Plzeňský kraj	102,26%	97,09%	91,96%	95,43%	95,68%	95,20%
Karlovarský kraj	98,03%	107,01%	108,89%	97,46%	95,14%	98,38%
Ústecký kraj	94,77%	90,31%	101,12%	101,06%	100,18%	98,06%
Liberecký kraj	94,54%	100,56%	99,39%	98,50%	99,41%	97,53%
Královéhradecký kraj	103,03%	105,18%	102,03%	109,59%	111,91%	109,91%
Pardubický kraj	102,19%	108,51%	103,34%	104,96%	103,13%	110,60%
Kraj Vysočina	111,51%	109,50%	103,61%	105,79%	108,00%	106,50%
Jihomoravský kraj	106,46%	92,87%	95,12%	93,13%	94,36%	93,02%
Olomoucký kraj	107,92%	109,96%	102,21%	103,74%	112,24%	106,31%
Zlínský kraj	100,00%	99,29%	97,36%	102,38%	99,55%	101,08%
Moravskoslezský kraj	105,49%	93,92%	106,59%	97,67%	96,10%	97,91%
Průměr za ČR ⁽³⁾	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

⁽¹⁾ The transfer revenues per capita as the percentage of the average in 2014-2019;

⁽²⁾ The region incl. municipalities; ⁽³⁾ The average for the Czech Republic. Zdroj: Vlastní výpočet

4.3.5. Porovnání transferových příjmů na obyvatele s regionálním HDP na obyvatele

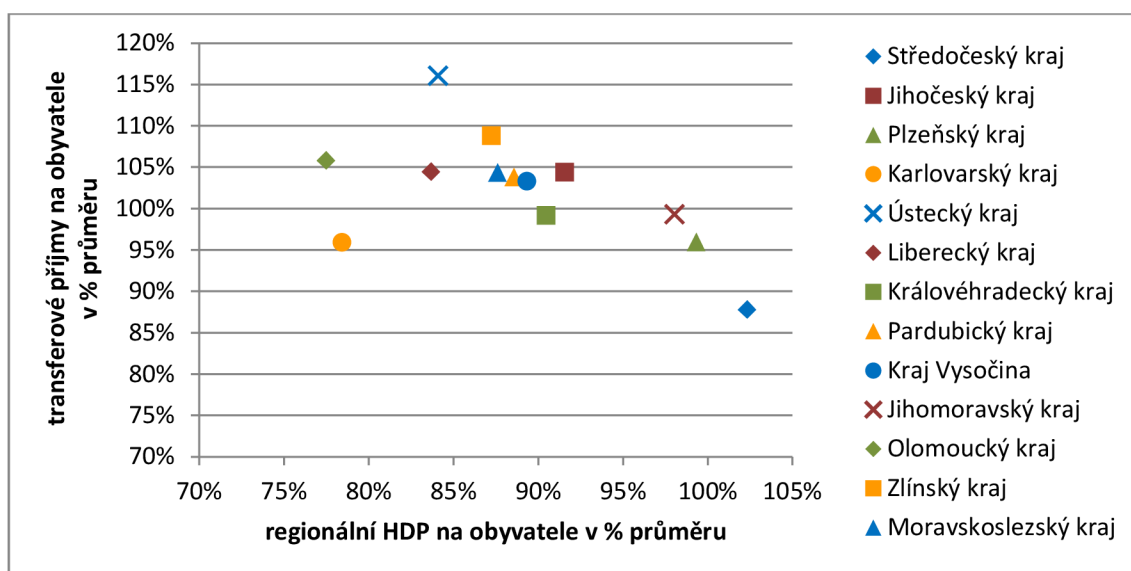
Graf 33: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2004 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the transfer revenues per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2004; Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2004 měly transferové příjmy na obyvatele převážně tendenci růst s rostoucím regionálním HDP na obyvatele. Ale naopak Středočeský a Plzeňský kraj vykázaly nadprůměrné regionální HDP na obyvatele a získaly podprůměrné transferové příjmy na obyvatele.

Graf 34: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2007 ⁽¹⁾

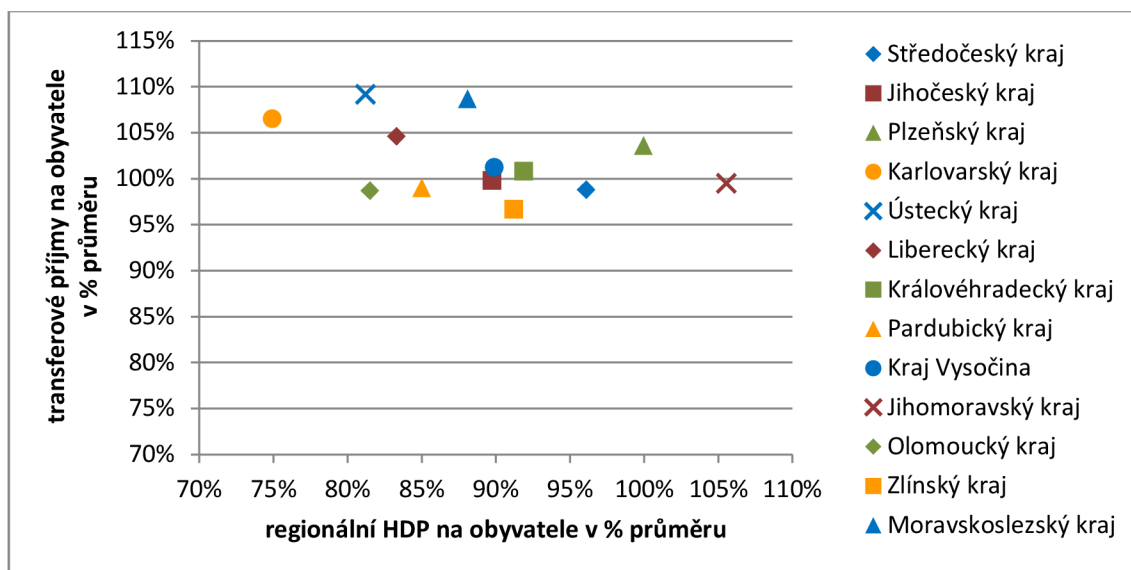

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the transfer revenues per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2007; Zdroj: Vlastní zpracování

V grafu 34 je dobře vidět, že v roce 2007 kraje s nižším regionálním HDP na obyvatele dostaly vyšší objem transferů na obyvatele a kraje s vyšším regionálním HDP na obyvatele obdržely nižší transferové příjmy na obyvatele. Výjimkou byl Karlovarský kraj, který vyprodukoval jen necelých 80 % průměrného regionální HDP na obyvatele a získal necelých 95 % průměru transferových příjmů na obyvatele, tedy druhý nejnižší objem po Středočeském kraji.

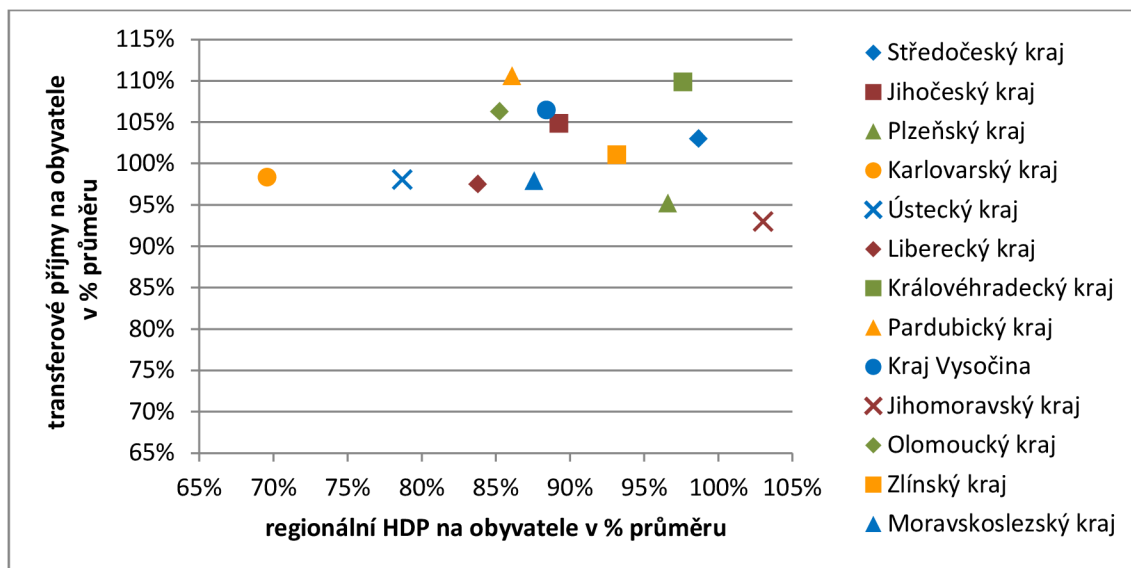
V roce 2013 nebyla nepřímá úměrnost mezi transferovými příjmy na obyvatele v procentech a regionálním HDP na obyvatele v procentech tak výrazná jako v roce 2007, ale do Karlovarského kraje již plynuly nadprůměrné transferové příjmy na obyvatele při výrazně podprůměrném regionálním HDP na obyvatele.

Graf 35: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2013 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the transfer revenues per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2013; Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 36: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2019 ⁽¹⁾

⁽¹⁾ The comparison of the percentage of the average of the transfer revenues per capita with the percentage of the average regional GDP per capita in 2019; Zdroj: Vlastní zpracování

Graf 36 zachycuje čtyři kraje (Karlovarský, Ústecký, Liberecký a Moravskoslezský), do kterých plynul téměř stejný objem transferových příjmů na obyvatele, ale které měly rozdílné regionální HDP na obyvatele. U ostatních krajů je možné pozorovat nepřímou úměrnost mezi výší transferových příjmů na obyvatele a regionálního HDP na obyvatele.

4.4. Transfery z ekonomického hlediska

4.4.1. Sdílené daně a transferové příjmy

Největší objem sdílených daní a transferových příjmů plynul ve všech sledovaných letech do rozpočtu hlavního města Prahy. Naopak nejnižší objem plynul do rozpočtu Karlovarského kraje a obcí v něm.

Tabulka 41: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	39 837,87	40 815,74	44 835,41	46 943,72	50 698,35
Středočeský kraj	28 444,35	28 603,64	26 712,72	29 335,32	29 850,77
Jihočeský kraj	17 495,78	17 326,02	15 799,27	17 228,89	17 985,76
Plzeňský kraj	14 544,38	15 193,57	14 624,22	15 108,35	16 639,06
Karlovarský kraj	7 579,85	7 870,11	7 331,81	7 895,78	8 099,81
Ústecký kraj	22 029,77	22 274,42	20 447,30	22 672,96	23 876,68
Liberecký kraj	10 954,61	11 240,77	10 440,49	11 078,62	11 937,19
Královéhradecký kraj	13 449,71	13 777,93	13 062,25	14 146,47	14 831,49
Pardubický kraj	13 134,17	13 397,39	12 173,22	13 143,75	13 782,53
Kraj Vysočina	13 408,63	13 973,21	12 794,11	13 881,76	14 564,39
Jihomoravský kraj	30 792,88	31 586,67	29 826,42	31 714,17	32 396,78
Olomoucký kraj	15 912,48	16 479,65	15 785,53	17 467,03	17 809,64
Zlínský kraj	14 512,59	15 248,32	13 893,12	15 472,98	15 862,28
Moravskoslezský kraj	33 408,81	34 989,61	33 452,63	35 017,71	35 713,19

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues in millions of CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

Tabulka 42: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2008-2013⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	54 805,23	51 206,76	53 609,18	52 656,58	49 813,43	50 443,53
Středočeský kraj	32 476,09	32 899,23	33 687,62	34 654,83	32 412,54	35 241,30
Jihočeský kraj	19 355,51	19 072,81	21 047,27	20 424,81	18 234,91	18 625,35
Plzeňský kraj	18 013,27	17 421,97	17 959,10	17 654,75	17 122,71	18 114,64
Karlovarský kraj	8 613,40	8 441,59	9 828,49	9 323,98	7 789,81	8 863,17
Ústecký kraj	24 092,40	22 589,50	26 509,84	24 627,01	20 814,46	23 667,90
Liberecký kraj	12 489,68	12 255,97	13 961,39	12 761,71	11 955,97	12 450,32
Královéhradecký kraj	15 714,08	16 343,20	17 637,01	16 256,68	14 699,83	15 584,68
Pardubický kraj	14 352,52	14 401,74	16 050,23	14 848,90	13 381,76	14 186,06
Kraj Vysočina	15 664,94	15 959,35	18 095,49	16 162,53	14 491,47	15 138,51
Jihomoravský kraj	34 607,13	34 024,79	35 514,55	34 757,93	32 255,33	33 730,60
Olomoucký kraj	18 381,12	18 953,09	19 825,61	18 239,06	16 554,67	17 494,81
Zlínský kraj	16 366,90	17 372,76	17 797,80	16 926,09	14 517,28	15 376,45
Moravskoslezský kraj	38 023,97	38 168,74	38 693,19	38 951,28	33 873,80	36 063,16

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues in millions of CZK in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

Tabulka 43: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2014-2019⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	53 353,44	56 173,41	61 790,72	66 431,50	74 260,43	83 233,42
Středočeský kraj	37 837,15	41 834,98	41 101,27	45 454,56	52 228,93	61 020,54
Jihočeský kraj	20 057,79	22 751,57	22 089,74	24 078,55	27 307,69	30 884,56
Plzeňský kraj	19 157,11	20 164,89	20 048,52	22 053,26	25 111,74	28 475,59
Karlovarský kraj	9 039,85	10 125,17	10 176,75	10 455,92	11 728,52	13 487,50
Ústecký kraj	23 433,44	24 621,27	25 930,10	27 998,92	31 830,20	35 790,21
Liberecký kraj	12 631,96	14 032,64	13 975,43	15 072,84	17 287,66	19 504,53
Královéhradecký kraj	16 747,17	18 232,84	17 975,39	20 067,33	23 144,06	26 109,91
Pardubický kraj	15 365,71	17 095,77	16 631,56	18 158,59	20 616,45	24 351,71
Kraj Vysočina	16 860,22	18 017,06	17 609,98	19 239,33	22 091,78	24 919,85
Jihomoravský kraj	37 034,50	37 407,19	38 061,58	40 939,09	47 010,32	53 090,15
Olomoucký kraj	19 427,07	21 175,75	20 315,69	22 073,95	26 144,61	28 964,85
Zlínský kraj	16 650,93	17 887,49	17 625,72	19 460,47	21 953,45	25 167,54
Moravskoslezský kraj	37 575,68	38 157,21	40 207,14	41 875,05	47 198,76	53 869,23

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues in millions of CZK in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Monitor Ministerstva financí ČR

4.4.2. Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě

V porovnání sdílených daní a transferových příjmů s fiskální kapacitou krajů vykazovalo ve všech letech nejnižší podíl hlavní město Praha. Regionem s nejvyšším podílem sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě kraje byl nejdříve

v letech 2003 a 2004 Moravskoslezský kraj, následně Olomoucký kraj a od roku 2008 Karlovarský kraj, s výjimkou roku 2009.

Tabulka 44: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	5,73%	5,34%	5,38%	5,23%	5,06%
Středočeský kraj	9,36%	8,62%	7,80%	7,69%	7,11%
Jihočeský kraj	11,38%	10,41%	8,81%	9,05%	9,00%
Plzeňský kraj	10,21%	9,47%	8,89%	8,35%	8,69%
Karlovarský kraj	11,10%	11,05%	9,91%	10,37%	9,78%
Ústecký kraj	11,93%	11,23%	9,68%	10,07%	9,95%
Liberecký kraj	11,37%	10,90%	9,15%	9,18%	9,55%
Královéhradecký kraj	10,16%	9,57%	8,68%	8,99%	8,61%
Pardubický kraj	11,29%	10,73%	9,40%	9,25%	8,84%
Kraj Vysočina	11,28%	11,07%	9,53%	9,62%	9,20%
Jihomoravský kraj	10,91%	10,37%	9,26%	9,15%	8,42%
Olomoucký kraj	11,89%	11,23%	10,53%	11,09%	10,38%
Zlínský kraj	10,99%	10,86%	9,20%	9,38%	8,92%
Moravskoslezský kraj	12,68%	11,76%	10,14%	10,11%	9,44%

⁽¹⁾ The share of the sum of the shared taxes and the transfer revenues in the fiscal capacity in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 45: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	5,14%	4,92%	4,97%	4,97%	4,67%	4,62%
Středočeský kraj	7,31%	7,73%	8,00%	7,78%	7,15%	7,80%
Jihočeský kraj	9,56%	9,49%	10,55%	10,19%	8,86%	9,00%
Plzeňský kraj	9,50%	8,97%	9,09%	8,73%	8,66%	8,73%
Karlovarský kraj	10,29%	10,03%	12,00%	11,35%	9,61%	10,85%
Ústecký kraj	9,66%	8,93%	10,86%	10,13%	8,49%	9,74%
Liberecký kraj	9,81%	9,96%	11,11%	9,94%	9,20%	9,41%
Královéhradecký kraj	8,86%	9,23%	9,99%	9,07%	8,18%	8,48%
Pardubický kraj	9,03%	9,31%	10,27%	9,06%	8,61%	8,93%
Kraj Vysočina	9,98%	10,22%	11,72%	10,06%	8,82%	9,10%
Jihomoravský kraj	8,27%	8,39%	8,67%	8,22%	7,50%	7,55%
Olomoucký kraj	10,24%	10,75%	11,06%	9,82%	8,85%	9,30%
Zlínský kraj	8,54%	9,32%	9,64%	8,91%	7,64%	7,93%
Moravskoslezský kraj	9,58%	10,16%	10,11%	9,78%	8,42%	9,23%

⁽¹⁾ The share of the sum of the shared taxes and the transfer revenues in the fiscal capacity in 2008-2013; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 46: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	4,68%	4,56%	4,81%	4,86%	5,02%	5,31%
Středočeský kraj	7,80%	8,09%	7,46%	7,69%	8,52%	9,14%
Jihočeský kraj	9,41%	10,14%	9,59%	9,69%	10,45%	10,96%
Plzeňský kraj	8,75%	8,73%	8,37%	8,66%	9,39%	10,22%
Karlovarský kraj	10,81%	11,80%	11,57%	11,21%	12,24%	13,40%
Ústecký kraj	9,38%	9,11%	9,66%	9,92%	10,91%	11,29%
Liberecký kraj	9,03%	9,50%	9,16%	9,25%	10,11%	10,70%
Královéhradecký kraj	8,71%	8,87%	8,31%	8,52%	9,39%	9,88%
Pardubický kraj	9,08%	9,55%	8,93%	9,02%	9,73%	11,05%
Kraj Vysočina	9,67%	9,97%	9,40%	9,61%	10,75%	11,27%
Jihomoravský kraj	8,13%	7,67%	7,65%	7,75%	8,26%	8,82%
Olomoucký kraj	9,82%	10,04%	9,27%	9,36%	10,53%	10,95%
Zlínský kraj	7,97%	8,20%	7,83%	8,11%	8,86%	9,44%
Moravskoslezský kraj	9,03%	8,76%	8,93%	8,88%	9,43%	10,43%

⁽¹⁾ The share of the sum of the shared taxes and the transfer revenues in the fiscal capacity in 2014-2019; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

4.4.3. Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele

Nejnižší součet sdílených daní na obyvatele a transferových příjmů na obyvatele náležel ve všech sledovaných letech hlavnímu městu Praze.

Tabulka 47: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2003-2007 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2003	2004	2005	2006	2007
Hlavní město Praha	34 288,27	32 987,33	32 646,76	33 773,15	34 130,13
Středočeský kraj	41 906,65	41 258,96	35 169,12	36 887,72	35 966,94
Jihočeský kraj	44 290,24	43 317,71	36 315,07	38 206,91	38 273,80
Plzeňský kraj	40 808,35	41 087,39	35 403,76	35 747,50	37 096,86
Karlovarský kraj	41 262,10	41 527,81	35 515,52	37 038,53	36 560,26
Ústecký kraj	43 247,74	42 855,63	37 086,55	39 427,26	39 886,96
Liberecký kraj	41 831,92	41 836,58	36 248,28	37 411,43	38 279,22
Královéhradecký kraj	41 141,62	41 115,33	35 729,76	37 366,04	37 548,27
Pardubický kraj	42 663,29	42 632,24	36 352,80	37 953,10	38 188,70
Kraj Vysočina	42 415,30	42 896,73	36 198,68	37 973,00	38 120,06
Jihomoravský kraj	41 974,96	41 873,69	36 806,84	38 209,22	37 566,00
Olomoucký kraj	41 336,25	41 611,26	36 637,29	39 022,41	38 463,68
Zlínský kraj	41 354,54	42 038,47	36 603,46	39 091,66	38 883,02
Moravskoslezský kraj	41 440,40	41 972,94	37 774,76	38 784,20	38 263,31

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

Mezi ostatními kraji nebyly velké rozdíly. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou se většinou pohyboval mezi 1 600 Kč a 4 000 Kč, výjimkou byl rok 2010, kdy se rozdíl pohyboval kolem 6 500 Kč.

Tabulka 48: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2008-2013 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Hlavní město Praha	34 669,29	36 131,04	36 395,10	35 820,83	33 514,92	33 514,40
Středočeský kraj	36 433,33	38 339,94	38 193,00	38 822,01	36 750,15	36 935,45
Jihočeský kraj	38 507,27	40 075,39	42 624,70	41 831,57	38 274,05	37 070,26
Plzeňský kraj	37 095,58	38 054,81	38 906,41	38 515,90	37 413,81	37 577,83
Karlovarský kraj	36 661,58	38 238,39	42 243,52	40 960,91	35 904,98	37 963,26
Ústecký kraj	38 640,52	38 632,96	42 863,85	40 846,40	36 217,18	38 315,26
Liberecký kraj	37 982,58	39 272,27	42 613,97	40 090,88	38 108,05	37 711,14
Královéhradecký kraj	37 630,49	40 650,57	42 522,44	40 215,75	37 273,26	37 205,29
Pardubický kraj	37 678,28	39 581,35	42 296,97	40 092,30	37 116,06	36 964,23
Kraj Vysočina	38 601,76	41 115,55	44 791,80	41 256,33	37 886,60	37 261,20
Jihomoravský kraj	38 064,40	39 651,99	40 362,53	39 661,82	37 196,98	37 031,58
Olomoucký kraj	38 284,48	41 137,86	42 031,79	39 730,58	37 145,08	36 922,86
Zlínský kraj	38 454,53	41 968,68	42 313,81	40 985,15	36 818,15	36 653,74
Moravskoslezský kraj	38 932,53	41 031,58	41 085,61	41 594,73	37 547,19	38 253,40

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

Tabulka 49: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2014-2019 ⁽¹⁾

Kraj vč. obcí ⁽²⁾	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hlavní město Praha	34 150,03	35 097,11	35 917,00	36 321,88	37 948,16	40 477,96
Středočeský kraj	37 803,96	40 199,64	37 539,61	39 006,47	41 710,49	45 933,61
Jihočeský kraj	38 334,97	42 084,50	38 888,64	40 139,01	42 940,44	46 335,04
Plzeňský kraj	38 326,05	39 419,36	36 855,37	38 286,20	41 031,19	44 254,75
Karlovarský kraj	37 725,60	41 016,48	39 260,00	38 595,43	40 934,43	44 938,32
Ústecký kraj	37 261,39	38 329,30	38 156,59	39 142,01	41 842,17	44 869,72
Liberecký kraj	37 229,27	39 977,74	37 910,48	38 751,99	41 703,94	44 756,91
Královéhradecký kraj	38 435,39	40 722,87	38 285,56	40 436,80	43 956,00	47 417,49
Pardubický kraj	38 316,79	41 257,64	38 471,92	39 733,83	42 373,71	47 566,26
Kraj Vysočina	39 641,67	41 417,12	38 510,02	39 860,64	43 250,48	46 684,34
Jihomoravský kraj	38 923,81	38 739,99	37 304,22	37 936,98	40 793,07	43 786,30
Olomoucký kraj	39 130,85	41 491,18	38 312,08	39 548,36	44 014,17	46 644,63
Zlínský kraj	38 005,33	39 774,27	37 622,38	39 341,32	41 727,73	45 520,52
Moravskoslezský kraj	38 785,38	38 909,94	38 934,20	38 626,42	41 105,81	44 837,03

⁽¹⁾ The shared taxes and the transfer revenues per capita in CZK in 2003-2007; ⁽²⁾ The region incl. municipalities. Zdroj: Vlastní výpočet

5. Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsat a vyhodnotit nástroje a rozsah meziregionální redistribuce v ČR. Práce se snažila objasnit, jaké nástroje fiskální redistribuce jsou v ČR používány, jaký je stav a vývoj míry fiskální redistribuce mezi regiony a jak se na redistribuci podílí jednotlivé nástroje fiskální redistribuce.

Nejprve byl zhodnocen vývoj fiskální kapacity krajů v čase. Poté se práce zaměřila na daňové příjmy, konkrétně na sdílené daně, které jsou nástrojem fiskální redistribuce. Sdílené daně byly uvedeny v mil. Kč za jednotlivé kraje včetně obcí a porovnány s fiskální kapacitou regionu. Dále byly sdílené daně přepočteny na obyvatele a vyjádřeny v procentech průměru. Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru byly graficky porovnány s regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru. Následně byly obdobně zkoumány transferové příjmy. Nejdříve byly transferové příjmy za jednotlivé kraje včetně obcí uvedeny v mil. Kč a porovnány s fiskální kapacitou regionu. Dále byly transferové příjmy přepočteny na obyvatele. Transferové příjmy na obyvatele vyjádřené v procentech průměru byly graficky porovnány s regionálním HDP na obyvatele v procentech průměru. Nakonec byly sdílené daně a transferové příjmy za jednotlivé kraje včetně obcí sečteny dohromady a uvedeny v mil. Kč i v přepočtu na obyvatele a porovnány s fiskální kapacitou regionu.

Bylo zjištěno, že nejvyšší objem sdílených daní plynul v období 2003-2019 do hlavního města Prahy a naopak nejnižší objem sdílených daní do Karlovarského kraje. Ke zhodnocení, zda dochází k fiskální redistribuci mezi regiony, byl využit podíl sdílených daní na regionálním HDP. Nejnižší podíl sdílených daní na regionálním HDP měl v období 2003-2008 a 2011-2012 Středočeský kraj a v období 2009-2010 a 2013-2019 hlavní město Praha. Je zajímavé, že ačkoliv má hlavní město Praha výrazně vyšší regionální HDP než ostatní kraje, tak v roce 2003 a 2004 mělo druhý nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP. Nejvyšší podíl sdílených daní na regionálním HDP měl v roce 2003 a 2004 Moravskoslezský kraj a od roku 2005 Karlovarský kraj, s výjimkou roku 2009. Rozdíl mezi kraji s nejvyšším a nejnižším podílem sdílených daní na regionálním HDP se v období 2003-2012 pohyboval kolem 1,5 %. Po roce 2012 se rozdíl mezi krajem s nejvyšším a nejnižším podílem sdílených daní na regionálním HDP neustále zvětšoval až na 3,29 % v roce 2019.

Sdílené daně byly následně přepočteny na obyvatele. V přepočtu na obyvatele měla Praha ve všech sledovaných letech výrazně vyšší objem sdílených daní. Naopak nejnižší objem sdílených daní na obyvatele náležel ve všech sledovaných letech Zlínskému kraji. Vztah sdílených daní na obyvatele v procentním vyjádření a regionálního HDP na obyvatele v procentním vyjádření byl znázorněn pro vybrané roky v grafech. Z důvodu výrazně vyšších hodnot není v grafech zahrnuto hlavní město Praha. Z grafů vyplývá, že v roce 2004 proudil největší objem sdílených daní na obyvatele do krajů s největšími městy, konkrétně do Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje a Moravskoslezského kraje. Mezi roky 2013 a 2019 docházelo k postupnému oddalování Karlovarského a Ústeckého kraje od ostatních krajů. U Karlovarského kraje postupně klesala výše regionálního HDP na obyvatele v procentech a mírně rostla výše sdílených daní na obyvatele v procentech. Podobný vývoj byl i u Ústeckého kraje.

Nejvyšší transferové příjmy plynuly v období 2003-2013 a roce 2016 do Moravskoslezského kraje a v období 2014-2019, s výjimkou roku 2016, do Středočeského kraje. Nejnižší transferové příjmy proudily po celé sledované období do Karlovarského kraje. Objem transferových příjmů byl porovnán s regionálním HDP. Nejnižší podíl transferových příjmů na regionálním HDP mělo ve všech sledovaných letech hlavní město Praha. Nejvyšší podíl měl v roce 2003, 2004 a 2007 Ústecký kraj, v období 2005-2009, s výjimkou roku 2007 Olomoucký kraj, v roce 2010 kraj Vysočina, v roce 2012 Liberecký kraj a v roce 2011 a období 2013-2019 Karlovarský kraj.

V přepočtu transferových příjmů na obyvatele mělo hlavní město Praha nejnižší hodnotu. Pořadí ostatních krajů bylo velmi proměnlivé. Porovnání procentního vyjádření transferových příjmů na obyvatele s procentním vyjádřením regionálního HDP na obyvatele bylo zobrazeno v grafech. V roce 2004 měly transferové příjmy na obyvatele převážně tendenci růst s rostoucím regionálním HDP na obyvatele. V roce 2007 kraje s nižším regionálním HDP na obyvatele dostaly vyšší objem transferů na obyvatele a kraje s vyšším regionálním HDP na obyvatele obdržely nižší transferové příjmy na obyvatele. Výjimkou byl Karlovarský kraj. V roce 2013 nebyla nepřímá úměrnost mezi transferovými příjmy na obyvatele v procentech a regionálním HDP na obyvatele v procentech tak výrazná, ale do Karlovarského kraje již plynuly nadprůměrné transferové příjmy na obyvatele při výrazně podprůměrném regionálním HDP na obyvatele.

Největší objem sdílených daní a transferových příjmů plynul do rozpočtu hlavního města Prahy, nejnižší naopak do Karlovarského kraje a obcí v něm. V porovnání těchto příjmů s fiskální kapacitou krajů vykazovalo ve všech letech nejnižší podíl hlavní město Praha. Regionem s nejvyšším podílem sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě kraje byl nejdříve v letech 2003 a 2004 Moravskoslezský kraj, následně Olomoucký kraj a od roku 2008 Karlovarský kraj, s výjimkou roku 2009. V přepočtu sdílených daní a transferových příjmů na obyvatele nebyly mezi kraji velké rozdíly, kromě hlavního města Prahy, které mělo ve všech letech nejnižší objem sdílených daní a transferových příjmů na obyvatele. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou se většinou pohyboval mezi 1 600 Kč a 4 000 Kč, výjimkou byl rok 2010, kdy se rozdíl pohyboval kolem 6 500 Kč.

Bylo potvrzeno, že sdílené daně a transferové příjmy jsou nástrojem fiskální redistribuce v ČR. Rozsah meziregionální fiskální redistribuce se v čase měnil. Rozdělení sdílených daní v prvních letech sledovaného období vykazovalo přímou úměru s růstem regionálního HDP na obyvatele. Poté se vztah mezi sdílenými daněmi na obyvatele a regionálním HDP na obyvatele proměňoval a kraj s nejnižším regionálním HDP na obyvatele získával vyšší sdílené daně na obyvatele. K výrazné fiskální redistribuci pomocí transferových příjmů docházelo v roce 2007, kdy kraje s nižším regionálním HDP na obyvatele převážně získávaly vyšší transferové příjmy na obyvatele. Obecně lze říci, že rozdělení sdílených daní na obyvatele vykazuje převážně přímou úměru s objemem regionálního HDP na obyvatele a transferové příjmy s růstem regionálního HDP na obyvatele klesají. Ale v posledních letech není tento trend u sdílených daní i transferových příjmů tak výrazný.

Zjištěné transferové příjmy a sdílené daně by bylo dobré porovnat s fiskální potřebou jednotlivých krajů, ale to není obsahem této práce. Odhad fiskální potřeby a porovnání se skutečnými výdaji by mohlo být předmětem dalšího zkoumání.

Summary

The aim of the diploma thesis was to describe and evaluate the tools and the extent of the interregional redistribution in the Czech Republic.

First, the development of the regions' fiscal capacity over time was evaluated. Then the work focused on the shared taxes, which were given in millions of CZK for individual regions, including municipalities, and compared with the fiscal capacity of the region. Furthermore, the shared taxes were recalculated per capita and expressed as the percentage of the average and, together with the regional GDP per capita as a percentage of the average, displayed in a graph. Similarly, the transfer revenues were examined. Finally, the shared taxes and the transfer revenues for individual regions, including municipalities, were added up together and presented in millions of CZK and per capita, and compared with the fiscal capacity of the region.

It was found that the extent of the interregional fiscal redistribution varied over time. The distribution of the shared taxes in the first years of the examined period showed a direct proportion to the growth of the regional GDP per capita. After that, the relationship between the shared taxes per capita and the regional GDP per capita changed and the regions with low regional GDP per capita received higher rate of the shared taxes per capita. The significant fiscal redistribution through transfer revenues occurred in 2007, when mainly the regions with lower regional GDP per capita received higher transfer revenues per capita.

Keywords: redistribution, shared taxes, transfer revenues

JEL Classification: H71 State and Local Taxation, Subsidies, and Revenue

Seznam použité literatury

- Bosh, N., Espasa, M., & Solé Ollé, A. (2010). *The political economy of inter-regional fiscal flows: measurement, determinants and effects on country stability*. Northampton: Edward Elgar.
- Český statistický úřad. (2015). *Hrubý domácí produkt (HDP) - Metodika*. Načteno z Český statistický úřad: https://www.czso.cz/csu/czso/hruby_domaci_produk_t_-_hdp-
- ČSÚ. (2019). *Metodika ukazatelů*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/xa/metodika-ukazatelu-nejdulezitejsi-udaje>
- Hýblová, A. (2013). *Vliv přímých zahraničních investic na ekonomickou výkonnost regionu*. Načteno z Regionální rozvoj mezi teorií a praxí: <http://www.regionálnírozvoj.eu/2013mimoradne-cislo/vliv-primych-zahranicnich-investic-na-ekonomickou-vykonnost-regionu>
- Ježdík, V., & Chlad, M. (16. 3 2009). *Rozdíly mezi kraji ČR - vývoj a příčiny (analytická sonda) - 1995 - 2007*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozdily-mezikraji-cr-vyvoj-a-priciny-analyticka-sonda-n-yeb7lxl6kx>
- Jílek, M. (2008). *Fiskální decentralizace, teorie a empirie*. Praha: ASPI - Wolters Kluwer.
- Kraftová, I., & Kraft, J. (2016). Regionální rozložení proinovačních zdrojů v České republice a jejich vazba na výkonnost. *XIX. mezinárodní kolokvium o regionálních vědách* (stránky 273-281). Brno: Masarykova univerzita.
- Krajská správa Českého statistického úřadu pro Středočeský kraj. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Středočeského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245245/33011020.pdf/48caf68b-771a-4aa2-928e-e8d6b5b3c89a?version=1.1>
- Krajská správa Českého statistického úřadu v Brně. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Jihomoravského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/121034173/33010320.pdf/c8990c2d-1115-47a4-82ce-af3727711ec6?version=1.13>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Českých Budějovicích. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Jihočeského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/120650381/33010520.pdf/e3f1335a-3d85-4318-b785-ab775136c81d?version=1.11>

Krajská správa Českého statistického úřadu v hl. m. Praze. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Hl. m. Prahy - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/122362684/33012020.pdf/90db0e24-58b9-4348-8aff-86166358de76?version=1.9>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Hradci Králové. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Královéhradeckého kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/120517469/33008920.pdf/88aaca20-5bb3-478e-b2fc-e697e6854262?version=1.3>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Jihlavě. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Kraje Vysočina - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/121936108/33009520.pdf/81629d3e-d449-41bd-a7fd-168185b275c9?version=1.5>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Karlových Varech. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Karlovarského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/121871259/33008320.pdf/837389c1-8e21-41d0-a730-3e17f5983b5d?version=1.15>

Krajská správa Českého statistického úřadu v Liberci. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Libereckého kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad:

<https://www.czso.cz/documents/10180/122461946/33008720.pdf/c6c36407-1c15-4fb8-a695-a46a4201a067?version=1.3>

- Krajská správa Českého statistického úřadu v Olomouci. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Olomouckého kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/120583276/33009620.pdf/f15db6a8-2b80-4317-b754-f2335ea4664a?version=1.1>
- Krajská správa Českého statistického úřadu v Ostravě. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Moravskoslezského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/121739370/33010020.pdf/895e710c-bf00-4472-b64e-4e595ebb077c?version=1.1>
- Krajská správa Českého statistického úřadu v Pardubicích. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Pardubického kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/121739382/33009220.pdf/2ee6755c-e1e1-4880-8e05-bee1be548bcf?version=1.15>
- Krajská správa Českého statistického úřadu v Plzni. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Plzeňského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245273/33010820.pdf/801ffdc2-f214-4ded-9bc6-7ce56aced2b1?version=1.4>
- Krajská správa Českého statistického úřadu v Ústí nad Labem. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Ústeckého kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/122245259/33008520.pdf/d82ddfd6-8709-49e3-9357-c04eadaa5289?version=1.14>
- Krajská správa Českého statistického úřadu ve Zlíně. (18. prosinec 2020). *Statistická ročenka Zlínského kraje - 2020*. Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/documents/10180/122363220/33009820.pdf/42942ad8-23ea-4a4c-b573-4f6a208c2306?version=1.7>
- Kruntorádová, I. (2015). *Politické aspekty financování českých měst*. Praha: Karolinum.
- Maaytová, A., Ochrana, F., Pavel, J., & kolektiv. (2015). *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Musgrave, R. A., & Musgrave, P. B. (1994). *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Management Press.

Peková, J. (2011). *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR.

Peková, J. (2011). *Veřejné finance: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer ČR.

Provazníková, R. (2015). *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing.

Legislativa:

Vyhláška č. 323/2002 Sb. o rozpočtové skladbě.

Zákon č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 355/2019 o státním rozpočtu České republiky na rok 2020.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Kraje v ČR k 31. 12. 2019	17
Tabulka 2: ČDDD na 1 obyvatele v jednotlivých krajích a jejich pořadí	18
Tabulka 3: THFK na 1 obyvatele v jednotlivých krajích a jejich pořadí	18
Tabulka 4: Podíl krajů na procentní části celostátního výnosu daně	46
Tabulka 5: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2003-2007	53
Tabulka 6: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2008-2013	54
Tabulka 7: Regionální HDP v mil. Kč v letech 2014-2019	55
Tabulka 8: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2003-2007	55
Tabulka 9: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2008-2013	56
Tabulka 10: Regionální HDP na obyvatele v Kč v letech 2014-2019	57
Tabulka 11: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007	57
Tabulka 12: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013	58
Tabulka 13: Regionální HDP na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019	58
Tabulka 14: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007	59
Tabulka 15: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013	60
Tabulka 16: Daňové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019	60
Tabulka 17: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007	61
Tabulka 18: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013	62
Tabulka 19: Sdílené daně krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019	62
Tabulka 20: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2003-2007	63
Tabulka 21: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2008-2013	64
Tabulka 22: Podíl sdílených daní na regionálním HDP v letech 2014-2019	64
Tabulka 23: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2003-2007	65
Tabulka 24: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2008-2013	66
Tabulka 25: Sdílené daně na obyvatele v Kč v letech 2014-2019	66
Tabulka 26: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007	67
Tabulka 27: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013	68
Tabulka 28: Sdílené daně na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019	68
Tabulka 29: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2003-2007	72
Tabulka 30: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2008-2013	72
Tabulka 31: Transferové příjmy krajů a obcí v mil. Kč v letech 2014-2019	73
Tabulka 32: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2003-2007	73

Tabulka 33: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2008-2013	74
Tabulka 34: Podíl transferových příjmů na regionálním HDP v letech 2014-2019	74
Tabulka 35: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2003-2007	75
Tabulka 36: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2008-2013	75
Tabulka 37: Transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2014-2019	76
Tabulka 38: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2003-2007	77
Tabulka 39: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2008-2013	77
Tabulka 40: Transferové příjmy na obyvatele v procentech průměru v letech 2014-2019	78
Tabulka 41: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2003-2007	81
Tabulka 42: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2008-2013	82
Tabulka 43: Sdílené daně a transferové příjmy v mil. Kč v letech 2014-2019	82
Tabulka 44: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2003-2007	83
Tabulka 45: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2008-2013	83
Tabulka 46: Podíl součtu sdílených daní a transferových příjmů na fiskální kapacitě v letech 2014-2019	84
Tabulka 47: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2003-2007	84
Tabulka 48: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2008-2013	85
Tabulka 49: Sdílené daně a transferové příjmy na obyvatele v Kč v letech 2014-2019	85

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v hlavním městě Praze	20
Graf 2: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Praze v roce 2019	20
Graf 3: Vývoj regionálního HDP na obyvatele ve Středočeském kraji	21
Graf 4: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE ve Středočeském kraji v roce 2019 ..	22
Graf 5: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Jihočeském kraji	23
Graf 6: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Jihočeském kraji v roce 2019	23
Graf 7: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Plzeňském kraji	24
Graf 8: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Plzeňském kraji v roce 2019	25

Graf 9: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Karlovarském kraji	26
Graf 10: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Karlovarském kraji v roce 2019 ..	26
Graf 11: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Ústeckém kraji	27
Graf 12: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Ústeckém kraji v roce 2019	28
Graf 13: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Libereckém kraji	29
Graf 14: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Libereckém kraji v roce 2019	29
Graf 15: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Královéhradeckém kraji	30
Graf 16: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Královéhradeckém kraji v roce 2019	31
Graf 17: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Pardubickém kraji	32
Graf 18: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Pardubickém kraji v roce 2019....	32
Graf 19: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v kraji Vysočina	33
Graf 20: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v kraji Vysočina v roce 2019	34
Graf 21: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Jihomoravském kraji	35
Graf 22: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Jihomoravském kraji v roce 2019	35
Graf 23: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Olomouckém kraji	36
Graf 24: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Olomouckém kraji v roce 2019...	37
Graf 25: Vývoj regionálního HDP na obyvatele ve Zlínském kraji	38
Graf 26: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE ve Zlínském kraji v roce 2019	38
Graf 27: Vývoj regionálního HDP na obyvatele v Moravskoslezském kraji	39
Graf 28: Hrubá přidaná hodnota podle CZ-NACE v Moravskoslezském kraji v roce 2019	40
Graf 29: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2004	69
Graf 30: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2005	70
Graf 31: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2013	70
Graf 32: Porovnání procenta průměru sdílených daní na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2019	71
Graf 33: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2004	78

Graf 34: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2007	79
Graf 35: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2013	80
Graf 36: Porovnání procenta průměru transferových příjmů na obyvatele s procentem průměru regionálního HDP na obyvatele v roce 2019	80

Seznam obrázků

Obrázek 1: Model kombinovaného fiskálního federalismu v ČR	10
Obrázek 2: Decentralizační teorém	12

Seznam použitých zkratk

ČDDD	čistý disponibilní důchod domácností
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
HDP	hrubý domácí produkt
Kč	koruna česká
SD	sdílené daně
THFK	tvorba hrubého fixního kapitálu
TP	transferové příjmy